

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBOS PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS INFORMACINĖS SISTEMOS BENDROSIOS KONTROLĖS VERTINIMAS

2008 m. birželio 18 d. Nr. IA-9000-1-3
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės Informacinių sistemų valdymo ir audito departamento
direktoriaus Dainiaus Jakimavičiaus
2008-01-21 pavedimą Nr. 9000-1,
2008-02-13 pavedimą Nr. 9000-1-1

Auditą atliko audito grupė:
Rimgaudas Gamulis (grupės vadovas)
Viktorija Mirošničenko
Loreta Tomickytė

Auditas pradėtas 2008-01-21
Auditas baigtas 2008-06-18

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Santrauka	3
Ižanga	6
Audito apimtis ir procesas	7
Audito rezultatai	9
1. INFORMACINIŲ SISTEMŲ STRATEGIJA IR PLANAVIMAS	9
1.1. Informacinių sistemų strategija	9
1.2. Informacinių sistemų investiciniai projektai ir jų valdymas	11
2. INFORMACINIŲ SISTEMŲ VALDYMAS IR ORGANIZAVIMAS	13
2.1. Informacinių sistemų valdymo organizacinė struktūra	13
2.2. Perkamų informacinių technologijų paslaugų kontrolė	16
3. INFORMACINIŲ SISTEMŲ IR REGISTRŲ KŪRIMAS IR PAKEITIMŲ VALDYMAS	17
3.1. Informacinių sistemų ir registrų kūrimo proceso valdymas	17
3.1.1. Informacinių sistemų kūrimas	17
3.1.2. Registrų kūrimas	19
3.2. Informacinių sistemų eksploatavimas ir pakeitimų valdymas	20
4. INFORMACINIŲ SISTEMŲ SAUGOS IR VEIKLOS TĘSTINUMO UŽTIKRINIMAS	22
4.1. Informacinių sistemų saugos valdymas ir organizavimas	22
4.2. Informacinių sistemų rizikos vertinimas	23
4.3. Informacinių sistemų valdymo ir saugos dokumentacija	25
4.4. Informacinių sistemų veiklos tęstinumo užtikrinimas	28
4.5. Informacinių sistemų fizinės saugos valdymas	31
4.6. Informacinio turto kontrolė ir apskaitymas	33
5. INFORMACINIŲ SISTEMŲ STEBĖSENA IR ATITIKTIS REIKALAVIMAMS	35
5.1. Informacinių sistemų auditai	35
5.2. Atitiktis išoriniams reikalavimams	36
Informacinių sistemų branda	38
Geroji praktika	39
Išvados ir rekomendacijos	40
Priedai	42

SANTRAUKA

Valstybiniai auditoriai įvertino informacinių sistemų valdymą Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Audito metu vertinta informacinių sistemų vidaus kontrolės branda, pateiktos išvados, geroji praktika ir rekomendacijos.

Siekdami įvertinti teisinius ir organizacinius informacinių sistemų valdymo procesus, valstybės informacinės sistemos ir registrų kūrimo organizavimą ir priežiūrą, audito metu daugiau dėmesio skyrėme Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinių sistemų strategijos ir planavimo procesams (1 dalis), informacinių sistemų valdymui ir organizavimui, valstybės informacinės sistemos ir registrų kūrimui bei pakeitimų valdymui (2 ir 3 dalys). Audito metu plačiau nagrinėtas ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinių sistemų saugos ir veiklos tęstinumo užtikrinimas (4 dalis), informacinių sistemų stebėseną (auditai) ir vertinta valstybės informacinių sistemų ir registrų atitiktis Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams bei rekomendacijoms valstybės informacinių sistemų ir registrų valdymui ir saugai (5 dalis).

Audito metu nustatyta, kad Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinių sistemų vidaus kontrolės branda apibūdinama kaip Pirminis (*Ad Hoc*) procesas (plačiau – 38 psl.). Norint pasiekti aukštesnį brandos lygį, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje reikia tobulinti informacinių sistemų politiką, nes nėra tinkamai dokumentuotų ir atnaujintų valstybės informacinės sistemos nuostatų.

Valstybiniai auditoriai, vertindami, kaip Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valdo informacines sistemas, nustatė gerąją praktiką – informacinių sistemų valdymo inovacinę veiklą, kuri buvo sėkmingai įdiegta audituojamajame subjekte:

- ▶ Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose įdiegta veiklos rizikos vertinimo ir valdymo sistema, apimanti ir rizikas, susijusias su informacinėmis technologijomis, patvirtintas 2007–2008 m. aukštos svarbos lygmens rizikos veiksnių valdymo priemonių planas, į kurį įtrauktos rizikos, susijusios su informacinių technologijų sritimi (4.2 dalis);
- ▶ nustatyti informacinių sistemų modernizavimo saugos principai, kūrimo procedūros ir standartai, reglamentuojantys eksploatuojamų informacinių sistemų pakeitimų valdymą ir padedantys užtikrinti informacinių sistemų plėtros kontrolę (3.2 dalis);
- ▶ nustatyti papildomi reikalavimai informacinių technologijų paslaugų pirkimo sutartims ir informacinių technologijų paslaugų teikėjams (2.2 dalis);

-
- ▶ nustatyti valstybės informacinės sistemos atskirų dalių valdytojai (informacinių technologijų sistemų savininkai) ir tvarkytojai (atsakingi už informacinių technologijų sistemas darbuotojai) (2.1 dalis).

Taip pat audito metu Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatyti valstybės informacinių sistemų ir registrų valdymo ir saugos trūkumai:

- ▶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nenustatyti informacinės sistemos vystymo strategijos keitimo atvejai, kriterijai, tvarkos ir procedūros, todėl neužtikrinama pakankama informacinių sistemų vystymo strategijos įgyvendinimo priežiūra ir kontrolė (1.1 dalis); atliekant informacinės sistemos investicijų vertinimus, nesilaikoma investicijų į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinę sistemą vertinimo metodikos reikalavimų (1.2 dalis);
- ▶ informacinės sistemos valdymo ir saugos struktūra nefunkcionuoja taip, kaip buvo numatyta institucijos vidaus teisės aktuose, todėl yra neišbaigtas šios informacinės sistemos ir jos atskirų dalių strateginių pokyčių valdymo ir saugos procesų įgyvendinimas (2.1, 4.1 dalys); Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba neturi parengusi visos valstybės informacinės sistemos ir registrų valdymo ir saugos dokumentacijos, esama informacinės sistemos saugos ir valdymo dokumentacija nėra atnaujinama ir peržiūrima teisės aktų nustatyta tvarka (2.2, 3.1, 3.2, 4.3, 4.4 dalys);
- ▶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, kurdama valstybės informacinę sistemą ir registrus, nesilaikė teisės aktų reikalavimų, todėl:
 - neįteisino informacinės sistemos (kompiuteriniu būdu duomenų mainai su kitomis institucijomis gali būti vykdomi tik iš įteisintų informacinių sistemų) (3.1.1. dalis);
 - Išmokų gavėjų ir Pensijų kaupimo sutarčių registrai sukurti teisės aktų nustatyta tvarka nepatvirtinus registrų veikimo schemų (3.1.2. dalis).
- ▶ Valstybinio socialinio draudimo fondo veiklos nenutrūkstamumo planavimo procesai ne visada atitinka teisės aktuose ir valdybos vidaus dokumentuose nustatytus reikalavimus, neišnaudojamos vidaus teisės aktuose numatytos priemonės gyvybiškai svarbių įrašų tvarkymui ir saugojimui, valstybės informacinės sistemos duomenų vientisumui užtikrinti (4.4 dalis); administracinių patalpų fizinės saugos perimetre yra pažeidžiamų vietų ir nepakankamai apribotas priėjimas prie Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai svarbių informacinių technologijų išteklių (4.5 dalis);
- ▶ informacinių technologijų turto elementų apskaita Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje nevisiškai atitinka apskaitą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus:

ilgalaikiam nematerialiajam turtui nesuteikiami inventoriniai numeriai; ne visi išorinių duomenų laikmenų ir duomenų kaupiklių įrenginiai įtraukti į trumpalaikio materialiojo turto sąrašą ir inventorizuojami (4.6 dalis);

- ▶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje teisės aktų nustatyta tvarka neatliekamas sistemingas ir visapusiškas informacinių technologijų saugos atitikties vertinimas (5.1 dalis).

Valstybiniai auditoriai, atsižvelgdami į tai, kad Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatyti valstybės informacinių sistemų ir registrų valdymo ir saugos trūkumai, rekomendavo:

- ▶ Numatyti kontrolės procedūras, kurios užtikrintų:
 - tinkamą informacinių sistemų vystymo strategijos įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę;
 - investicijų į informacinę sistemą vertinimo metodikos nuostatų laikymąsi;
 - nematerialiojo turto, susijusio su informacijos apdorojimo priemonėmis, apskaitą, atitinkančią teisės aktų reikalavimus.
- ▶ Siekiant didinti informacinių sistemų administravimo efektyvumą, patikslinti informacinės sistemos atskirų dalių valdytojų ir tvarkytojų nustatytas atsakomybės ribas.
- ▶ Atnaujinti ir (arba) sukurti trūkstamą valstybės informacinės sistemos dokumentaciją ir įteisinti valdomą informacinę sistemą. Su patvirtinta (atnaujinta) dokumentacija pasirašytinai supažindinti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir jos įstaigų atsakingus asmenis.
- ▶ Siekiant sustiprinti duomenų saugą ir užtikrinti informacinių sistemų veiklos tęstinumą:
 - atnaujinti gyvybiškai svarbių įrašų tvarkymui ir saugojimui skirtą dokumentaciją ir užtikrinti šiam tikslui numatytų priemonių praktinį įgyvendinimą;
 - sustiprinti fizinės saugos perimetro pažeidžiamų vietų kontrolę.
- ▶ Užtikrinti, kad valstybės informacinės sistemos vidaus auditai arba nepriklausomi jos vertinimai būtų atliekami teisės aktų nustatyta tvarka.

Valstybiniai auditoriai pažymi, kad audito metu Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dalį trūkumų pašalino ir padarė pažangą informacinių sistemų valdyme.

IŽANGA

Informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos buvo numatytas Valstybės kontrolės 2008 m. valstybinio audito programoje¹. Auditas pradėtas 2008 m. sausio 21 d., baigtas 2008 m. birželio 18 d. Tyrimą atliko valstybiniai auditoriai Rimgaudas Gamulis (grupės vadovas), Viktorija Mirošničenko ir Informacinių sistemų valdymo ir audito departamento Informacinių sistemų skyriaus vyresnioji specialistė Loreta Tomickytė. Audituojamas laikotarpis – nuo 2007 m. sausio 2 d. iki 2008 m. kovo 1 d.

Audito ataskaitoje pateikiama Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos audito metu padaryta pažanga informacinių sistemų valdyme ir pabrėžiama geroji praktika – informacinių sistemų valdymo inovacinė veikla, kuri buvo sėkmingai įdiegta audituojamajame subjekte (plačiau – 39 psl.).

Ankstesni veiklos laikotarpiai nagrinėti tiek, kiek jie susiję su iki audito pradžios (2008 m. sausio 21 d.) Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vykdytų informacinių sistemų auditų rekomendacijų įgyvendinimu.

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2008-01-02 įsakymas Nr. V-1 „Dėl 2008 metų valstybinio audito programos“.

AUDITO APIMTIS IR PROCESAS

Audito objektas: Informacinių sistemų (toliau – IS) bendrosios kontrolės vertinimas. Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDF valdyba) naudojama viena informacinė sistema (toliau – Fondo IS), kurią sudaro penkiolika taikomųjų sistemų ir jos pagrindu įsteigti ir sukurti du valstybės registrai:

- Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registras (toliau – Išmokų gavėjų registras);
- Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo sutarčių registras (toliau – Pensijų kaupimo sutarčių registras).

VSDF valdyboje naudojamos ir diegiamos Fondo IS taikomosios sistemos išsamiau aprašytos 5 priede.

Audito metu nebuvo nagrinėjama Fondo IS infrastruktūros dalis, kuriai priklauso VSDF valdybos Karinių ir joms prilygintų struktūrų skyrius ir su juo tiesiogiai susijusios sistemos bei kompiuteriniai tinklai. Valstybiniai auditoriai vertino Fondo IS rizikos vertinimo procesus tiek, kiek jie susiję su Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nustatytais reikalavimais rizikos įvertinimui². Audito metu nebuvo vertinama Fondo IS atskirų dalių (taikomųjų sistemų) kūrimo eiga. Išmokų gavėjų ir Pensijų kaupimo sutarčių registrai teisės aktų nustatyta tvarka nebuvo reorganizuojami ar likviduojami, todėl šio proceso eiga audito metu nebuvo vertinama. VSDF valdyboje nagrinėti IS valdymo ir saugos procesai pateikti 2 priede.

Audito subjektas: Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Audito tikslas: Įvertinti Fondo IS ir jos pagrindu įsteigtų ir sukurtų valstybės registru bendrąją kontrolę ir pateikti rekomendacijas.

Vertinimo kriterijai: Fondo IS ir jos pagrindu įsteigtų ir sukurtų valstybės registru bendroji kontrolė įvertinta taikant Gebos brandos modelį (3 priedas) ir vertinant atitiktį Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams bei rekomendacijoms valstybės IS ir registru valdymui ir saugai.

Papildomai valstybės IS ir registru valdymo ir saugos organizavimo procedūros įvertintos vadovaujantis VSDF valdybos vidaus dokumentuose pasirinktais standartais (*LST ISO/IEC 17799*³, *LST ISO/IEC 27001*⁴) ir kita pasaulyje pripažinta gerąja praktika (*CobIT*⁵, *ITIL*⁶).

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 6 dalis. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

³ *LT ISO/IEC 17799:2002* Lietuvos standartas. Informacijos technologija. Informacijos saugumo valdymo praktikos kodeksas (tapatus *ISO/IEC 17799:2000*).

⁴ *LT ISO/IEC 27001:2006* Lietuvos standartas. Informacijos technologija. Saugumo metodai. Informacijos saugumo valdymo sistemos. Reikalavimai (tapatus *ISO/IEC 27001:2005*).

Pažymėtina, kad skirtinguose VSDF valdybos IS saugos ir valdymo dokumentuose pasirinktos skirtingos *LST ISO/IEC 17799* standartų versijos. Todėl, valstybinių auditorių nuomone, gali būti skirtingai traktuojami reikalavimai, susiję su šio standarto taikymu.

Rizikų vertinimo lygiai. Audito metu pastebėtas rizikas suklasifikavome į kategorijas pagal rizikos lygį:

Didelė rizika - vienas ar keli informacinių sistemų valdymo trūkumai, kurie gali padaryti reikšmingų finansinių nuostolių valstybei, valstybinei institucijai ir (arba) piliečiams, todėl jie nedelsiant turėtų būti pašalinti.

Vidutinė rizika - su institucijos informacinių sistemų vidaus kontrolės sistema susiję reikšmingi trūkumai, į kuriuos nedelsiant turėtų būti atkreiptas atitinkamo lygio institucijos vadovų dėmesys.

Nedidelė rizika - trūkumai, kurie gali turėti netiesioginę ir nedidelę įtaką priimant informacinių sistemų valdymo ir finansinius sprendimus, tačiau kuriuos reikia šalinti.

Audito procesas: Audito metu vadovautasi Valstybinio audito reikalavimais⁷, Informacinių sistemų audito metodinėmis rekomendacijomis⁸, Tarptautinės aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos (toliau – *INTOSAI*) audito standartų įgyvendinimo Europoje 22 gaire⁹, Informacinių sistemų audito ir kontrolės asociacijos (angl. *ISACA*) Tarptautiniais audito standartais, atsižvelgta į *ISACA* Audito gaires ir gerąją praktiką.

Auditui reikalingi duomenys buvo renkami bendraujant su VSDF valdybos darbuotojais, stebint, tikrinant, analizuojant dokumentus ir kitų auditorių ataskaitas.

Auditas buvo atliekamas darant prielaidą, kad visi valstybiniais auditoriams pateikti dokumentai yra išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus. *VSDF valdybos nuomonė audito ataskaitoje pateikta pasvirusiu šriftu*. Ataskaitoje vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai pateikti 1 priede.

⁵ *CobIT (Control Objectives for Information and related Technologies)* – visame pasaulyje žinomas tarptautinės *ISACA* organizacijos standartas. *CobIT* aprašo geriausių praktiką informacinių sistemų valdymo srityje.

⁶ *ITIL (Information Technology Infrastructure Library)* – IT paslaugų valdymo gairės, orientuotos į darbo optimizavimą bei kokybės užtikrinimą IT paslaugas teikiančiose struktūrose, paremtos knygų rinkiniu, kuriame sukaupta ir apibendrinta pasiteisinusi informacinių technologijų ir telekomunikacijų valdymo praktika.

⁷ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr. V-26 patvirtinti „Valstybinio audito reikalavimai“.

⁸ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2006-04-26 įsakymu Nr. V-65 patvirtintos „Informacinių sistemų audito metodinės rekomendacijos“.

⁹ *INTOSAI* audito standartų įgyvendinimo Europoje gairės Nr. 22 Informacinių sistemų auditas. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, 1999, Vilnius.

AUDITO REZULTATAI

1. INFORMACINIŲ SISTEMŲ STRATEGIJA IR PLANAVIMAS

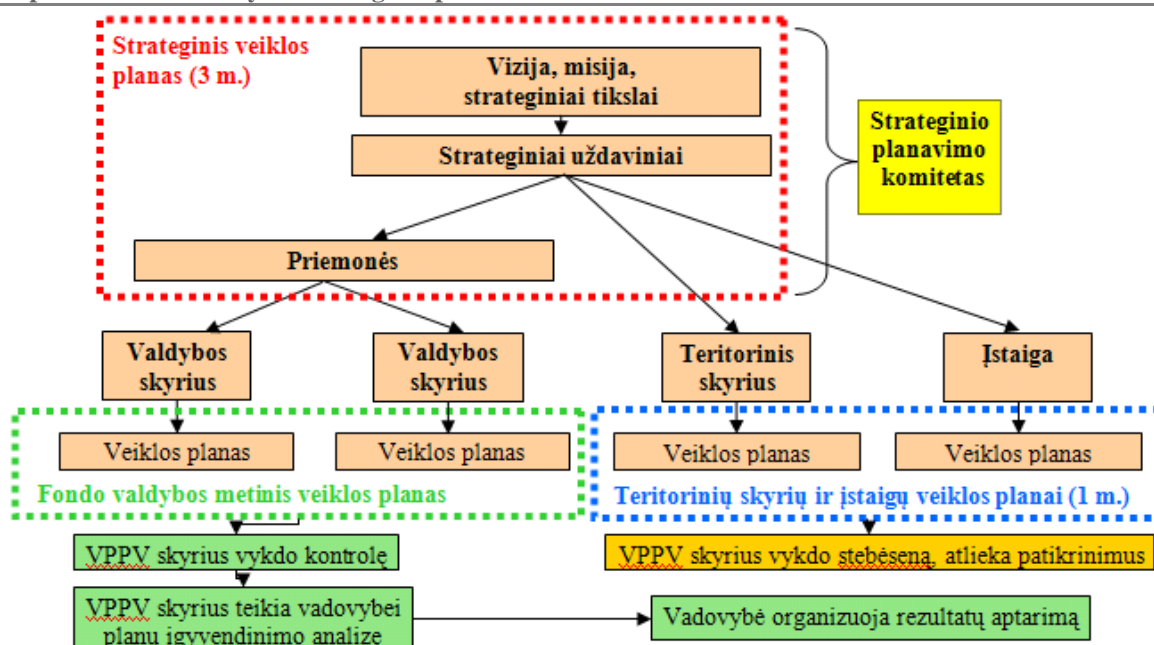
Lietuvos Respublikos teisės aktai¹⁰ nustato valstybinių institucijų ir įstaigų strateginio planavimo sistemą ir principus, valdymo srities plėtros strategijos ir institucijos strateginio veiklos plano rengimo tvarką ir tipinę struktūrą, stebėsenos, atsiskaitymo už rezultatus gaires.

Specializuotų informacinių sistemų strateginių planų rengimo Lietuvos Respublikos teisės aktai nereglamentuoja, todėl VSDF valdyba, rengdama šiuos planus, vadovaujasi savo vidaus teisės aktuose nustatytais reikalavimais.

1.1. Informacinių sistemų strategija

VSDF valdybos veiklos organizavimas, planavimas ir kontrolė nustatyta VSDF valdybos darbo reglamente¹¹. Fondo IS strateginis planavimas yra sudėtinė VSDF valdybos strateginio veiklos plano dalis (1 pav.).

1 pav. VSDF valdybos strateginio planavimo schema

Šaltinis – VSDF valdybos Veiklos planavimo ir pokyčių valdymo (VPPV) skyrius

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimu Nr. 827 patvirtinta „Strateginio planavimo metodika“. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-02-07 nutarimo Nr. 194 redakcija).

¹¹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-01-18 įsakymas Nr. V-36 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbo reglamento patvirtinimo“.

Vadovaudamosi Vyriausybės patvirtinta Strateginio planavimo metodika¹², institucijos rengia trejų metų trukmės strateginį veiklos planą, kuris kasmet atnaujinamas. Iki 2004 metų VSDF valdybos planavimo sistema apėmė tik metinių veiklos planų sudarymą¹³. 2004 metais parengtas ir patvirtintas 2005-2007 m. VSDF valdybos strateginis veiklos planas¹⁴. Vadovaujantis šiame plane išdėstytomis nuostatomis ir atsižvelgiant į Vyriausybės patvirtintą Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strategiją¹⁵, parengta ir patvirtinta VSDF valdybos IS vystymo strategija¹⁶. Minėtame dokumente užsibrėžtas tikslas – numatyti, kaip Fondo IS bus vystoma ir keičiama siekiant įgyvendinti pagrindinius VSDF valdybos strateginius tikslus. Įgyvendinant šį VSDF valdybos IS vystymo strategijos tikslą vykdomi 2006-2008 m. VSDF valdybos strateginiame veiklos plane numatyti uždaviniai¹⁷, sudarytas VSDF valdybos IS vystymo strateginis planas¹⁸.

Geroji praktika

Fondo IS strateginis planavimas yra sudėtinė VSDF valdybos strateginio veiklos planavimo dalis, padedanti užtikrinti VSDF valdybos veiklos strateginių tikslų ir uždavinių įgyvendinimą.

VSDF valdybos IS vystymo strategijoje numatyta, kad Fondo IS plėtra ir jos keitimas turi būti planuojami neatsiejamai nuo veiklos procesų pokyčių planavimo¹⁹. Nuo VSDF valdybos IS vystymo strategijos suformavimo 2006 metais įvyko VSDF valdybos veiklos planavimo pokyčių (patvirtintas 2007–2009 metų VSDF valdybos veiklos strateginis planas²⁰, sudarytas 2007 metų VSDF valdybos veiklos planas²¹), tačiau VSDF valdybos IS vystymo strategija ir strateginis planas nėra atnaujinti.

¹² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimu Nr. 827 patvirtinta „Strateginio planavimo metodika“, 24 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-02-07 nutarimo Nr. 194 redakcija).

¹³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-12-29 įsakymu Nr. V-595 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2007-2009 metų strateginis veiklos planas“.

¹⁴ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2004-11-30 įsakymu Nr. V-429 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos 2005-2007 metų strateginis veiklos planas“.

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-06-08 nutarimu Nr. 625 patvirtinta „Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strategija“.

¹⁶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-01-18 įsakymu Nr. V-25 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos vystymo strategija“.

¹⁷ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-01-25 įsakymu Nr. V-40 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2006-2008 metų strateginis veiklos planas“.

¹⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-01-18 įsakymu Nr. V-25 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos vystymo strategija“, 5 dalis „Fondo valdybos IS vystymo strateginis planas“.

¹⁹ Ten pat, 6 p.

²⁰ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-12-29 įsakymu Nr. V-595 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2007-2009 metų strateginis veiklos planas“.

²¹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-02-22 įsakymu Nr. V-86 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2007 metų veiklos planas“.

Valstybiniai auditoriai, patikrinę VSDF valdybos IS vystymo strateginiame plane²² numatytų priemonių įgyvendinimo rezultatus, nustatė, kad iš keturiolikos planuotų darbų laiku atlikti šeši, du iš viso neatlikti, du atlikti pavėluotai, trys atlikti iš dalies, vieno įgyvendinimas nepriklausė nuo VSDF valdybos. Išsami rezultatų analizė pateikiama 6 priedo 1 lentelėje.

Atlikus VSDF valdybos vidaus teisės aktų analizę paaiškėjo, kad vidaus teisės aktais nėra apibrėžtų veiksmų ir kriterijų, kuriais remiantis būtų vykdomas VSDF valdybos IS strategijos pokyčių organizavimas. Vidaus teisės aktais taip pat nėra nustatyta VSDF valdybos IS vystymo strategijos keitimo tvarka.

Rizika

Nenustačius VSDF valdybos IS vystymo strategijos keitimo atvejų, kriterijų, tvarkos ir procedūrų, Fondo IS vystymo sparta gali nesutapti su VSDF valdybos veiklos pokyčiais.

1.2. Informacinių sistemų investiciniai projektai ir jų valdymas

Siekiant įgyvendinti VSDF valdybos veiklos strateginiuose planuose numatytus tikslus ir uždavinius, kasmet parengiamas (atnaujinamas) Fondo IS vystymo investicijų projektas. Už Fondo IS vystymo investicijų projektų koordinavimą atsakingas VSDF valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus vyriausiasis specialistas²³. Nuo 2003 metų VSDF valdyboje patvirtinta metodika skirta vertinti investicijų į Fondo IS tikslingumą ir efektyvumą²⁴.

Geroji praktika

VSDF valdyboje pasirinkta ir patvirtinta metodika, skirta vertinti investicijų į Fondo IS tikslingumą ir efektyvumą.

Audituojamu laikotarpiu VSDF valdyboje buvo vykdomas²⁵ 2006-2009 m. ir buvo parengtas²⁶ 2008-2010 m. Fondo IS vystymo investicinis projektas. Įgyvendinant 2007 metais

²² Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-01-18 įsakymu Nr. V-25 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos vystymo strategija“, 5 dalis „Fondo valdybos IS vystymo strateginis planas“.

²³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-06-15 įsakymas Nr. V-252 „Dėl informacinės visuomenės plėtros projektų koordinavimo“.

²⁴ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2003-12-01 įsakymas Nr. V-468 „Dėl investicijų į informacinę sistemą vertinimo metodikos patvirtinimo“.

²⁵ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-09-14 įsakymas Nr. V-383 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos vystymo 2006-2009 metais investicijų projekto patvirtinimo“.

²⁶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos 2007-06-08 raštas Nr. (14.5) I-3755 „Dėl informacinės visuomenės plėtros investicijų projekto derinimo“.

planuotus Fondo IS plėtros darbus VSDF valdyba numatė 25 245 tūkst. Lt²⁷ metinio biudžeto lėšų poreikį.

VSDF valdybos teigimu²⁸, audito metu buvo vykdomas 2008-2010 m. ir rengiamas 2009-2011 m. investicinis projektas. 2008-2010 m. investicinis projektas 2007 m. buvo paruoštas ir suderintas su Informacinės visuomenės plėtros komitetu prie LR Vyriausybės (IVPK). Šio investicinio projekto pagrindu, kiek tai liečia Fondo valdybos informacinės sistemos plėtojimą ir vystymą, buvo paruoštas ir patvirtintas Fondo valdybos 2008-2010 m. strateginis planas, skyrių veiklos planai 2008 m. bei Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetas 2008 m. ir prognozė 2009-2010 m. Visos 2008–2010 m. investiciniame projekte numatytos priemonės buvo įtrauktos į minėtus dokumentus.

Valstybiniai auditoriai išanalizavo 2007 metais VSDF valdyboje vykdytų Fondo IS vystymo investicinių projektų dokumentaciją. Nustatyta, kad Fondo IS vystymo 2006-2009 m. investicinis projektas VSDF valdyboje patvirtintas galutinai nesuderinus jo nuostatų su Informacinės visuomenės plėtros komitetu prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – IVPK) (neatsižvelgta į IVPK pakartotinį siūlymą detaliai papildyti projektą sudėtinių dalių, uždavinių ir rezultatų aprašymu 2007 bei vėlesniems metams, atitinkamai planuojamoms investicijoms), todėl liko neaišku, ką konkrečiai per numatytą laikotarpį VSDF valdyboje „ketinama padaryti/sukurti/pasiekti, ir tuo pačiu problematiška įvertinti lėšų pagrįstumą“²⁹.

Vadovaujantis investicijų į Fondo IS vertinimo metodika³⁰, investicijų vertinimas turi būti atliekamas prieš įsigyjant naują Fondo IS komponentą (taikomąją posistemę, naują sisteminę programinę įrangą, papildomas turimos įrangos licencijas ar kompiuterinę techniką) bei prieš skelbiant bet kokią viešojo pirkimo konkursą Fondo IS komponentams įsigyti. Vertinimą turėtų atlikti VSDF valdybos direktoriaus įsakymu sudaryta komisija, į kurią turi būti įtraukti Informacinės sistemos plėtros, Informacinės sistemos eksploatavimo, Finansų, Personalo ir valdymo paslaugų skyrių specialistai, taip pat specialistai skyrių, kurių kuruojamoje veikloje ši įranga bus naudojama³¹.

VSDF valdyboje minėta vertinimo komisija nebuvo sudaryta, metodikoje numatytas dokumentuotas investicijų vertinimas nėra atliekamas. Audito metu lėšas, susijusias su Fondo IS vystymu ir plėtra, planavo VSDF valdybos Finansų ir apskaitos, Informacinės sistemos plėtros ir Informacinės sistemos eksploatavimo skyriai. Investicinė veikla planuojama įvertinus galiojančias

²⁷ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-01-10 įsakymu Nr. V-17 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2007 metų lėšų limitai investicinei veiklai“.

²⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-06-18 raštas Nr. (14.5) I-3966 „Dėl valstybinio audito ataskaitos projekto“.

²⁹ Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-08-08 raštas Nr. (71)-S-997 „Dėl investicijų projekto derinimo“.

³⁰ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2003-12-01 įsakymas Nr. V-468 „Dėl investicijų į informacinę sistemą vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 p.

³¹ Ten pat, 5 p.

sutartis, investicinius projektus, taip pat atsižvelgiant į Fondo valdybos veiklos strateginiame plane numatytus tikslus ir uždavinius bei pagrįstą ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto poreikį³².

Rizika

Nesilaikant investicijų į Fondo IS vertinimo metodikos reikalavimų, VSDF valdyboje gali būti nepakankamai įvertinamas investicijų į Fondo IS tikslingumas ir efektyvumas.

Audito metu VSDF valdybos registrų (Išmokų gavėjų ir Pensijų kaupimo sutarčių) kūrimo ir plėtros planai, investiciniai projektai nebuvo rengiami. VSDF valdybos atstovų teigimu, Išmokų gavėjų ir Pensijų kaupimo sutarčių registrai buvo sukurti jau egzistuojančios Fondo IS ir jos atskirų dalių pagrindu, todėl jų sukūrimas, priežiūra ir vystymas numatytas 2007-2009 m. VSDF valdybos strateginiame veiklos plane³³ ir 2008-2010 metų VSDF valdybos strateginio veiklos plano projekte.

2. INFORMACINIŲ SISTEMŲ VALDYMAS IR ORGANIZAVIMAS

2.1. Informacinių sistemų valdymo organizacinė struktūra

Fondo IS organizacinę struktūrą sudaro IS valdytojas, IS duomenų tvarkytojai ir institucijos, nuolat teikiančios ir gaunančios IS duomenis³⁴. Fondo IS valdytojas – VSDF valdyba, kurios vadovas yra direktorius³⁵. Direktorius funkcijas ir atsakomybę išdėstytas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu patvirtintame pareigybės aprašyme. Fondo IS duomenų tvarkytojai ir institucijos, nuolat teikiančios ir gaunančios IS duomenis, nurodyti Fondo IS nuostatuose³⁶. Fondo IS pagrindu įsteigtų ir sukurtų valstybės registrų organizacinė struktūra (vadovaujančioji registro tvarkymo įstaiga, registro tvarkymo įstaiga ir kt.) išdėstyta Išmokų gavėjų³⁷ ir Pensijų kaupimo sutarčių³⁸ registrų nuostatuose.

³² Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-06-22 įsakymu Nr. V-267 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto veiklos sąnaudų projektų rengimo ir investicinės veiklos planavimo bei derinimo tvarkos aprašas“, 19 p.

³³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-12-29 įsakymu Nr. V-595 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2007-2009 metų strateginis veiklos planas“.

³⁴ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-06-21 įsakymu Nr. V-242 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos nuostatai“, 8 p.

³⁵ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-01-28 įsakymu Nr. V-55 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos nuostatai“, 4, 5 p.

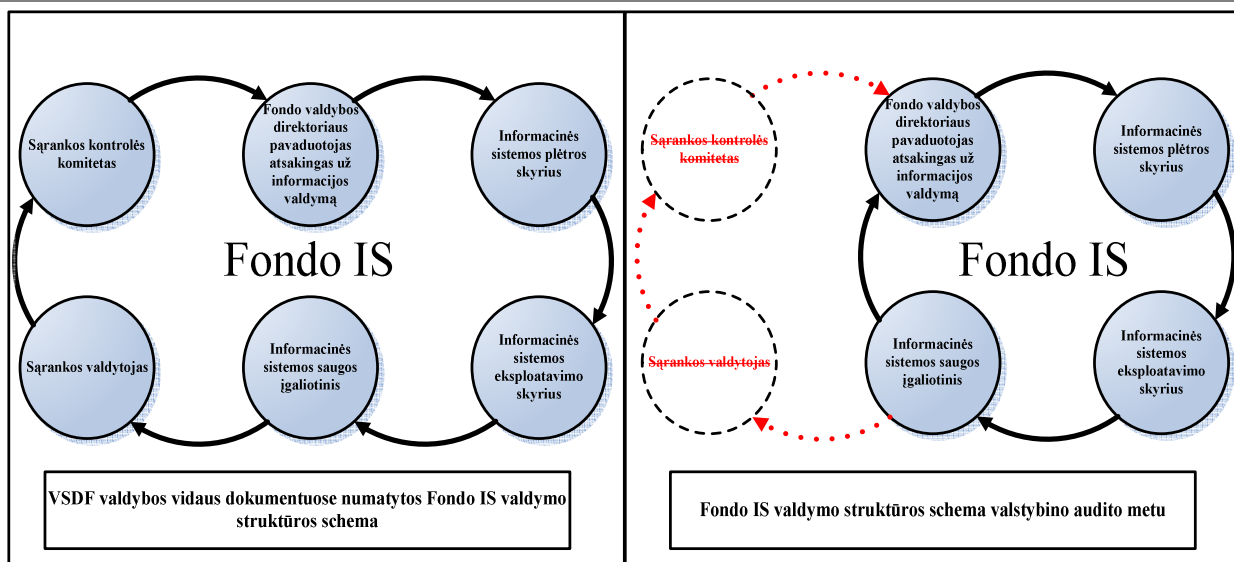
³⁶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-06-21 įsakymu Nr. V-242 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos nuostatai“.

³⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimu Nr. 435 patvirtinti „Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro nuostatai“. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-05-07 nutarimo Nr. 444 redakcija).

³⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-09-26 nutarimu Nr. 1037 patvirtinti „Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo sutarčių registro nuostatai“.

Be Fondo IS nuostatuose numatytos IS organizacinės struktūros, VSDF valdyboje direktoriaus įsakymu³⁹ detalizuota Fondo IS valdymo struktūra. Valstybiniai auditoriai atliko VSDF valdybos vidaus teisės aktuose numatyto Fondo IS valdymo struktūros analizę, analizės rezultatai pateikiami 2 paveiksle.

2 pav. Fondo IS valdymo organizacinės struktūros schema

Šarankos kontrolės komitetas – reguliuoja Fondo IS keitimą ir modifikavimą, siekiant užtikrinti Fondo IS stabilų darbą ir jos atitikimą VSDF valdybos poreikiams.

Šarankos valdytojas – už sistemos elementų, oficialiai apsvarstytų ir patvirtintų Fondo IS pagrindų, įdiegtų ir eksploatuojamų versijų sudarymą, jų savalaikį papildymą naujais elementais bei atnaujinimo kontrolę atsakingas asmuo.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Rizika

Fondo IS valdymo struktūra nefunkcionuoja taip, kaip buvo numatyta VSDF valdybos IS vystymo strategijoje (nesudarytas Šarankos kontrolės komitetas, nepaskirtas Šarankos valdytojas), dėl to Fondo IS ir jos atskirų dalių strateginių pokyčių valdymo ir saugos procesų įgyvendinimas nevisiškai užtikrintas ir Fondo IS valdymas gali būti neefektyvus.

Kasdieninę Fondo IS ir technologijų infrastruktūros veiklą VSDF valdyboje užtikrina Informacinių sistemų eksploatavimo skyrius⁴⁰. Fondo IS plėtros gaires ir uždavinius rengia ir

³⁹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-01-18 įsakymu Nr. V-25 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos vystymo strategija“, 25 p.

⁴⁰ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-05-23 įsakymu Nr. V-220 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus nuostatai“, 3 p.

įgyvendina VSDF valdybos Informacinių sistemų plėtros skyrius⁴¹. Skyriai pavaldūs VSDF valdybos direktoriaus pavaduotojui, atsakingam už informacijos valdymą⁴².

Fondo IS atskirų dalių valdytojai – IT sistemos savininkai (už IT sistemos funkcionalumą atsakingi VSDF valdybos skyriaus (tarnybos) darbuotojai) ir tvarkytojai (atsakingi už IT sistemą darbuotojai)⁴³ paskutinį kartą nustatyti 2007 metais.

Geroji praktika

VSDF valdyboje nustatyti Fondo IS atskirų dalių valdytojai (IT sistemos savininkai) ir tvarkytojai (atsakingi už IT sistemą darbuotojai).

Valstybiniai auditoriai išnagrinėjo VSDF valdybos dokumentuose nustatytą Fondo IS atskirų dalių valdytojų ir tvarkytojų sąrašus. Atlikę pateiktos medžiagos analizę, valstybiniai auditoriai nustatė, kad VSDF valdyboje neteisingai priskirta dalis atsakomybių, susijusių su IT sistemų priežiūra ir valdymu. Nustatyti Fondo IS atskirų dalių valdytojai – aptarnaujančių padalinių atstovai, o tvarkytojai – informacijos naudotojų vadovybės atstovai (1 lentelė), nors praktiškai valdytojo funkcijas VSDF valdyboje vykdo informacijos naudotojų vadovybės atstovai, o tvarkytojų – aptarnaujančių padalinių atstovai. Remiantis pasaulyje pripažintos gerosios praktikos (*CobIT*⁴⁴) nuostatomis, atsakomybė už Fondo IS atskirų dalių efektyvų ir rezultatyvų kūrimą ir naudojimą turėtų tekti informacijos naudotojų vadovybės atstovams, o informacines technologijas aptarnaujantys padaliniai turėtų prižiūrėti informacinių technologijų funkcionavimą.

1 lentelė. Fondo IS atskirų dalių valdytojų ir tvarkytojų sąrašas* ir jo palyginimas su *CobIT* gerosios praktikos rekomendacijomis

Fondo IS atskirų dalių valdytojų ir tvarkytojų sąrašas	VSDF valdybos dokumentuose nustatyti atsakingi asmenys	<i>CobIT</i> gerosios praktikos rekomendacijos
Draudėjų, apdraustųjų ir socialinio draudimo įmokų apskaitos taikomoji sistema		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Draudimo organizavimo skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Draudimo organizavimo skyriaus vadovybės atstovas.
Finansų valdymo taikomoji sistema		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Finansų ir apskaitos skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Finansų ir apskaitos skyriaus vadovybės atstovas.

* Išsamus VSDF valdybos dokumentuose nustatytą Fondo IS atskirų dalių valdytojų ir tvarkytojų sąrašas pateiktas ataskaitos 7 priedo 1 lentelėje.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

⁴¹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-05-23 įsakymu Nr. V-220 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos plėtros skyriaus nuostatai“, 3 p.

⁴² Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-10-10 įsakymu Nr. V-487 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus ir jo pavaduotojų pasiskirstymas kuravimo sritimis“.

⁴³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Informacinių sistemų eksploatavimo skyriaus vyriausiojo specialisto 2007-09-28 tarnybinis pranešimas Nr. 85-323 „Dėl fondo valdybos direktoriaus 2007-08-10 įsakymo Nr. V-359 vykdymo“.

⁴⁴ *CobIT* (*Control Objectives for Information and related Technologies*) – visame pasaulyje žinomas tarptautinės ISACA organizacijos standartas. *CobIT* aprašo geriausią praktiką informacinių sistemų valdymo srityje.

Rizika

VSDF valdyboje netinkamai paskyrus Fondo IS atskirų dalių valdytojus ir tvarkytojus gali būti neefektyviai tvarkomi duomenys ir netinkamai kuriamos ir administruojamos šiems duomenims apdoroti skirtos informacinių technologijų sistemos.

2.2. Perkamų informacinių technologijų paslaugų kontrolė

Dalį IT sprendimų ir paslaugų VSDF valdyba perka iš privačių paslaugų teikėjų. Reikalavimai, keliami valstybės informacinių sistemų funkcionavimui reikalingoms paslaugoms ir jų teikėjams, nustatyti Saugos dokumentų turinio gairėse⁴⁵.

Teikėjai VSDF valdybai ir (arba) jos įstaigoms paslaugas ar prekes teikia pagal sutartis. Sutartyse įsipareigojama vykdyti VSDF valdybos informacijos saugumo nuostatų reikalavimus⁴⁶ ir paslaugų kokybės reglamentą⁴⁷, kuriame aprašomas numatomas paslaugų lygis bei priemonės teisėms apginti tais atvejais, kai sutartis nėra vykdoma. Be to, VSDF valdyboje nustatyti papildomi reikalavimai IT paslaugų teikėjams (8 priedas, 1 lentelė).

Geroji praktika

VSDF valdyboje nustatyti papildomi reikalavimai IT paslaugų pirkimo sutartims ir IT paslaugų teikėjams, tai sudaro sąlygas užtikrinti perkamų IT paslaugų kokybę.

VSDF valdyba yra sudariusi dvidešimt penkias su Fondo IS atskirų dalių kūrimu ir priežiūra susijusias sutartis. Valstybiniai auditoriai VSDF valdybos paslaugų kokybės reglamente⁴⁸ nustatytiems reikalavimams vertinti pasirinko tris skirtingo pobūdžio sutartis (2 lentelė).

⁴⁵ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007-05-08 įsakymu Nr. 1V-172 patvirtintos „Saugos dokumentų turinio gairės“, 4.4. p.

⁴⁶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2004-08-19 įsakymu Nr. V-318 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacijos saugumo nuostatos“.

⁴⁷ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-01-21 įsakymu Nr. V-19 patvirtintas „Privalomų reikalavimų paslaugų kokybei apibrėžti sudaromoms informacinių technologijų pirkimo sutartims aprašas“.

⁴⁸ Ten pat.

2 lentelė. Su Fondo IS atskirų dalių kūrimu ir priežiūra susijusių IT paslaugų pirkimo sutarčių atitiktis VSDF valdybos nustatytiems privalomiems reikalavimams IT paslaugų kokybei*

Privalomų reikalavimų paslaugų kokybei apibrėžti sudaromoms informacinių technologijų pirkimo sutartims aprašo ⁴⁹ nuostatos	2006-12-19 sutartis Nr. F1-0-338 ⁵⁰	2007-01-12 sutartis Nr. F1-0-19 ⁵¹	2007-11-26 sutartis Nr. F1-0-300 ⁵²
Tiekėjo įsipareigojimas nesiuolyti įsidarbinti ir neįsidarbinti VSDF valdybos darbuotojams jų įmonėse sutarties galiojimo metu.	Nenumatyta	Nenumatyta	Nenumatyta
Turi būti aptarta, kokia informacija gali būti perduodama elektroniniu paštu.	Numatyta iš dalies	Numatyta	Numatyta iš dalies
Paslaugų monitoringas.	Numatyta	Nenumatyta	Nenumatyta
Palyginamieji rodikliai, planuojami rodikliai bei vertinimo skalės.	Numatyta	Nenumatyta	Nenumatyta
Išplėstine galimų problemų sprendimo procedūra.	Numatyta	Nenumatyta	Nenumatyta
Tiekėjas privalo vykdyti VSDF valdybos saugumo nuostatas ir procedūras, su kuriomis Tiekėjo atstovas pasirašytinai supažindinamas.	Numatyta	Numatyta iš dalies	Nenumatyta
Asmens, kitų duomenų ir įrašų naikinimas, jei jie pagal sutartį buvo perduoti Tiekėjui.	Numatyta	Numatyta	Nenumatyta
* Išsamus sudarytų IT paslaugų pirkimo sutarčių atitiktis VSDF valdybos nustatytiems privalomiems reikalavimams IT paslaugų kokybei vertinimas pateiktas ataskaitos 9 priedo 1 lentelėje.			

Šaltinis – Valstybės kontrolė

IT paslaugų teikimo sutarčių sąlygos neatitinka kai kurių VSDF valdybos vidaus teisės aktuose nurodytų nuostatų.

VSDF valdybos teigimu⁵³, kai kurių sąlygų nurodymas sutartyse yra netikslingas – bus tikslinamas nurodytas vidaus teisės aktas.

3. INFORMACINIŲ SISTEMŲ IR REGISTRŲ KŪRIMAS IR PAKEITIMŲ VALDYMAS

3.1. Informacinių sistemų ir registrų kūrimo proceso valdymas

3.1.1. Informacinių sistemų kūrimas

Šiandieninės Fondo IS kūrimo prielaidos pradėtos formuoti 1996 metais, parengus „SODROS informacinės sistemos strategiją“⁵⁴ ir patvirtinus Fondo IS techninę užduotį

⁴⁹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-01-21 įsakymu Nr. V-19 patvirtintas „Privalomų reikalavimų paslaugų kokybei apibrėžti sudaromoms informacinių technologijų pirkimo sutartims aprašas“.

⁵⁰ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir UAB „Etnomedijos intercentras“ 2006-12-19 sutartis Nr. F1-0-338 „Dėl TS „Įmokos“ sukūrimo, įdiegimo ir garantinės priežiūros bei senosios TS „Įmokos“ priežiūros ir vystymo paslaugų teikimo“.

⁵¹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir UAB „Modernių technologijų linija“ 2007-01-12 sutartis Nr. F1-0-19 „Dėl interneto svetainės atnaujinimo ir priežiūros paslaugų teikimo“.

⁵² Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir UAB „Blue Bridge“ 2007-11-26 sutartis Nr. F1-0-300 „Dėl personalinių kompiuterių ir pateiktos įrangos instaliavimo ir garantinio remonto darbų tiekimo“.

⁵³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-06-18 raštas Nr. (14.5) I-3966 „Dėl valstybinio audito ataskaitos projekto“.

(specifikaciją)⁵⁵. Užduotyje buvo nustatyti reikalavimai techninei ir programinei įrangai ir numatyta Fondo IS padalyti į šešiolika taikomųjų sistemų, apibrėžiant, kokias socialinio draudimo funkcijas jos atliks ir kokią informaciją valdys.

Vadovaujantis Vyriausybės nutarimu⁵⁶, Fondo IS laikoma įsteigta⁵⁷. VSDF valdyba įpareigota per vienerius metus nuo minėto nutarimo įsigaliojimo (2004-04-22) parengti ir patvirtinti eksploatuojamų informacinių sistemų nuostatus⁵⁸. Vykdydama šį nutarimą VSDF valdyba 2005 m. patvirtino Fondo IS nuostatus⁵⁹, parengė ir suderino su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – VRM) Fondo IS duomenų saugos nuostatus⁶⁰. Minėtu Vyriausybės nutarimu patvirtintos Valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklės nustato, kad patvirtinus informacinės sistemos nuostatus, rengiama informacinės sistemos specifikacija⁶¹. Fondo IS techninė užduotis (specifikacija) parengta 1996 metais. Valstybiniai auditoriai, susipažinę su Fondo IS nuostatuose ir techninėje užduotyje (specifikacijoje) pateikta IS funkcinė struktūra, nustatė, kad 1996 metais apibrėžta Fondo IS funkcinė struktūra iš esmės neatitinka Fondo IS nuostatuose nustatytos struktūros (10 priedas, 1 lentelė). Taip pat nustatyta, kad nuo 2005 metų Fondo IS nuostatai nėra atnaujinti atsižvelgiant į vykusius valdomos IS organizacinius, informacinės ir funkcinės struktūros pokyčius. Susidariusią situaciją 2006 m. pastebėjo ir IVPK (1 pavyzdys). Tuomet VSDF valdyba nesiėmė priemonių pastebėtiems trūkumams pašalinti, nors nuo 2004 metų vidaus teisės aktais⁶² įsipareigojo visas VSDF valdybos IS tinkamai dokumentuoti ir šią dokumentaciją nuolat atnaujinti. *VSDF valdybos teigimu⁶³, Vidaus audito posistemės kūrimo buvo atsisakyta, o IVPK apie tai sužinojo derinant 2008-2010 m. Fondo IS vystymo investicinį projektą.*

1 pavyzdys

2006 metais derinant Fondo IS vystymo 2006-2009 metų investicijų projektą su IVPK, VSDF valdybai raštu⁶⁴ pateikta pastaba dėl Fondo IS nuostatų galiojančios redakcijos:

„Pakartotinai pažymime, kadangi dabartinės Fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos IS nuostatų versija neapima Vidaus audito posistemės, investicijas Vidaus audito informacinei sistemai siūlome planuoti tik pateikus jos funkcionalumo ir finansinį pagrindimą bei specifikaciją.“

⁵⁴ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos 2003-09-29 audito ataskaita Nr. A7-11 „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos 1997-2000 metų informacinių technologijų projektavimo išlaidų vertinimo audito ataskaita“.

⁵⁵ Prieiga per internetą <http://www.ivpk.lt/dokumentai/is/Registravimai.pdf> (žiūrėta 2008-02-07).

⁵⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-19 nutarimas Nr. 451 „Dėl Valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklių patvirtinimo“. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-10-10 nutarimo Nr. 1104 redakcija).

⁵⁷ Ten pat, 2 p.

⁵⁸ Ten pat, 3 p.

⁵⁹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-06-21 įsakymu Nr. V-242 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos nuostatai“.

⁶⁰ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-06-06 įsakymu Nr. V-213 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatai“.

⁶¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-19 nutarimu Nr. 451 patvirtintos „Valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklės“, 10 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-10-10 nutarimo Nr. 1104 redakcija).

⁶² Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2004-08-19 įsakymu Nr. V-318 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacijos saugumo nuostatos“, 164 p.

⁶³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-06-18 raštas Nr. (14.5) I-3966 „Dėl valstybinio audito ataskaitos projekto“.

⁶⁴ Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-08-08 raštas Nr. (71)-S-997 „Dėl investicijų projektų derinimo“.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai buvo pavesta⁶⁵ iki 1999 metų balandžio mėn. įteisinti Fondo IS. Valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklėse⁶⁶ nurodoma, kad duomenys kitoms institucijoms kompiuteriniu būdu gali būti teikiami tik iš įteisintų informacinių sistemų.

Valstybiniai auditoriai nustatė, kad Fondo IS eksploatuojama, nors ir nėra įteisinta vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimais⁶⁷, nurodančiais, kad užbaigus informacinės sistemos arba jos sudedamosios dalies (komponentės, posistemės) diegimą, informacinės sistemos valdytojo vadovas tvirtina informacinės sistemos priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti aktą, kurio kopija per penkias darbo dienas nuo patvirtinimo pateikiama IVPK ir Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai.

Audito metu Fondo IS priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti aktas teisės aktų nustatyta tvarka nebuvo patvirtintas VSDF valdybos direktoriaus.

Nuo 1999 metų⁶⁸ ir vėliau 2004 metais, įsteigus Fondo IS⁶⁹, nebuvo vykdomi teisės aktų reikalavimai⁷⁰ šiai sistemai įteisinti. Kompiuteriniu būdu duomenų mainai su kitomis institucijomis vykdomi iš neįteisintos informacinės sistemos, nesilaikant teisės aktų reikalavimų⁷¹.

3.1.2. Registrų kūrimas

Valstybės registrų įstatyme⁷² ir Valstybės registrų ir kadastrų steigimo, reorganizavimo ir likvidavimo taisyklėse⁷³ nustatyta, kad valstybės registras pradedamas kurti priėmus Vyriausybės nutarimą, o baigiamas priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti akto patvirtinimu iki nutarime nustatytos registro veiklos pradžios datos.

Steigiant registrą, Vyriausybei pateikiamas registro kūrimo ir įsteigimo kalendorinis darbų grafikas ir išlaidų sąmata⁷⁴. 2007 m. Vyriausybei pateikti Išmokų gavėjų⁷⁵ ir Pensijų kaupimo

⁶⁵ Lietuvos Respublikos valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministro 1999-01-25 įsakymu Nr. 7 patvirtintas „Valstybės ir vietos savivaldos asmens duomenų valdytojų informacinių sistemų įteisinimo planas“.

⁶⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-19 nutarimu Nr. 451 patvirtintos „Valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklės“, 22 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-10-10 nutarimo Nr. 1104 redakcija).

⁶⁷ Ten pat., 16, 17 p.

⁶⁸ Lietuvos Respublikos valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministro 1999-01-25 įsakymu Nr. 7 patvirtintas „Valstybės ir vietos savivaldos asmens duomenų valdytojų informacinių sistemų įteisinimo planas“.

⁶⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-19 nutarimas Nr. 451 „Dėl Valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklių patvirtinimo“, 2 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-10-10 nutarimo Nr. 1104 redakcija).

⁷⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-19 nutarimu Nr. 451 patvirtintos „Valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklės“, 16, 17 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-10-10 nutarimo Nr. 1104 redakcija).

⁷¹ Ten pat., 22 p.

⁷² Lietuvos Respublikos registrų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1490. 6 str. 2 d. (Lietuvos Respublikos 2004-07-15 įstatymo Nr. IX-2371 redakcija).

⁷³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-05-03 nutarimu Nr. 485 patvirtintos „Valstybės registrų ir kadastrų steigimo, reorganizavimo ir likvidavimo taisyklės“, 2 ir 18 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-10-10 nutarimo Nr. 1105 redakcija).

⁷⁴ Lietuvos Respublikos registrų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1490., 6 str. 3 d. (Lietuvos Respublikos 2004-07-15 įstatymo Nr. IX-2371 redakcija).

⁷⁵ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2007-04-06 raštas Nr. (9.1-21)-SD-3878 „Teikiamas svarstyti Vyriausybės nutarimo projektas“.

sutarčių⁷⁶ registrų kūrimo ir įsteigimo kalendoriniai grafikai. Šie registrai buvo steigiami jau egzistuojančios Fondo IS pagrindu, todėl jų kūrimo ir įsteigimo išlaidų nenumatyta.

Vyriausybė 2007 m. įsteigė Išmokų gavėjų⁷⁷ ir Pensijų kaupimo sutarčių⁷⁸ registrus ir patvirtino jų nuostatus. Vadovaujantis galiojančiais teisės aktais ir registrų nuostatais, VSDF valdyba arba jos įgaliota registro tvarkymo įstaiga privalėjo parengti registrų veikimo schemas ir jas patvirtinti⁷⁹.

Audito metu nustatyta, kad Išmokų gavėjų ir Pensijų kaupimo sutarčių registrų veikimo schemas patvirtintos kartu su techniniais aprašymais (specifikacijomis), nors teisės aktuose⁸⁰ numatyta, kad veikimo schemas atskirai turi būti tvirtinamos, o techniniuose aprašymuose (specifikacijose) detalizuojamos. Pažymėtina, kad Išmokų gavėjų ir Pensijų kaupimo sutarčių registrų duomenų saugos nuostatai patvirtinti pavėluotai.

Išmokų gavėjų ir Pensijų kaupimo sutarčių registrai sukurti teisės aktų nustatyta tvarka nepatvirtinus registrų veikimo schemų ir pavėluotai patvirtinus šių registrų duomenų saugos nuostatus, taip pažeidžiant teisės aktų reikalavimus⁸¹.

3.2. Informacinių sistemų eksploatavimas ir pakeitimų valdymas

Valstybės IS plėtra (nuo koncepcijos sukūrimo pradžios iki veikimo pabaigos) susideda iš nuoseklių stadijų, sudarančių IS gyvavimo ciklą⁸². Vadovaujantis Valstybės informacinių sistemų kūrimo metodika⁸³, audituojama Fondo IS buvo IS naudojimo, administravimo, priežiūros ir modernizavimo stadijoje. Metodika⁸⁴ numato keletą pagrindinių šios stadijos darbų – tenkinti nustatytus vartotojų poreikius ir aptarnauti IS, stebint darbą ir šalinant aptinkamus trūkumus. Minėtiems darbams atlikti VSDF valdyboje patvirtinta Fondo IS programinės įrangos pakeitimų

⁷⁶ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2007-06-04 raštas Nr. (11.1-24)-SD-5622 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto“.

⁷⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimas Nr. 435 „Dėl Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro steigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“, 1 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-05-07 nutarimo Nr. 444 redakcija).

⁷⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-09-26 nutarimas Nr. 1037 „Dėl Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo sutarčių registro steigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“, 1 p.

⁷⁹ Lietuvos Respublikos registrų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1490. 8 str. 3 d. (Lietuvos Respublikos 2004-07-15 įstatymo Nr. IX-2371 redakcija).

⁸⁰ Lietuvos Respublikos registrų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1490. 8 str. 3 ir 4 d. (Lietuvos Respublikos 2004-07-15 įstatymo Nr. IX-2371 redakcija) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-05-03 nutarimu Nr. 485 patvirtintos „Valstybės registrų ir kadastrų steigimo, reorganizavimo ir likvidavimo taisyklės“, 12 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-10-10 nutarimo Nr. 1105 redakcija).

⁸¹ Lietuvos Respublikos registrų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1490. 8 str. 3 d. (Lietuvos Respublikos 2004-07-15 įstatymo Nr. IX-2371 redakcija) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-05-03 nutarimu Nr. 485 patvirtintos „Valstybės registrų ir kadastrų steigimo, reorganizavimo ir likvidavimo taisyklės“, 13 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-10-10 nutarimo Nr. 1105 redakcija).

⁸² Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2004-10-15 įsakymu Nr. T-131 patvirtinta „Valstybės informacinių sistemų kūrimo metodika“. (Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2005-03-08 įsakymo Nr. T-26 redakcija).

⁸³ Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2004-10-15 įsakymu Nr. T-131 patvirtinta „Valstybės informacinių sistemų kūrimo metodika“, 11.6 p. (Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2005-03-08 įsakymo Nr. T-26).

⁸⁴ Ten pat, 42.1, 42.2 p.

įgyvendinimo tvarka⁸⁵ ir sąrankos valdymo taisyklės⁸⁶. Be to, Fondo IS modernizavimui nustatyti programinės įrangos kūrimo standartai ir procedūros⁸⁷. Saugos principai, reglamentuojantys eksploatuojamų IS pakeitimų valdymą, nustatyti VSDF valdybos informacijos saugumo nuostatuose⁸⁸ (išsamiau apie IS valdymo ir saugos procedūras – 4.3 skyriuje).

Geroji praktika

VSDF valdyboje nustatyti IS modernizavimo saugos principai, kūrimo procedūros ir standartai, reglamentuojantys eksploatuojamų IS pakeitimų valdymą ir padedantys užtikrinti Fondo IS plėtros kontrolę.

Kiekvienais metais tobulinant Fondo IS taikomas sistemas VSDF valdyboje atliekama nemažai programinės įrangos pakeitimų (2 pavyzdys).

2 pavyzdys

2007 metais atlikta per 500 taikomųjų sistemų programinės įrangos pakeitimų, tobulinant taikomas sistemas bei siekiant, kad jos atitiktų pasikeitusius Lietuvos Respublikos teisės aktus bei VSDF valdybos ir administravimo įstaigų poreikius⁸⁹.

Teisės aktuose nurodyta⁹⁰, kad valstybės IS sąrankos dokumentacija turi būti nuolat atnaujinama ir rodyti esamą informacinės sistemos sąrankos būklę. Fondo IS pakeitimų tvarka⁹¹ (sąrankos valdymo taisyklės) VSDF valdyboje patvirtinta 2005 metais, tačiau ji neįsigaliojo⁹², nes nebuvo paskirtas sąrankos valdytojas, nepatvirtinta ataskaitos sąranka ir Sąrankos kontrolės komitetas. Dėl to visiems IS pakeitimams taikoma 2002 metais patvirtinta Fondo IS programinės įrangos pakeitimų įgyvendinimo tvarka⁹³. Valstybiniai auditoriai, patikrinę, kaip laikomasi šios tvarkos reikalavimų, nustatė, kad 2002 metais patvirtintų procedūrų laikomasi, tačiau jos nėra atnaujintos. Dėl to neužtikrinamas tinkamas Fondo IS eksploatavimo priežiūros ir pakeitimų valdymas.

⁸⁵ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2002-07-22 įsakymu Nr. V-365 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacinės sistemos programinės įrangos pakeitimų įgyvendinimo tvarka“.

⁸⁶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-04-12 įsakymu Nr. V-137 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos sąrankos valdymo taisyklės“.

⁸⁷ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-02-21 įsakymu Nr. V-53 patvirtinti „Programinės įrangos kūrimo standartai ir procedūros“.

⁸⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2004-08-19 įsakymu Nr. V-318 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacijos saugumo nuostatos“.

⁸⁹ UAB „Auditas“ 2008-04-01 auditoriaus išvada „Dėl valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotų finansinių ataskaitų 2007 m. gruodžio 31 d.“

⁹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 36 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

⁹¹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-04-12 įsakymu Nr. V-137 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos sąrankos valdymo taisyklės“.

⁹² Ten pat, 5 p.

⁹³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2002-07-22 įsakymu Nr. V-365 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacinės sistemos programinės įrangos pakeitimų įgyvendinimo tvarka“.

Rizika

Atnaujintos Fondo IS pakeitimų valdymo procedūros VSDF valdyboje negalioja, todėl yra rizika, kad 2002 metais nustatytais procedūromis organizuojami Fondo IS plėtros pokyčiai gali neatitikti VSDF valdybos poreikių ir neužtikrinti stabilaus jos darbo.

Eksploduojant Fondo IS, rekomenduojama vesti IS eksploatacijos žurnalą ir fiksuoti visus IS sutrikimus bei vartotojų pastabas⁹⁴. VSDF valdyboje kol kas neįsigaliojo sąrankos valdymo taisyklės, todėl Fondo IS pakeitimų registracijos žurnalas nėra pildomas. Audito metu nustatyta, kad modernizuojant Fondo IS ir jos komponentus (taikomasias sistemas) ne visos privalomos Valstybės informacinių sistemų kūrimo metodikos nuostatos yra taikomos. Vykdydama šiuos procesus VSDF valdyba vadovaujasi savo vidaus teisės aktuose nustatytais programinės įrangos kūrimo standartais ir procedūromis, kurie gali būti taikomi dalimis, „priklausomai nuo VSDF valdybos vadovybės, Informacinės sistemos plėtros ar Informacinės sistemos eksploatavimo skyrių vadovų sprendimo bei atliekamų darbų pobūdžio“⁹⁵.

Rizika

Valstybiniai auditoriai pastebi riziką, kad, taikant ne visas Valstybės informacinių sistemų kūrimo metodikos nuostatas, gali būti neįvertinti kiekvienam etapui nustatyti privalomi kontrolės taškai ir tikrinimo procedūros, neužtikrinta tinkama Fondo IS pakeitimų kontrolė.

4. INFORMACINIŲ SISTEMŲ SAUGOS IR VEIKLOS TĘSTINUMO UŽTIKRINIMAS

4.1. Informacinių sistemų saugos valdymas ir organizavimas

VSDF valdyboje informacijos saugumo infrastruktūra nustatyta⁹⁶ 2004 metais. Fondo IS duomenų saugą organizuoja IS valdytojas⁹⁷. Atsakingu už Fondo IS saugumą ir duomenų apsaugą IS valdytojas paskyrė⁹⁸ saugos (duomenų saugos) įgaliotinį – Informacinių sistemų eksploatavimo

⁹⁴ Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2004-10-15 įsakymu Nr. T-131 patvirtinta „Valstybės informacinių sistemų kūrimo metodika“, 42. p. (Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2005-03-08 įsakymo Nr. T-26).

⁹⁵ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-02-21 įsakymu Nr. V-53 patvirtinti „Programinės įrangos kūrimo standartai ir procedūros“, 5 p.

⁹⁶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2004-08-19 įsakymu Nr. V-318 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacijos saugumo nuostatos“, 2 skyrius.

⁹⁷ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-06-21 įsakymu Nr. V-242 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos nuostatai“, 31 p.

⁹⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-08-25 įsakymas Nr. V-323 „Dėl informacinės sistemos saugos įgaliotinio paskyrimo“, 1 p.

skyriaus darbuotoją. IS valdytojas, valdantis valstybės IS, kurias sudaro ne mažiau kaip du posistemiai, gali sudaryti informacijos saugos darbo grupes⁹⁹. *LT ISO/IEC 17799* standartas¹⁰⁰ rekomenduoja institucijoje su išplėtotomis IS sudaryti informacijos saugumo valdymo grupę, kuri užsiimtų informacijos apsauga (peržiūrėtų ir tvirtintų saugumo reikalavimus, iniciatyvas, saugumo incidentus) ir laiduotų aiškia kryptį ir akivaizdžią vadovybės paramą saugumo iniciatyvoms. VSDF valdybos informacijos saugumo nuostatose 2004 metais numatytas informacijos saugumo valdymo komitetas¹⁰¹, kurio sudėtis ir funkcijos iš esmės atitinka gerojoje praktikoje paminėtos informacijos saugumo valdymo grupės funkcijas, tačiau jis audito metu nebuvo sudarytas.

Rizika

VSDF valdyboje nesudarytas informacijos saugumo valdymo komitetas, todėl yra rizika, kad gali būti nesklandumų dėl informacijos saugumo politikos kasmetinio atnaujinimo, kontrolės ir konkrečių informacijos saugumo kontrolės priemonių tinkamumo vertinimo ir jų koordinavimo.

4.2. Informacinių sistemų rizikos vertinimas

Gerojoje praktikoje teigiama¹⁰², kad IS rizikų valdymas turi būti susijęs su veiklos rizikos valdymu.

VSDF valdyboje patvirtinta VSDF administravimo įstaigų veiklos rizikos valdymo strategija¹⁰³, išbandyta¹⁰⁴ ir patobulinta veiklos rizikos valdymo metodika¹⁰⁵, įgyvendinta veiklos rizikos vertinimo ir valdymo sistema¹⁰⁶. Šios sistemos gyvybingumui užtikrinti nustatyta rizikos valdymo struktūra¹⁰⁷, įsteigtos rizikos valdymo specialistų pareigybės, apmokyti darbuotojai. Veiklos rizikos valdymas keliais lygmenimis apima visų svarbiausių VSDF valdybos ir administravimo įstaigų veiklos sričių vertinimą, analizę ir susietas su pagrindiniais veiklos ciklais, tarp kurių yra ir IT. Vadovaujantis veiklos rizikos valdymo metodika, 2007 metais atliktas pirmasis

⁹⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 24 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

¹⁰⁰ *LT ISO/IEC 17799:2002* Lietuvos standartas. Informacijos technologija. Informacijos saugumo valdymo praktikos kodeksas. 4.1.1. dalis „Informacijos saugumo valdymo grupė“ (tapatus *ISO/IEC 17799:2000*).

¹⁰¹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2004-08-19 įsakymu Nr. V-318 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacijos saugumo nuostatos“, 8 p.

¹⁰² *CobIT (Control Objectives for Information and related Technologies)* – visame pasaulyje žinomas tarptautinės ISACA organizacijos standartas. *CobIT* aprašo geriausią praktiką informacinių sistemų valdymo srityje.

¹⁰³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-12-07 įsakymu Nr. V-476 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų veiklos rizikos valdymo strategija“.

¹⁰⁴ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-02-13 įsakymas Nr. V-64 „Dėl bandomojo valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų veiklos rizikos valdymo metodikos preliminarus projekto taikymo“.

¹⁰⁵ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-01-05 įsakymu Nr. V-4 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų veiklos rizikos valdymo metodika“.

¹⁰⁶ UAB „Auditas“ 2008-04-01 auditoriaus išvada „Dėl valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotų finansinių ataskaitų 2007 m. gruodžio 31 d.“.

¹⁰⁷ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-01-05 įsakymas Nr. V-4 „Dėl rizikos valdymo komiteto“.

VSDF administravimo įstaigų veiklos rizikos įvertinimas¹⁰⁸, patvirtintas 2007-2008 m. aukštos svarbos lygmens rizikos veiksmų valdymo priemonių planas¹⁰⁹. Šiame plane įtrauktos trisdešimt trys rizikos, iš kurių septynios susijusios su IT sritimi.

Geroji praktika

VSDF administravimo įstaigose įdiegta veiklos rizikos vertinimo ir valdymo sistema, apimanti ir rizikas, susijusias su informacinėmis technologijomis. Patvirtintas 2007-2008 m. aukštos svarbos lygmens rizikos veiksmų valdymo priemonių planas, į kurį įtrauktos rizikos, susijusios su informacinių technologijų sritimi.

Teisės aktų nustatyta tvarka¹¹⁰ valstybės IS saugos įgaliotinis kasmet turi organizuoti IS rizikos įvertinimą¹¹¹ ir parengti rizikos įvertinimo ataskaitą¹¹². Pažymėtina, kad šis įvertinimas labiau orientuotas į IT srityje kylančias rizikas ir nepilnai integruotas į įstaigos veiklos rizikos vertinimo procesus. Todėl nuo 2007 metų vadovaujantis veiklos rizikos valdymo metodika¹¹³ VSDF valdyboje kasmet atliekamas, šio skyriaus pradžioje minėtas, veiklos rizikos vertinimas (apimantis ir IT srityje kylančias rizikas) ir papildomai teisės aktų nustatyta tvarka atliktas Fondo IS apdorojamos informacijos rizikos vertinimas, kurio ataskaita pateikta VRM¹¹⁴. Taigi VSDF valdyba atlieka du informacines sistemas apimančius rizikos vertinimus, todėl, valstybinių auditorių nuomone, netaupiai ir neefektyviai naudojamas laikas ir žmogiškieji ištekliai.

Detaliau VSDF valdybos informacinės sistemos rizikos vertinimo atitiktis Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams pateikta 4 priedo 1 lentelėje.

¹⁰⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-09-07 įsakymas Nr. V-407 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų veiklos rizikos veiksmų sąrašo 2007 m. liepos 30 d. būklei patvirtinimo“.

¹⁰⁹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-11-15 įsakymu Nr. V-576 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų 2007--2008 metų aukštos svarbos lygmens rizikos veiksmų valdymo priemonių planas“.

¹¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

¹¹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 30 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

¹¹² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 31 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

¹¹³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-01-05 įsakymu Nr. V-4 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų veiklos rizikos valdymo metodika“.

¹¹⁴ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2007-06-28 raštas Nr. (14.5)I-4253 „Dėl elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų informacinėse sistemose valstybinės strategijos įgyvendinimo priemonių plano vykdymo“.

4.3. Informacinių sistemų valdymo ir saugos dokumentacija

Pagrindinės taisyklės ir taikytini informacijos saugos užtikrinimo ir valdymo principai (informacijos saugos politika) išdėstomi valstybės IS valdytojo tvirtinamuose duomenų saugos nuostatuose¹¹⁵.

Audituojamu laikotarpiu VSDF valdyboje patvirtinti trys duomenų saugos nuostatai (Fondo IS¹¹⁶, Išmokų gavėjų¹¹⁷ ir Pensijų kaupimo sutarčių¹¹⁸ registru), kurie reglamentuoja VSDF valdybos elektroninės informacijos saugos valdymą, organizacinius ir techninius reikalavimus, tiesiogiai susijusius su Fondo IS ar jos dalimis. Valstybės IS valdytojas, valdantis kelias IS, taip pat IS, kurias sudaro ne mažiau kaip du posistemiai, gali tvirtinti visų valdomų informacinių sistemų bendrus saugos dokumentus¹¹⁹. Valstybinių auditorių nuomone, VSDF valdybos vadovybė turi galimybę informacijos saugos politiką (nuostatus) išdėstyti viename dokumente (3 pavyzdys). Derinant VSDF valdybos duomenų saugos nuostatus VRM pastebėjo šią situaciją ir raštu¹²⁰ atkreipė į tai dėmesį.

3 pavyzdys

Vidaus reikalų ministerija, vadovaudamasi teisės aktų nuostatomis¹²¹ nustatė bendrus duomenų saugos nuostatus¹²² jos valdomų valstybės ir žinybinių registru ir informacinių sistemų duomenims.

Pažymėtina, kad nuo 2004 metų galioja pagrindiniai bendrieji VSDF valdybos, jos teritorinių skyrių ir kitų jos įstaigų informacinių išteklių saugumo užtikrinimo reikalavimai¹²³, kurie iš esmės atitinka IS valdymo ir saugos gerojoje praktikoje apibrėžiamą informacijos saugos politikos dokumentaciją. Skirtinguose dokumentuose įvardytos pagrindinės taisyklės ir taikytini informacijos saugos užtikrinimo ir valdymo principai gali klaidinti VSDF valdybos personalą.

¹¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 4 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

¹¹⁶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-01-28 įsakymu Nr. V-55 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatai“.

¹¹⁷ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-10-19 įsakymu Nr. V-505 patvirtinti „Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenų saugos nuostatai“.

¹¹⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-12-20 įsakymu Nr. V-664 patvirtinti „Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo sutarčių registro duomenų saugos nuostatai“.

¹¹⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 25 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

¹²⁰ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2007-08-17 raštas Nr. 1D-6491 (13) „Dėl valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų ir Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenų saugos nuostatų derinimo“.

¹²¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 25 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

¹²² Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007-01-02 įsakymas Nr. 1V-1 „Dėl vidaus reikalų informacinės sistemos nuostatų ir vidaus reikalų informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“. (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007-10-23 įsakymo Nr. 1V-367 redakcija).

¹²³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2004-08-19 įsakymu Nr. V-318 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacijos saugumo nuostatos“.

Rizika

Valstybiniai auditoriai pastebi riziką, kad VSDF valdyboje yra keletas dokumentų apibrėžiančių informacijos saugos užtikrinimo ir valdymo principus (informacijos saugos politiką), todėl VSDF valdybos darbuotojams gali būti sudėtinga juos taikyti.

VSDF valdybos teigimu¹²⁴, 2007 m. balandžio 25 d. LR Vyriausybei naujai apibrėžus saugos politiką įgyvendinančius dokumentus, minėti dokumentai yra rengiami ir derinami su VRM. Kol šis procesas nepasibaigęs, nėra galimybės panaikinti visų senų dokumentų. Atkreiptinas dėmesys, kad minėto nutarimo antrame punkte nurodyta, kad Informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų pakeitimai turėjo būti atlikti iki 2007 m. birželio 30 d.

Patvirtinęs su VRM suderintus duomenų saugos nuostatus, IS valdytojas tvirtina saugos politiką įgyvendinančius dokumentus¹²⁵. Teisės aktu, kuriuo tvirtinami duomenų saugos nuostatai, nurodomi saugos politiką įgyvendinančių dokumentų rengėjai bei saugos politiką įgyvendinančių dokumentų patvirtinimo terminai¹²⁶. Valstybiniai auditoriai atliko VSDF valdybos vidaus teisės aktų, reglamentuojančių IS valdymą ir saugą, analizę (3 lentelė). Nustatyta, kad dalis reikalingų informacijos apsaugos vadybos priemonių VSDF valdyboje apibrėžta ir įgyvendinama, tačiau esamos priemonės reikia peržiūrėti ir išplėsti iki pilnos informacijos saugos valdymo sistemos tam, kad būtų pasiektas teisės aktuose nustatytas elektroninės informacijos saugumo lygis.

3 lentelė. Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyti valstybės IS ir registrų duomenų saugos nuostatus (saugos politiką) įgyvendinantys dokumentai

Dokumento pavadinimas	2008 m. kovo mėn. duomenys		
	Būklė	Dokumento rengėjas	Patvirtinimo (parengimo) terminai
Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės	Nepatvirtintos	Nenurodytas ¹	Nenurodyti
Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas ²	Nepatvirtintas ³	Saugos įgaliotinis	2008-02-29
Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės	Nepatvirtintos	Nenurodytas ¹	Nenurodyti
Informacinės sistemos pokyčių valdymo tvarka	Patvirtinta, bet neįsigaliojo ⁴		
Informacijos saugos incidentų tyrimo tvarka	Patvirtinta		

¹ VSDF valdybos saugos įgaliotinio pareigybės aprašyme¹²⁷ numatyta funkcija organizuoti dokumentacijos, skirtos IS saugos užtikrinimui rengimą.

² Išsamus Fondo IS veiklos tęstinumo valdymo procedūrų vertinimas pateiktas ataskaitos 4.4 skyriuje.

³ Audito metu (2008-04-18) VSDF valdyboje patvirtintas Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas¹²⁸.

⁴ Informacinės sistemos sąrankos valdymo taisyklės įsigalioja paskyrus sąrankos valdytoją, patvirtinus ataskaitos sąranką ir Sąrankos kontrolės komitetą.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

¹²⁴ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-06-18 raštas Nr. (14.5) I-3966 „Dėl valstybinio audito ataskaitos projekto“.

¹²⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 7, 21, 29 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

¹²⁶ Ten pat, 8 p.

¹²⁷ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-07-27 įsakymu Nr. V-320 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymas“, 16 p.

¹²⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-04-18 įsakymu Nr. V-203 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas“.

Rizika

Nustatyti saugos dokumentacijos trūkumai gali sąlygoti Fondo IS veiklos problemas: nebus užtikrintas privalomas valstybės IS apdorojamos ir perduodamos informacijos apsaugos lygis.

Atkreiptinas dėmesys, kad VSDF valdybos darbuotojai kartais nevykdo vidaus tvarkose ir taisyklėse deklaruojamų informacijos saugos nuostatų reikalavimų (4 pavyzdys).

4 pavyzdys

VSDF valdybos ir jos įstaigų tarnautojai ir darbuotojai privalo griežtai laikytis VSDF valdybos direktoriaus įsakymu patvirtintų prisijungimo prie kompiuterizuotos darbo vietos procedūrų. Tarnautojai ir darbuotojai, bet kuriam laiko tarpui paliekantys be priežiūros kompiuterizuotą darbo vietą, pirmiausia privalo užrakinti prieigą¹²⁹.

Audito metu kalbinti kai kurie VSDF valdybos darbuotojai (sistemų vartotojai ir administratoriai), palikdami be priežiūros kompiuterizuotą darbo vietą, neužrakindavo prieigos, kita vertus kompiuterizuotos darbo vietos prieiga yra automatiškai blokuojama, jei darbuotojas per 15 min. nepaspaudė klaviatūros ar nepajudino pelės.

Saugos dokumentai valstybės institucijoje turi būti persvarstomi (peržiūrimi) po rizikos analizės, IT saugos atitikties vertinimo atlikimo arba valstybės institucijoje įvykus esminiams organizaciniais, sisteminiams ar kitiems pokyčiams, bet ne rečiau kaip kartą per metus¹³⁰. Prireikus saugos dokumentai turi būti tikslinami ir derinami su VRM. Audito metu nustatyta, kad iš dvidešimt devynių pateiktų VSDF valdybos vidaus teisės aktų, reglamentuojančių IS valdymą ir saugą, aštuoniolika nėra atnaujinti susidarius teisės aktuose nustatytoms aplinkybėms. Atkreiptinas dėmesys, kad VSDF valdyboje nėra aiškios dokumentacijos struktūros, kuri leistų geriau įgyvendinti įvairius informacijos apsaugos aspektus. Todėl kai kurios VSDF valdybos saugos dokumentacijos nuostatos viena kitai prieštarauja (5 pavyzdys).

5 pavyzdys

Kompiuterinių išteklių naudojimo tvarkoje¹³¹ numatyta, kad „visuose asmeniniuose kompiuteriuose, nešiojamuosiuose kompiuteriuose ir darbo stotyse turėtų būti nustatyta, kad nedirbant su jais 10 minučių, automatiškai išjungtų ekrano užsklanda, kurią būtų galima pašalinti tik įvedus slaptažodį, arba kliento kompiuteris išsiregistruotų iš tinklo“.

Active Directory sistemos saugumo nuostatuose¹³² numatyta, kad „Kompiuterizuotos darbo vietos prieiga yra automatiškai blokuojama, jei darbuotojas per 15 min. nepaspaudė klaviatūros ar nepajudino pelės“.

¹²⁹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2004-08-19 įsakymu Nr. V-318 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacijos saugumo nuostatos“, 49 p.

¹³⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 26 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

¹³¹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2002-07-22 įsakymu Nr. V-365 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos kompiuterinių išteklių naudojimo tvarka“, 8 p.

¹³² Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-04-03 įsakymu Nr. V-170 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos *Active Directory* sistemos saugumo nuostatai“, 35 p.

Audituojamu laikotarpiu (iki 2008-03-01) VSDF valdyba neturėjo pagal Saugos dokumentų turinio gaires¹³³ parengtų ir su Vidaus reikalų ministerija suderintų Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo ir Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklių, Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo plano. Fondo IS saugos ir valdymo dokumentacija VSDF valdyboje nėra atnaujinama ir peržiūrima teisės aktų¹³⁴ nustatyta tvarka.

Audito metu, 2008 m. balandžio 18 d., VSDF valdyboje patvirtintas Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas¹³⁵.

4.4. Informacinių sistemų veiklos tęstinumo užtikrinimas

VSDF valdybos veiklos funkcijų atkūrimo planavimas pradėtas 2002 metais, patvirtintus darbo ekstremaliose situacijose ir avarinio sistemos atstatymo planą¹³⁶ (toliau – atstatymo planas), kuriame įvardyti atsakingi darbuotojai ir pateiktos esminės nuorodos, kaip reikėtų dirbti atkuriant VSDF valdybos veiklos funkcijas.

Geroji praktika

VSDF valdyba nuo 2002 metų turi patvirtintus nenumatytų situacijų valdymo principus ir planus.

Atstatymo planas turi būti sistemingai atnaujinamas ne rečiau kaip kartą per metus, atsižvelgiant į naujus poreikius, pakitus tinklo ar sistemos konfigūracijai¹³⁷. Reikalavimai šiam planui turi būti nustatyti remiantis formaliu rizikos vertinimu¹³⁸. Be to, atstatymo planas turėtų būti periodiškai testuojamas, siekiant užtikrinti, kad visi VSDF valdybos tarnautojai ir darbuotojai žinotų, kaip jis turi būti vykdomas¹³⁹.

Audituojamu laikotarpiu (iki 2008-03-01) paskutinį kartą atstatymo plano sudėtinės dalys VSDF valdyboje peržiūrėtos 2005 metais. Tuomet atnaujinta avarijos padalinių likvidavimo grupių

¹³³ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007-05-08 įsakymu Nr. 1V-172 patvirtintos „Saugos dokumentų turinio gairės“.

¹³⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 26 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

¹³⁵ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-04-18 įsakymu Nr. V-203 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas“.

¹³⁶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2002-04-11 įsakymu Nr. V-169 patvirtintas „Darbo ekstremaliose situacijose ir avarinio sistemos atstatymo planas“.

¹³⁷ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2002-04-11 įsakymu Nr. V-169 patvirtintas „Darbo ekstremaliose situacijose ir avarinio sistemos atstatymo planas“, 12 dalis.

¹³⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2004-08-19 įsakymu Nr. V-318 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacijos saugumo nuostatos“, 365 p.

¹³⁹ Ten pat, 366 p.

organizacinė struktūra¹⁴⁰, Fondo IS gyvybiškai svarbių įrašų sąrašas¹⁴¹ ir jų archyvavimo tvarka¹⁴². Formalus rizikos vertinimas, kuriuo remiantis būtų nustatyti reikalavimai šiam planui, VSDF valdyboje nėra atliekamas. Testinis bandymas¹⁴³ atstatyti VSDF valdybos centrinę duomenų bazę nuotolinėse patalpose paskutinį kartą atliktas 2005 metais. Kai kurie valstybinių auditorių kalbinti VSDF valdybos darbuotojai nežinojo apie atstatymo plano egzistavimą ir jo vykdymą.

Rizika

VSDF veiklos nenutrūkstamumo planavimo procesai ne visada atitinka VSDF valdybos vidaus teisės aktuose nustatytus reikalavimus, todėl yra rizika, kad kilus nesklandumų gali būti prarastas Fondo IS duomenų vientisumas (tvarkoma informacija ar jos dalis), pailgėti sutrikusių operacijų atkūrimo laikas.

Nuo 2007 m. birželio 30 d. valstybės IS valdytojas privalo turėti su VRM suderintą informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planą¹⁴⁴, parengtą vadovaujantis Saugos dokumentų turinio gairėmis¹⁴⁵. Valstybiniai auditoriai atliko VSDF valdybos veiklos nenutrūkstamumo planavimo dokumentacijos atitikties vertinimą ir nustatė, kad ji neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų¹⁴⁶ valstybės IS veiklos tęstinumo valdymo planavimui.

Audituojamu laikotarpiu (iki 2008-03-01) VSDF valdyba neturėjo pagal Vidaus reikalų ministerijos tvirtinamas Saugos dokumentų turinio gaires parengto, su šia ministerija suderinto ir patvirtinto Fondo IS veiklos tęstinumo valdymo plano, kaip reikalaujama teisės aktuose¹⁴⁷.

Audito metu (2008-04-18) padaryta pažanga: pagal Vidaus reikalų ministerijos tvirtinamas Saugos dokumentų turinio gaires parengtas ir su šia ministerija suderintas Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas¹⁴⁸.

¹⁴⁰ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-02-22 įsakymas Nr. V-54 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos avarijos padalinių likvidavimo grupių organizacinės struktūros ir saugomų (archyvuojamų) duomenų bei informacinės sistemos programinės įrangos (gyvybiškai svarbių įrašų) sąrašo patvirtinimo“.

¹⁴¹ Ten pat.

¹⁴² Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-06-20 įsakymu Nr. V-239 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos gyvybiškai svarbių įrašų archyvavimo tvarka“.

¹⁴³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus vedėjo pavaduotojo 2005-08-16 pažyma Nr. 85-517-109 „Apie testinį bandymą atstatyti fondo valdybos centrinę duomenų bazę (toliau – CDB) nuotolinėse patalpose“.

¹⁴⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 6 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

¹⁴⁵ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007-05-08 įsakymu Nr. 1V-172 patvirtintos „Saugos dokumentų turinio gairės“.

¹⁴⁶ Ten pat, 4 dalis.

¹⁴⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 6 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

¹⁴⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-04-18 įsakymu Nr. V-203 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas“.

Atkuriant veiklą VSDF valdybos svarbiausias prioritetas yra duomenų bylų atsarginių kopijų tvarkymas ir galimybė atkurti tokius duomenis¹⁴⁹. Valstybiniai auditoriai atliko VSDF valdybai gyvybiškai svarbių įrašų¹⁵⁰ sąrašo analizę ir patikrino kaip laikomasi šių įrašų archyvavimo tvarkos¹⁵¹ reikalavimų. Nustatyta, kad iš trisdešimt penkių 2005 metais įvardintų ir VSDF valdybos saugomų (archyvuojamų) gyvybiškai svarbių įrašų sąrašo pasikeitė dviejų įrašų duomenys, o dvidešimt septynių įrašų kopijų atsakingas asmuo nebedaro (11 priedas). Valstybinių auditorių pastebėjimai dėl VSDF valdybai gyvybiškai svarbių įrašų archyvavimo tvarkos reikalavimų laikymosi pateikti 4 lentelėje.

4 lentelė. Pastebėjimai dėl VSDF valdybai gyvybiškai svarbių įrašų archyvavimo tvarkos reikalavimų laikymosi

Reikalavimai ¹⁵²	Valstybinių auditorių pastebėjimai
<p><i>10 punktas:</i> CDB: [...]</p> <p>10.3. elektroniniai duomenų pasikeitimo žurnalai (<i>Archivelog</i>) kopijuojami kas dvi valandas, juose saugomos ne mažiau kaip vienos savaitės kopijos;</p>	VSDF valdybos centrinės duomenų bazės (CDB) elektroniniai duomenų pasikeitimo žurnalai (<i>Archivelog</i>) kopijuojami tris kartus per dieną.
10.4. visos veikiančios duomenų bazės kopija daroma vieną kartą per parą nakties metu – „karšta kopija“ saugoma ne mažiau kaip septynių kartų kopijos;	Saugoma keturių kartų „karšta kopija“ kopijos.
10.5. sustabdytos CDB duomenys kopijuojami savaitgaliais arba penktadieniais po darbo valandų ne rečiau nei vieną kartą per ketvirtį, paskutinį ketvirčio mėnesį daroma – „šalta kopija“, kurioje saugomos ne mažiau kaip penkių kartų kopijos;	Saugoma vienos kartos „šalta kopija“ kopijos.
10.6. CDB „šalta kopija“ papildomai daroma prieš kiekvieną esminį CDB įrangos ar struktūros pakeitimą, jose saugomos ne mažiau kaip dviejų kartų kopijos.	Saugoma vienos kartos „šalta kopija“ kopijos.
<p><i>11 punktas:</i> CDB aptarnaujančių serverių programinė įranga: [...]</p> <p>11.2. visa duomenų kopija daroma ne rečiau kaip kartą per savaitę specialios programinės įrangos „<i>HP Data Protector</i>“ pagalba, saugoma ne mažiau kaip septynių kartų kopijos;</p>	CDB aptarnaujančių serverių programinės įrangos visos duomenų kopijos saugoma dviejų kartų kopijos.
<p><i>12 punktas:</i> Duomenų teikimo ir gavimo pagal sutartis duomenų bazė (toliau – SDVD): [...]</p> <p>12.2. „<i>Archivelog</i>“ kaupiami duomenys kopijuojami kas dvi valandas į kitą fizinį diską;</p>	SDVD „ <i>Archivelog</i> “ kaupiami duomenys kopijuojami kas tris dienas į kitą fizinį diską.
<p><i>13 punktas:</i> Kompiuterių tinklo ugniasienių konfigūravimo duomenys (prieigos teisių sąrašai (<i>ACL</i>), maršrutizavimo lentelės, <i>SSL</i> ir <i>IPSec</i> raktai bei sertifikatai):</p> <p>13.1. Fondo valdybos kompiuterių tinklo ugniasienių konfigūravimo duomenys archyvuojami po kiekvieno konfigūravimo pakeitimo ir saugomos ne mažiau kaip dviejų kopijų kartos;</p>	VSDF valdybos kompiuterių tinklo ugniasienių konfigūravimo duomenų saugoma vienos kartos kopija.
13.3. kopijos laikomos ne mažiau nei dviejose laikmenose (<i>USB „flash“</i> atmintinėse), kurios saugomos seife.	Viena kopija laikoma atsakingo asmens darbinio kompiuterio kietajame diske, kita – pačioje ugniasienėje esančioje „ <i>flash</i> “ atmintinėje.

¹⁴⁹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2004-08-19 įsakymu Nr. V-318 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacijos saugumo nuostatos“, 369 p.

¹⁵⁰ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-02-22 įsakymu Nr. V-54 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos saugomų (archyvuojamų) duomenų bei informacinės sistemos programinės įrangos (gyvybiškai svarbių įrašų) sąrašas“.

¹⁵¹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-06-20 įsakymu Nr. V-239 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos gyvybiškai svarbių įrašų archyvavimo tvarka“.

¹⁵² Ten pat.

Reikalavimai	Valstybinių auditorių pastebėjimai
<p><u>16 punktas:</u> Dokumentų valdymo sistemos duomenų bazė (toliau - DVS): [...] 16.2 kiekvieno mėnesio pirmą dieną yra daroma duomenų bazės „šalta kopija“, kurios duomenys įrašomi į optinį diską; 16.3. duomenų bazės „šalta kopija“ yra saugoma neribotą laiką.</p>	DVS duomenų bazės „šalta kopija“ nėra daroma.
<p><u>17 punktas:</u> Versijų kontrolės sistemos (toliau - VKS) serverių programinės bylos: 17.1. VKS serverių programinių bylų kopijos daromos kiekvienos savaitės paskutinę darbo dieną ir saugomos ne mažiau nei penkių kartų kopijos; 17.2. ne rečiau kaip kartą per mėnesį daroma kopija į kitą fizinį diską ir joje saugomos ne mažiau nei trijų kartų kopijos.</p>	VKS serverių programinių bylų kopijos daromos „realiu laiku“ į kitą kietąjį diską RAID technologijos pagalba ir saugoma „realaus laiko“ vienos kartos kopija.
<p><u>18 punktas:</u> Fondo valdybos internetinio tinklalapio programiniai tekstai ir duomenys: 18.1. kopijuojami ne rečiau kaip kartą per savaitę į kitą fizinį diską ir saugomos ne mažiau, kaip keturių, kartų, kopijos; 18.1. papildomai kartą per mėnesį daroma kopija ir saugomos ne mažiau nei šešių kartų kopijos.</p>	Internetinio tinklalapio programiniai tekstai paskutinį kartą nukopijuoti 2007-06-20. Internetinio tinklalapio duomenys paskutinį kartą nukopijuoti 2006-08-03, saugoma vienos kartos kopija fiziniame diske.
<p><u>20 punktas:</u> CDB „šalta kopija“ į atsargines nutolusias patalpas, kitą darbo dieną po jos padarymo tarnybiniu transportu gabena IS eksploatavimo skyriaus vedėjo pavaduotojo paskirtas specialistas, kuriam yra duodami ir iš kurio grįžus paimami raktai nuo duomenų kopijų saugojimo vietas.</p>	CDB „šalta kopija“ negabenama į atsargines nutolusias patalpas ir laikoma kopijavimo įrenginyje patalpose su technine įranga, kurioje fiziškai saugomi duomenys.
<p><u>21 punktas:</u> Išorinės laikmenos saugomos nedegiuose seifuose, kurie, pageidautiną, turi būti kitose patalpose nei yra techninė įranga, kurioje fiziškai saugomi duomenys.</p>	

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Vadovaujantis atstatymo planu¹⁵³, nuo 2002 metų VSDF valdybos gyvybiškai svarbių įrašų¹⁵⁴ (pvz.: sutartys, kompiuterinės ir programinės įrangos dokumentacija, naudojimo instrukcijos, atsarginės duomenų kopijos (visų tipų laikmenose) ir t.t.) kopijos turi būti surinktos ir nuvežtos į atsargines patalpas. Šis darbas audito metu nebuvo atliktas.

Rizika

Valstybiniai auditoriai pastebi riziką, kad VSDF valdyboje gali būti netinkamai tvarkomi gyvybiškai svarbūs įrašai. Šių duomenų praradimas gali sukelti neigiamus padarinius.

4.5. Informacinių sistemų fizinės saugos valdymas

VSDF valdybos fizinės saugos reikalavimai vertinti tik tiek, kiek jie susiję su informacijos sauga. Valstybiniai auditoriai atliko Fondo IS fizinės saugos valdymo vertinimą VSDF valdybos administracinėse ir pagrindinėse serverinėse patalpose Vilniuje. Nustatyta, kad VSDF valdybos administracinėse patalpose fizinę turto apsaugą, darbo drausmę ir tvarką užtikrina Ūkio valdymo

¹⁵³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2002-04-11 įsakymu Nr. V-169 patvirtintas "Darbo ekstremaliose situacijose ir avarinio sistemos atstatymo planas", 11 dalis.

¹⁵⁴ Ten pat.

skyriuje dirbantys sargai¹⁵⁵. Šiose patalpose, be VSDF valdybos, įsikūrę ir kiti juridiniai asmenys. Su kitais subjektais, esančiais tame pačiame pastate, VSDF valdybą skiria stiklinės sienos, įrengtos vaizdo stebėjimo kameros, kurias stebi sargas. Pagrindinį įėjimą saugo sargų postas ir įrengta elektroninių leidimų įėjimo (išėjimo) kontrolės sistema¹⁵⁶, tačiau į VSDF valdybos Vidaus audito tarnybos patalpas galima patekti per atskirą įėjimą. Audito metu nustatyta, kad pastarasis įėjimas kai kuriais atvejais gali būti nesaugus (nėra sargų posto, neįrengtos vaizdo stebėjimo kameros, nevykdoma įėjimo / išėjimo kontrolė).

Rizika

VSDF valdybos administracinių patalpų fizinės saugos perimetre yra pažeidžiamų vietų. Dėl to didėja kompiuterių pažeidimo, vagysčių ir neleistinių priėjimų prie Fondo IS duomenų pavojus.

Interesantai, svečiai ir kiti asmenys patekti į VSDF valdybos administracines patalpas gali tik pagal įėjimo ir išėjimo iš VSDF valdybos patalpų nustatytą tvarką¹⁵⁷. Patekimas į ypatingo saugumo zonos patalpas (kuriose saugomi serveriai, kompiuterinio tinklo ir komutacinė įranga) turi būti kontroliuojamas, taikant teisės į jas įeiti reikalavimus¹⁵⁸. Audito metu nustatyta, kad valstybiniais auditoriams prieš patenkant į VSDF valdybos administracines ir joje esančias ypatingo arba padidinto saugumo patalpas, jie nebuvo registruojami VSDF valdybos nustatyta tvarka¹⁵⁹.

Rizika

Valstybiniai auditoriai pastebi riziką, kad nepakankamai ribojamas priėjimas prie VSDF valdybai svarbių IT išteklių sudaro palankias sąlygas materialiojo ir nematerialiojo turto pakeitimui, sunaikinimui ir klastojimui.

VSDF valdybos pagrindinės serverinės patalpos 2006 metais pripažintos tinkamomis naudoti¹⁶⁰. Valstybiniais auditoriams patikrinus šias patalpas, nustatytas vienas netikslumas – lankytojai, norintys patekti į tame pačiame pastate esančius VSDF valdybos skyrius,

¹⁵⁵ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2002-10-21 įsakymu Nr. 517 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ūkio valdymo skyriaus sargo pareigybės aprašymas“.

¹⁵⁶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir UAB „Ekskomisarų biuras“ 2007-07-03 sutartis Nr. F1-0-169 „Dėl paslaugų teikimo“.

¹⁵⁷ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-05-11 įsakymu Nr. V-195 patvirtintos „Įėjimo (išėjimo) į (iš) Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patalpas taisyklės“, 9 p.

¹⁵⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-07-24 įsakymu Nr. V-314 patvirtintas „Trečiųjų šalių darbo su duomenimis ir prieigos prie jų tvarkos aprašas“, 10 p.

¹⁵⁹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-05-11 įsakymu Nr. V-195 patvirtintos „Įėjimo (išėjimo) į (iš) Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patalpas taisyklės“, 9 p.

¹⁶⁰ Vilniaus apskrities viršininko administracijos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento 2006-12-11 pripažinimo tinkamu naudoti aktas Nr. (101) 11.4-2582 „Administracinio pastato rekonstrukcija, Kalvarijų g.G. 147, Vilniuje“.

neregistruojami registravimo žurnale, kaip numatyta sutartyje¹⁶¹, todėl pašaliniai asmenys gali prieiti prie šių skyrių IT išteklių.

4.6. Informacinio turto kontrolė ir apskaitymas

Biudžetinėse įstaigose materialusis ir nematerialusis turtas apskaitomas ir tvarkomas teisės aktų nustatyta tvarka vedant buhalterinę apskaitą. Tvarkant ir apskaitant kompiuterių programas rekomenduojama¹⁶² nustatyti pradinį institucijos kompiuterių programų inventorių ir parengti suvestinę apie institucijoje naudojamą kompiuterių programas. Pagal pasaulyje pripažintą gerąją praktiką (*CobIT*¹⁶³, *ITIL*¹⁶⁴), būtina registruoti viso turto, susijusio su informacijos apdorojimo priemonėmis (toliau – IT turtas)¹⁶⁵, elementus¹⁶⁶. Konfigūracijų elementų duomenų bazės¹⁶⁷ (angl. *CMDB*) sukūrimas palengvina šio turto registravimą, sumažina produktyvumo problemas ir leidžia kur kas greičiau išspręsti turto apskaitos klausimus¹⁶⁸. Minėtos gerosios praktikos nuostatos valstybės institucijoms yra rekomendacinio pobūdžio.

VSDF valdyboje esantis materialusis ir nematerialusis turtas apskaitomas ir tvarkomas vadovaujantis VSDF biudžeto apskaitos politika¹⁶⁹, naudojant Finansų valdymo taikomąją sistemą. VSDF valdybos direktoriaus įsakymais patvirtintose tvarkose¹⁷⁰ ir taisyklėse¹⁷¹ nustatyti papildomi reikalavimai IT turto apskaitai ir tvarkymui.

Geroji praktika

VSDF valdyboje nustatyti papildomi reikalavimai, padedantys užtikrinti IT turto elementų registraciją ir apskaitą.

¹⁶¹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir UAB „Ekskomisarų biuras“ 2006-10-02 sutartis Nr. F1-0-250/140772 „Dėl fizinio administracinio pastato ir teritorijos ginkluotos fizinės apsaugos (visą parą)“, 1 priedas „Darbai ir jų vykdymo periodiškumas“ 1.3, 3.3 p.

¹⁶² Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2001-05-09 įsakymu Nr. 220 patvirtintos „Kompiuterių programų naudojimo valstybės valdymo institucijose ir įstaigose rekomendacijos“, 3 p.

¹⁶³ *CobIT (Control Objectives for Information and related Technologies)* – visame pasaulyje žinomas tarptautinės ISACA organizacijos standartas. *CobIT* aprašo geriausią praktiką informacinių sistemų valdymo srityje.

¹⁶⁴ *ITIL (Information Technology Infrastructure Library)* – IT paslaugų valdymo gairės, orientuotos į darbo optimizavimą bei kokybės užtikrinimą IT paslaugas teikiančiose struktūrose, paremtos knygų rinkiniu, kuriame sukaupta ir apibendrinta pasiteisinusi informacinių technologijų ir telekomunikacijų valdymo praktika.

¹⁶⁵ *LT ISO/IEC 27001:2006* Lietuvos standartas. Informacijos technologija. Saugumo metodai. Informacijos saugumo valdymo sistemos. Reikalavimai. A priedas „Valdymo tikslai ir valdymo priemonės“ A7. Turto tvarkymas (tapatus ISO/IEC 27001:2005).

¹⁶⁶ Prieiga per internetą <http://www.itil-itsm-world.com/itil-1.htm> (žiūrėta 2008-02-25).

¹⁶⁷ Jan van Bon, Mike Piper, Annelies van der Veen. Fundation of IT Service Managment. Based on ITIL. Wilco, Amersfoort - NL: Van Haren, 2006, ISBN 90 77212582. 70 psl.

¹⁶⁸ IT Assurance Guide: using CobIT. ISACA, 2007, ISBN 1-933284-74-9. 201 psl.

¹⁶⁹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-09-13 įsakymu Nr. V-343 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto apskaitos politika“.

¹⁷⁰ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2004-08-19 įsakymu Nr. V-318 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacijos saugumo nuostatos“.

¹⁷¹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-04-12 įsakymu Nr. V-137 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos sąrankos valdymo taisyklės“.

Audito metu buvo vertintos VSDF valdybos IT elementų registracijos ir apskaitos procedūros. Už VSDF valdyboje esančią kompiuterinę ir kompiuterių tinklo įrangą, programinę įrangą ir jos licencijas, kitą su kompiuteriais susijusį ilgalaikį ir trumpalaikį turtą bei atsargas atsakingi Ūkio valdymo ir Informacinių sistemų eksploatavimo skyriaus materialiai atsakingi asmenys¹⁷². Šie asmenys organizuoja jiems patiktų vertybių priežiūrą ir apsaugą, taip pat dalyvauja inventorizuojant materialines vertybes. Pagrindinis viso VSDF valdybos turto aprašas vedamas Ūkio valdymo skyriuje. Informacinių sistemų eksploatavimo skyrius veda detalų visos techninės įrangos ir jos dalių aprašą.

Audito metu valstybiniai auditoriai atliko VSDF valdyboje esančio IT materialiojo ir nematerialiojo turto sudarytų aprašų peržiūrą, peržiūros rezultatai pateikiami 5 lentelėje.

5 lentelė. VSDF valdyboje esančio IT materialiojo ir nematerialiojo turto sudarytų aprašų peržiūros rezultatai

Eil. Nr.	Valstybinių auditorių pastebėjimai
1.	Kiekvienam ilgalaikio turto vienetui turi būti suteiktas atskiras inventorinis numeris ¹⁷³ , tačiau VSDF valdybos ilgalaikiam nematerialiajam turtui nėra suteikiami inventoriniai numeriai.
2.	Pagal sutartį Nr. F1-0-65 įsigyti du Microsoft Windows Server programinės įrangos komplektai, kur vienos licencijos vertė – 9806,98 Lt. Buhalterinėje apskaitoje abiem programoms yra suteiktas vienodas identifikacijos kodas (6000312).
3.	Microsoft Office diegimo laikmenos įvardytos kaip programinė įranga (6000168, 6000169).
4.	VSDF valdybos Dokumentų valdymo taikomoji sistema (DVS) nematerialiojo turto apraše užpajamuota kaip kūrimo paslauga, pvz.: DVS analizės bei techninės dokumentacijos pakeitimo darbai, DVS programinio modulio kūrimas ir papildomi darbai, DVS sukūrimas ir kt. (6000301, 6000317, 6000329, 6000330).
5.	VSDF valdybos išorinių duomenų laikmenų bei duomenų kaupiklių įrenginiai (pvz. USB atmintukas) nėra įtraukti į trumpalaikio materialiojo turto sąrašą ir neinventorizuojami. Šis mažavertis turtas nurašomas kaip sąnaudos ar eksploatacinės medžiagos.
6.	VSDF valdybos ilgalaikio nematerialiojo turto apraše į ilgalaikio nematerialiojo turto sąrašą įtrauktos paslaugos, pvz.: „Active Directory“ diegimo darbai (6000288, 6000289, 6000290).
7.	VSDF valdybos 2001-10-23 (6000173, 6000174) ir 2003-03-19 (600205) įsigytos antivirusinės programos audito metu yra pasenusios ir nenaudojamos dėl funkcinių savybių nepalaikymo.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

VSDF valdyboje apskaitant ilgalaikį nematerialųjį turtą nesilaikoma Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 26 p. reikalavimų, nes šiam turtui nėra suteikiami inventoriniai numeriai.

Išorinių duomenų laikmenų ir duomenų kaupiklių įrenginiai (trumpalaikis materialusis turtas) VSDF valdyboje gali būti išduodami tik tiems tarnautojams ir darbuotojams, kuriems rašytinį leidimą naudoti šią įrangą pagal poreikį suteikė VSDF valdybos direktorius ar jo įgaliotas asmuo¹⁷⁴. Audito metu nustatyta, kad minėta tvarka nesivadovaujama, todėl VSDF valdyboje neužtikrinamas šio trumpalaikio materialiojo turto tinkamas naudojimas. Be to, valstybiniai

¹⁷² Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2003-09-04 įsakymas Nr. V-333 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie SADM materialinių vertybių judėjimo ir apskaitos tvarkos patvirtinimo“.

¹⁷³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos „Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės“, 26 p. (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2006-12-29 įsakymo Nr. 1K-436 redakcija).

auditoriai pastebėjo, kad dalis VSDF valdyboje esančių kompiuterizuotų darbo vietų audituojamu laikotarpiu neatitiko vidaus teisės aktuose nustatytų¹⁷⁵ programinės įrangos naudojimo reikalavimų.

Rizika

IT turto elementų apskaita VSDF valdyboje turi trūkumų, todėl gali būti netiksliai registruojamas ir netinkamai naudojamas IT turtas.

5. INFORMACINIŲ SISTEMŲ STEBĖSENA IR ATITIKTIS REIKALAVIMAMS

5.1. Informacinių sistemų auditai

Vidaus audito tarnyba ne rečiau kaip vieną kartą per trejus metus turi įvertinti institucijos vidaus kontrolę¹⁷⁶. Tikrindamas ir vertindamas vidaus kontrolės sistemos funkcionavimą, VSDF valdybos vidaus auditorius atlieka finansinius, veiklos ir valdymo, informacinių sistemų auditus bei galimus jų derinius¹⁷⁷. Minėti auditai VSDF valdyboje turi būti planuojami, organizuojami ir atliekami remiantis patvirtinta Vidaus audito metodika¹⁷⁸, sudarant strateginius ir metinius Vidaus audito tarnybos veiklos planus. Vadovaujantis Vidaus reikalų ministro patvirtinta audito atlikimo tvarka ir kriterijais¹⁷⁹, VSDF valdyboje nuo 2004 m. gegužės 6 d. turi būti vykdomas nepriklausomas IS saugumo auditas¹⁸⁰. Vidaus reikalų ministro patvirtintoje tvarkoje¹⁸¹ nustatyta, kad vertintojas gali būti įstaigos vidaus auditas, įstaigos vadovo ar įgaliotos institucijos paskirtas vertintojas arba įstaigos saugos įgaliotinis. Atlikus IS saugumo auditą, turi būti parengiamas ir tvirtinamas pastebėtų trūkumų šalinimo planas¹⁸².

¹⁷⁴ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-02-22 įsakymu Nr. V-77 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų išorinių duomenų laikmenų naudojimo tvarkos aprašas“, 8 p.

¹⁷⁵ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2004-08-19 įsakymu Nr. V-318 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacijos saugumo nuostatos“, 134 p.

¹⁷⁶ Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas, 2002-12-10 Nr. IX-1253. 5 str. 2 d. 6 p. (Lietuvos Respublikos 2007-10-11 įstatymo Nr. X-1293 redakcija).

¹⁷⁷ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-08-07 įsakymu Nr. V-330 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vidaus audito tarnybos nuostatai“, 9.2 p.

¹⁷⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-06-21 įsakymu Nr. V-271 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vidaus audito metodika“.

¹⁷⁹ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2004-05-06 įsakymu Nr. 1V-156 patvirtinta „Informacinių technologijų saugos atitikties vertinimo metodika“.

¹⁸⁰ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2004-08-19 įsakymu Nr. V-318 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacijos saugumo nuostatos“, 3 p.

¹⁸¹ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2004-05-06 įsakymu Nr. 1V-156 patvirtinta „Informacinių technologijų saugos atitikties vertinimo metodika“, 3.2. p.

¹⁸² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“, 39 p. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).

VSDF valdyboje Fondo IS saugos auditą planuota atlikti 2005 metais¹⁸³. 2007 metais buvo numatyta atlikti vieną IT saugumo auditą¹⁸⁴. Audituojamu laikotarpiu planuoti saugumo auditai VSDF valdyboje nebuvo atlikti. Vietoj numatyto IT saugumo audito 2007 metais kartu su vidaus finansiniais auditais atlikti keturi vidaus IT saugumo ir duomenų apsaugos auditai VSDF valdybos teritoriniuose skyriuose¹⁸⁵. Vidaus audito tarnybos vadovo teigimu, kol kas Fondo IT efektyvumo, struktūros ir projektų auditai nebuvo atliekami.

Rizika

VSDF valdyboje teisės aktų nustatyta tvarka nėra atliekamas sistemingas ir visapusiškas VSDF IT saugos atitikties vertinimas, todėl jos vadovybė gali nežinoti kai kurių su Fondo IS bendrąja kontrole susijusių trūkumų.

VSDF valdybos teritoriniuose skyriuose 2007 metais atliekant IT saugumo ir duomenų apsaugos auditus pateiktos šešios rekomendacijos, iš jų audito metu visiškai įgyvendintos keturios, dviejų įgyvendinimas tęsiamas.

Atliekant vidaus IS auditą rekomenduojama¹⁸⁶ vadovautis Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengtomis ir Nuolatinės tarpžinybinės komisijos vidaus audito sistemos kūrimo valstybiniame sektoriuje koordinuoti patvirtintomis metodinėmis rekomendacijomis vidaus auditui atlikti. Audito metu nustatyta, kad VSDF valdyboje atliekant IT saugumo ir duomenų apsaugos auditus nesivadovauta teisės aktais rekomenduota metodika¹⁸⁷. Taip pat nustatyta, kad VSDF valdyboje rengiami vidaus audito vadovai, kuriama IT vidaus audito vykdymo procedūra (IT audito vadovą planuojama parengti 2009 metais¹⁸⁸). Audituojamu laikotarpiu IT saugumo ir duomenų apsaugos auditai VSDF valdyboje atlikti pasitelkiant tik Vidaus audito metodiką¹⁸⁹.

5.2. Atitiktis išoriniams reikalavimams

Audito metu įvertinta Fondo IS ir jos pagrindu įsteigtų ir sukurtų valstybės registų atitiktis Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams ir rekomendacijoms, nustatytiems kuriamoms

¹⁸³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-05-20 įsakymu Nr. V-189 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos saugos gerinimo priemonių planas“, 10 p.

¹⁸⁴ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-12-11 įsakymu Nr. 1V-49 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vidaus audito tarnybos 2007 metų veiklos planas“, 2.2 p.

¹⁸⁵ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos vidaus audito tarnybos 2008-02-29 ataskaita Nr. AT2-2 „Vidaus audito tarnybos 2007 metų veiklos ataskaita“.

¹⁸⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-05-02 įsakymu Nr. 1K-117 patvirtinta „Pavyzdinė vidaus audito metodika“, 2 p. (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2006-03-20 įsakymu Nr. 1K-115 redakcija).

¹⁸⁷ Nuolatinės tarpžinybinės komisijos vidaus audito sistemos kūrimo valstybiniame sektoriuje koordinuoti 2003-03-13 posėdžio protokolu Nr. 1, sprendimu Nr. 5 patvirtintos „Vidaus audito rekomendacijos“. Prieiga per internetą http://www.finmin.lt/finmin.lt/failai/vidaus_auditas/Vidaus_audito_rekomendacijos.pdf (žiūrėta 2008-04-21).

¹⁸⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-01-15 įsakymu Nr. IV-9 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vidaus audito tarnybos 2008-2010 metų strateginis veiklos planas“, 2 priedas 2.1.2. p.

valstybės IS ir registrams, taip pat valstybės IS ir registrų valdymui. Papildomai buvo įvertinta Fondo IS ir jos pagrindu įsteigtuose ir sukurtuose valstybės registruose tvarkomų asmens duomenų saugos užtikrinimo atitiktis Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo¹⁹⁰ ir Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos¹⁹¹ reikalavimams. Atliktas VSDF valdybos interneto svetainės www.sodra.lt atitiktis vertinimas valstybės institucijų interneto svetainių nustatytiems bendriesiems reikalavimams.

Audituojamu laikotarpiu nustatyti pastebėjimai ir neatitiktis privalomiems vykdyti teisės aktų reikalavimams ir rekomendacijoms pateikti 4 priedo 1 lentelėje.

¹⁸⁹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-06-21 įsakymu Nr. V-271 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vidaus audito metodika“.

¹⁹⁰ Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas, 1996-06-11 Nr. I-1374. (Lietuvos Respublikos 2004-04-13 įstatymo Nr. IX-2111 redakcija).

¹⁹¹ Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2004-01-13 įsakymu Nr. 1T-7 patvirtinti „Reikalavimai duomenų apsaugos priemonių aprašui“. (Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2006-02-06 įsakymo Nr. 1T-9 redakcija).

INFORMACINIŲ SISTEMŲ BRANDA

VSDF valdyboje Fondo IS ir jos pagrindu įsteigtų ir sukurtų valstybės registų vidaus kontrolė ir branda įvertinta taikant Gebos brandos modelį (angl. *Capability Maturity Model – CMM*). IS brandos vertinimo kriterijai pateikti 3 priedo 1 lentelėje.

Atsižvelgdami į šioje ataskaitoje pateiktus faktus, valstybiniai auditoriai nustatė, kad Fondo IS ir jos pagrindu įsteigtų ir sukurtų valstybės registų vidaus kontrolės branda apibūrinama kaip Pirminis (*Ad Hoc*) procesas (3 pav.).

3 pav. Fondo IS ir jos pagrindu įsteigtų ir sukurtų valstybės registų vidaus kontrolės brandos lygis

GEBOS BRANDOS MODELIS (angl. - CMM)					
	(a)	(b)	(c)	(d)	CMM
Optimalus procesas (5)	✗	✗	✗	✗	◆
Lengvai valdomas ir vertinamas procesas (4)	✗	✗	✗	✗	◆
Apibrėžtas procesas (3)	✗	✗	✗	✗	◆
Pasikartojantis, bet intuityvus procesas (2)	✓	!	✓	✓	▲
Pirminis / Ad Hoc procesas (1)	✓	✓	✓	✓	●
Neegzistuojantis procesas (0)	✓	✓	✓	✓	●

✗	- neatitinka kriterijų
!	- nevisiškai atitinka kriterijų
✓	- atitinka kriterijų
◆	- nepasiektas tam tikras Gebos brandos lygis
▲	- nevisiškai pasiektas tam tikras Gebos brandos lygis
●	- pasiektas tam tikras Gebos brandos lygis

(a) - problemos pripažinimas ir informavimas apie ją;
 (b) - politika;
 (c) - susiję procesai ir mokymas, skirti politikai įgyvendinti;
 (d) - politikos efektyvumo ir susijusių procesų vertinimas ir tobulinimas, remiantis šiuo pagrindu.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Norint pasiekti aukštesnį brandos lygį, VSDF valdyboje turėtų būti tvirta ir aiški IS politika, t.y. tinkamai dokumentuoti ir atnaujinti Fondo IS nuostatai (išsamiau apie IS vidaus kontrolės brandą – 3 priede).

GEROJI PRAKTIKA

Vertinant VSDF valdyboje Fondo IS ir jos pagrindu įsteigtų ir sukurtų valstybės registru vidaus kontrolę, pastebėta pasaulyje pripažinta informacinių sistemų valdymo geroji praktika, kuri buvo sėkmingai taikyta ir Lietuvos sąlygomis įdiegta audituojamajame subjekte (6 lentelė).

6 lentelė. VSDF valdyboje pastebėta pasaulyje pripažinta informacinių sistemų valdymo geroji praktika

VSDf valdyboje nagrinėti IS valdymo ir saugos procesai	Geroji praktika
1. INFORMACINIŲ SISTEMŲ STRATEGIJA IR PLANAVIMAS	
1.1. Informacinių sistemų strategija	Fondo IS strateginis planavimas yra sudėtinė VSDF valdybos strateginio veiklos planavimo dalis, padedanti užtikrinti VSDF valdybos veiklos strateginių tikslų ir uždavinių įgyvendinimą.
1.2. Informacinių sistemų investiciniai projektai ir jų valdymas	VSDF valdyboje pasirinkta ir patvirtinta metodika, skirta vertinti investicijų į Fondo IS tikslumą ir efektyvumą.
2. INFORMACINIŲ SISTEMŲ VALDYMAS IR ORGANIZAVIMAS	
2.1. Informacinių sistemų valdymo organizacinė struktūra	VSDF valdyboje nustatyti Fondo IS atskirų dalių valdytojai (IT sistemos savininkai) ir tvarkytojai (atsakingi už IT sistemą darbuotojai).
2.2. Perkamų informacinių technologijų paslaugų kontrolė	VSDF valdyboje nustatyti papildomi reikalavimai IT paslaugų pirkimo sutartims ir IT paslaugų teikėjams, tai sudaro sąlygas užtikrinti perkamų IT paslaugų kokybę.
3. INFORMACINIŲ SISTEMŲ IR REGISTRŲ KŪRIMAS IR PAKAITIMŲ VALDYMAS	
3.2. Informacinių sistemų eksploatavimas ir pakeitimų valdymas	VSDF valdyboje nustatyti IS modernizavimo saugos principai, kūrimo procedūros ir standartai, reglamentuojantys eksploatuojamų IS pakeitimų valdymą ir padedantys užtikrinti Fondo IS plėtros kontrolę.
4. INFORMACINIŲ SISTEMŲ SAUGOS IR VEIKLOS TĖSTINUMO UŽTIKRINIMAS	
4.2. Informacinių sistemų rizikos vertinimas	VSDF administravimo įstaigose įdiegta veiklos rizikos vertinimo ir valdymo sistema, apimanti ir rizikas, susijusias su informacinėmis technologijomis. Patvirtintas 2007–2008 m. aukštos svarbos lygmens rizikos veiksnių valdymo priemonių planas, į kurį įtrauktos rizikos, susijusios su informacinių technologijų sritimi.
4.4. Informacinių sistemų veiklos tęstinumo užtikrinimas	VSDF valdyba nuo 2002 metų turi patvirtintus nenumatytų situacijų valdymo principus ir planus.
4.6. Informacinio turto kontrolė ir apskaitymas	VSDF valdyboje nustatyti papildomi reikalavimai, padedantys užtikrinti IT turto elementų registraciją ir apskaitą.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Apibendrintos išvados

1. VSDF valdyboje nenustatyti VSDF valdybos IS vystymo strategijos keitimo atvejai, kriterijai, tvarkos ir procedūros, todėl neužtikrinama pakankama informacinių sistemų vystymo strategijos įgyvendinimo priežiūra ir kontrolė (1.1 dalis).
2. Atliekant Fondo IS investicijų vertinimus, nesilaikoma investicijų į Fondo IS vertinimo metodikos reikalavimų (1.2 dalis).
3. Fondo IS valdymo ir saugos struktūra nefunkcionuoja taip, kaip buvo numatyta VSDF valdybos vidaus teisės aktuose, todėl yra neišbaigtas Fondo IS ir jos atskirų dalių strateginių pokyčių valdymo ir saugos procesų įgyvendinimas (2.1, 4.1 dalys).
4. VSDF valdyba neturi parengusi visos valstybės IS ir registrų valdymo ir saugos dokumentacijos, esama Fondo IS saugos ir valdymo dokumentacija VSDF valdyboje nėra atnaujinama ir peržiūrima teisės aktų nustatyta tvarka (2.2, 3.1, 3.2, 4.3, 4.4 dalys).
5. VSDF valdyba, kurdama valstybės IS ir registrus, nesilaikė teisės aktų reikalavimų:
 - 5.1. neįteisino Fondo IS (kompiuteriniu būdu duomenų mainai su kitomis institucijomis gali būti vykdomi tik iš įteisintų informacinių sistemų) (3.1.1. dalis);
 - 5.2. Išmokų gavėjų ir Pensijų kaupimo sutarčių registrai sukurti teisės aktų nustatyta tvarka nepatvirtinus registrų veikimo schemų (3.1.2. dalis).
6. VSDF veiklos nenutrūkstamumo planavimo procesai ne visada atitinka teisės aktuose ir VSDF valdybos vidaus dokumentuose nustatytus reikalavimus, neišnaudojamos vidaus teisės aktuose numatytos priemonės gyvybiškai svarbių įrašų tvarkymui ir saugojimui, Fondo IS duomenų vientisumui užtikrinti (4.4 dalis).
7. VSDF valdybos administracinių patalpų fizinės saugos perimetre yra pažeidžiamų vietų ir nepakankamai apribotas priėjimas prie VSDF valdybai svarbių IT išteklių (4.5 dalis).
8. IT turto elementų apskaita VSDF valdyboje nevisiškai atitinka apskaitą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus: ilgalaikiam nematerialiajam turtui nesuteikiami inventoriniai numeriai; ne visi išorinių duomenų laikmenų ir duomenų kaupiklių įrenginiai įtraukti į trumpalaikio materialiojo turto sąrašą ir inventorizuojami (4.6 dalis).
9. VSDF valdyboje teisės aktų nustatyta tvarka neatliekamas sistemingas ir visapusiškas VSDF IT saugos atitikties vertinimas (5.1 dalis).

Rekomendacijos

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos:

1. Numatyti kontrolės procedūras, kurios užtikrintų:
 - 1.1. tinkamą informacinių sistemų vystymo strategijos įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę (1.1 dalis);
 - 1.2. investicijų į informacinę sistemą vertinimo metodikos nuostatų laikymąsi (1.2 dalis);
 - 1.3. nematerialiojo turto, susijusio su informacijos apdorojimo priemonėmis, apskaitą, atitinkančią teisės aktų reikalavimus (4.6. dalis).
2. Siekiant didinti informacinių sistemų administravimo efektyvumą, patikslinti informacinės sistemos atskirų dalių valdytojų ir tvarkytojų nustatytas atsakomybės ribas (2.1, 4.1 dalys).
3. Atnaujinti ir (arba) sukurti trūkstamą valstybės informacinės sistemos dokumentaciją ir įteisinti valdomą informacinę sistemą. Su patvirtinta (atnaujinta) dokumentacija pasirašytinai supažindinti VSDF valdybos ir jos įstaigų atsakingus asmenis (2.2, 3.1, 3.2, 4.3, 4.4 dalys).
4. Siekiant sustiprinti duomenų saugą ir užtikrinti informacinių sistemų veiklos tęstinumą:
 - 4.1. atnaujinti gyvybiškai svarbių įrašų tvarkymui ir saugojimui skirtą dokumentaciją ir užtikrinti šiam tikslui numatytų priemonių praktinį įgyvendinimą (4.4. dalis);
 - 4.2. sustiprinti fizinės saugos perimetro pažeidžiamų vietų kontrolę (4.5. dalis).
5. Užtikrinti, kad valstybės informacinės sistemos vidaus auditai arba nepriklausomi jos vertinimai būtų atliekami teisės aktų nustatyta tvarka (5.1. dalis).

Informacinių sistemų valdymo ir audito departamento
Informacinių sistemų audito skyriaus vedėjas

Irmantas Aleliūnas

Informacinių sistemų valdymo ir audito departamento
Informacinių sistemų audito skyriaus
vyresnysis valstybinis auditorius

Rimgaudas Gamulis

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Valstybinio socialinio draudimo
fondo valdybos prie Socialinės
apsaugos ir darbo ministerijos
informacinės sistemos bendrosios
kontrolės vertinimas“
1 priedas

Vartojamų santrumpų ir sąvokų paaiškinimas

- ▶ **Atstatymo planas** – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbo ekstremaliose situacijose ir avarinio sistemos atstatymo planas.
- ▶ **CMM** – Gebos brandos modelis (angl. *Capability Maturity Model*).
- ▶ **COBIT** – visame pasaulyje žinomas tarptautinės ISACA organizacijos standartas. *CobIT* aprašo geriausią praktiką informacinių sistemų valdymo srityje (angl. *Control Objectives Management Guidelines Maturity Models*).
- ▶ **Fondo IS** – valstybės informacinė sistema, veikianti informacinių technologijų pagrindu, vykdanči informacijos apdorojimo procesus (duomenų ir dokumentų tvarkymo, keitimosi su kitomis informacinėmis sistemomis, skaičiavimo ir t.t.) ir skirta Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teisės aktų nustatytais funkcijoms (išskyrus vidaus administravimą) atlikti.
- ▶ **Geroji praktika** – informacinių sistemų valdymo inovacinė veikla, kuri buvo sėkmingai įdiegta audituojamajame subjekte.
- ▶ **INTOSAI** – Tarptautinė aukščiausiųjų audito institucijų organizacija.
- ▶ **IS** – Informacinė sistema.
- ▶ **ISACA** – Informacinių sistemų audito ir kontrolės asociacija.
- ▶ **Išmokų gavėjų registras** – Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registras.
- ▶ **IT** – Informacinės technologijos.
- ▶ **IT turtas** – ilgalaikis ir trumpalaikis materialusis ir nematerialusis turtas, susijęs su informacijos apdorojimo priemonėmis.

-
- ▶ **ITIL** – IT paslaugų valdymo gairės, orientuotos į darbo optimizavimą bei kokybės užtikrinimą IT paslaugas teikiančiose struktūrose, paremtos knygų rinkiniu, kuriame sukaupta ir apibendrinta pasiteisinusi informacinių technologijų ir telekomunikacijų valdymo praktika (angl. *Information Technology Infrastructure Library*).
 - ▶ **IVPK** – Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.
 - ▶ **LT ISO/IEC 17799** – Lietuvos standartas. Informacijos technologija. Informacijos saugumo valdymo praktikos kodeksas (tapatus ISO/IEC 17799).
 - ▶ **LT ISO/IEC 27001** – Lietuvos standartas. Informacijos technologija. Saugumo metodai. Informacijos saugumo valdymo sistemos. Reikalavimai (tapatus ISO/IEC 27001).
 - ▶ **Pensijų kaupimo sutarčių registras** – Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo sutarčių registras.
 - ▶ **Vyriausybė** – Lietuvos Respublikos Vyriausybė.
 - ▶ **VRM** – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.
 - ▶ **VSDF** – Valstybinio socialinio draudimo fondas, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka valdantis centralizuotus tikslinius finansinius ir materialinius išteklius, kurie yra įtraukiami į apskaitą nuo valstybės ir savivaldybių biudžetų atskirtame Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžete ir yra naudojami valstybiniam socialiniam pensijų, ligos ir motinystės, nedarbo, sveikatos bei nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimui finansuoti, valdyti ir administruoti.
 - ▶ **VSDF valdyba** – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinio socialinio draudimo
 fondo valdybos prie Socialinės
 apsaugos ir darbo ministerijos
 informacinės sistemos bendrosios
 kontrolės vertinimas“
 2 priedas

VSDF valdyboje nagrinėti IS valdymo ir saugos procesai

VSDF valdyboje nagrinėti IS valdymo ir saugos procesai	CobIT procesai
1. INFORMACINIŲ SISTEMŲ STRATEGIJA IR PLANAVIMAS	
1.1. Informacinių sistemų strategija	(PO1) IS/IT strategijos nustatymas
1.2. Informacinių sistemų investiciniai projektai ir jų valdymas	(PO5 ir PO10) IS/IT investicijų ir projektų valdymas
2. INFORMACINIŲ SISTEMŲ VALDYMAS IR ORGANIZAVIMAS	
2.1. Informacinių sistemų valdymo organizacinė struktūra	(PO4) IS/IT organizacinė struktūra (PO7) IT žmogiškųjų išteklių valdymas
2.2. Perkamų informacinių technologijų paslaugų kontrolė	(DS1) Aptarnavimo lygio apibrėžimas ir valdymas (DS2) Trečiųjų šalių paslaugų valdymas
3. INFORMACINIŲ SISTEMŲ IR REGISTRŲ KŪRIMAS IR PAKEITIMŲ VALDYMAS	
3.1. Informacinių sistemų ir registrų kūrimo proceso valdymas	(AI2) Taikomųjų programų įsigijimas ir palaikymas (AI6 ir AI7) Įdiegimo, sistemų priėmimo ir pakeitimų valdymas
3.1.1. Informacinių sistemų kūrimas	
3.1.2. Registrų kūrimas	
3.2. Informacinių sistemų eksploatavimas ir pakeitimų valdymas	(AI6 ir AI7) Įdiegimo, sistemų priėmimo ir pakeitimų valdymas
4. INFORMACINIŲ SISTEMŲ SAUGOS IR VEIKLOS TĖSTINUMO UŽTIKRINIMAS	
4.1. Informacinių sistemų saugos valdymas ir organizavimas	(PO4) IS/IT organizacinė struktūra (PO7) IT žmogiškųjų išteklių valdymas
4.2. Informacinių sistemų rizikos vertinimas	(PO9) IS/IT rizikos valdymas
4.3. Informacinių sistemų valdymo ir saugos dokumentacija	(PO6) IS/IT politikos nustatymas ir komunikavimas (DS5) Sistemų saugumo užtikrinimas (DS11) Duomenų valdymas
4.4. Informacinių sistemų veiklos tęstinumo užtikrinimas	(DS4) Veiklos tęstinumo užtikrinimas
4.5. Informacinių sistemų fizinės saugos valdymas	(DS12) Fizinės apsaugos valdymas
4.6. Informacinio turto kontrolė ir apsauga	(DS9) Konfigūracijos valdymas
5. INFORMACINIŲ SISTEMŲ STEBĖSENA IR ATITIKTIS REIKALAVIMAMS	
5.1. Informacinių sistemų auditai	(ME2) IS vidaus kontrolės stebėseną ir vertinimas
5.2. Atitiktis išoriniams reikalavimams	(ME3) Atitikimo išoriniams reikalavimams įvertinimas

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinio socialinio draudimo
 fondo valdybos prie Socialinės
 apsaugos ir darbo ministerijos
 informacinės sistemos bendrosios
 kontrolės vertinimas“
 3 priedas

Gebos brandos modelis

Šiame priede apibūdinamas Gebos brandos modelis, taikomas informacinės sistemos kontrolės tikslų brandos lygiui įvertinti. Valstybiniai auditoriai nustatė, kad Fondo IS ir jos pagrindu įsteigtų ir sukurtų valstybės registų vidaus kontrolės branda apibrėžiama kaip Pirminis (*Ad Hoc*) procesas (1 pav.). IS valdymo brandos vertinimo kriterijai pateikiami 1 lentelėje.

1 pav. Fondo IS ir jos pagrindu įsteigtų ir sukurtų valstybės registų vidaus kontrolės brandos lygis

GEBOS BRANDOS MODELIS (angl. - CMM)					
	(a)	(b)	(c)	(d)	CMM
Optimalus procesas (5)	✗	✗	✗	✗	◆
Lengvai valdomas ir vertinamas procesas (4)	✗	✗	✗	✗	◆
Apibrėžtas procesas (3)	✗	✗	✗	✗	◆
Pasikartojantis, bet intuityvus procesas (2)	✓	!	✓	✓	▲
Pirminis / Ad Hoc procesas (1)	✓	✓	✓	✓	●
Neegzistuojantis procesas (0)	✓	✓	✓	✓	●

✗	- neatitinka kriterijų
!	- nevisiškai atitinka kriterijų
✓	- atitinka kriterijų
◆	- nepasiektas tam tikras Gebos brandos lygis
▲	- nevisiškai pasiektas tam tikras Gebos brandos lygis
●	- pasiektas tam tikras Gebos brandos lygis

(a) - problemos pripažinimas ir informavimas apie ją;
 (b) - politika;
 (c) - susiję procesai ir mokymas, skirti politikai įgyvendinti;
 (d) - politikos efektyvumo ir susijusių procesų vertinimas ir tobulinimas, remiantis šiuo pagrindu.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

1 lentelė. Pateiktas kiekvieno tikslo įvertinimas yra žemiausias atitinkamo tikslo įvertinimas pagal bet kurį iš toliau išvardytų keturių punktų (a-d). Vertinimo vidurkis neišvedamas, nes sudėtinių vertinimų vidurkiai neatspindi realios situacijos.

Kiekvienoje kategorijoje analizuojami šie aspektai:			
(a) Problemos pripažinimas ir informavimas apie ją	(b) Politika	(c) Susiję procesai ir mokymas, skirti politikai įgyvendinti	(d) Politikos efektyvumo ir susijusių procesų vertinimas ir tobulinimas, remiantis šiuo pagrindu
0. Neegzistuojantis procesas			
Organizacija nepripažįsta spręstinės problemos egzistavimo ir dėl to apie tai nepateikia jokios informacijos.	Šiuo klausimu nėra jokios politikos.	Nėra jokio atpažįstamo proceso, susijusio su šia problema.	Neatliekamas joks vertinimas, susijęs su šia problema.

Kiekvienoje kategorijoje analizuojami šie aspektai:			
(a) Problemos pripažinimas ir informavimas apie ją	(b) Politika	(c) Susiję procesai ir mokymas, skirti politikai įgyvendinti	(d) Politikos efektyvumo ir susijusių procesų vertinimas ir tobulinimas, remiantis šiuo pagrindu
1. Pirminis (Ad Hoc) procesas			
Yra faktų, patvirtinančių, kad organizacija pripažįsta problemos egzistavimą ir būtinumą ją spręsti, tačiau apie tai per mažai informuojama.	Egzistuoja neišsami politika. Ji netinkamai dokumentuojama, skelbiama arba įgyvendinama.	Individualiu arba kiekvienu konkrečiu atveju taikomi <i>ad hoc</i> metodai. Problema nenagrinėjama valdybos lygiu.	Stebėseną vykdoma reaguojant į incidentą, dėl kurio organizacija patiria tam tikrą nuostolį.
2. Pasikartojantis, bet intuityvus procesas			
Apie problemą (prireikus) atitinkamai informuojama visa organizacija.	Egzistuoja aiški politika.	Su problema susiję procesai formaliai yra nustatyti, aktyviai dalyvaujant ir prižiūrint vadovybei, tačiau taikomi ne visoje organizacijoje. Mokymas neorganizuojamas, o informavimas apie standartus ir pareigas paliktas individualių darbuotojų nuožiūrai.	Vadovybė yra nustačiusi pagrindinius vertinimus ir vertinimo metodus bei būdus, tačiau pastarieji parengti nepakankamai.
3. Apibrėžtas procesas			
Visa organizacija supranta, kad reikia reaguoti į problemą, ir tam pritaria.	Organizacijoje vykdoma tvirta ir aiški politika, suderinta su kai kuriomis kitomis susijusiomis politikos kryptimis. Iš dalies atsižvelgiama į rizikos valdymą.	Procedūros standartizuotos, dokumentuotos ir dauguma jų įgyvendinamos visoje organizacijoje. Vadovybė yra informavusi apie standartizuotas procedūras ir vykdo neformalų mokymą. Nors procedūras galima įvertinti, tačiau jos nėra sudėtingos ir formaliai atspindi esamą patirtį.	Susijusių veiklos sričių rodiklių registravimas ir stebėseną padeda tobulinti veiklą. Beveik visų susijusių procesų stebėseną vykdoma pagal tam tikrus (pirminius) dokumentus, tačiau mažai tikėtina, kad vadovybė galėtų pastebėti bet kokią nukrypimą, kadangi tokios priemonės paprastai taikomos individualiai. Priežasčių analizė atliekama retai.
4. Lengvai valdomas ir vertinamas procesas			
Visais atitinkamais organizacijos lygiais problema suprantama tinkamai ir reikalaujama imtis priemonių.	Vykdoma tvirta ir aiški politika, integruota su kitomis susijusiomis politikos kryptimis. Atsižvelgiama į rizikos valdymą.	Organizacija gerai pažįsta savo klientą ir turi aiškiai apibrėžtas pareigas. Procesai yra aiškiai suformuluoti, integruoti ir taikomi visoje organizacijoje. Procesai yra gerai įsisavinami ir palaikomi organizuojant atitinkamą mokymą. Visi susijusių procesų dalyviai žino apie riziką ir galimybes.	Susijusių procesų tobulinimas visų pirma yra pagrįstas kiekybiniu supratimu, užtikrinant galimybę stebėti ir vertinti, kaip laikomasi procedūrų bei susijusių procesų dokumentų reikalavimų. Vadovybė yra nustačiusi leistinus nukrypimus, į kuriuos būtina atsižvelgti, vykdant susijusius procesus. Paaiškėjus, kad procesai yra neveiksmingi arba neefektyvūs, dažniausiai, tačiau ne visada, imamasi priemonių. Kartais susiję procesai tobulinami, įgyvendinant geriausią vidaus praktiką. Vykdomas priežasčių analizės standartizavimas. Pradedamas nuolatinis veiklos gerinimo procesas.
5. Optimalus procesas			
Problemos ir jos sprendimo būdų vertinimas yra pažangus bei perspektyvus.	Organizacija vykdo tvirtą ir aiškią politiką, integruotą su visomis kitomis susijusiomis politikos kryptimis, visapusiškai atsižvelgiant į rizikos valdymą.	Susiję procesai atnaujinti, atsižvelgiant į geriausią išorinę praktiką ir nuolatinio veiklos tobulinimo bei brandos modeliavimo rezultatus kitose organizacijose. Susijusių procesų rizika ir rezultatai yra apibrėžti, suderinti, ir apie juos informuojama visa organizacija. Organizuojamas modernus mokymas ir informavimas. Įgyvendinama politika užtikrino organizacijos, darbuotojų ir procesų sugebėjimą greitai prisitaikyti ir visapusiškai palaikyti rizikos struktūros pokyčius.	Stebėseną, savęs vertinimą ir informavimą apie problemą (prireikus) vykdomi visos organizacijos lygiu, optimaliai išnaudojant procesus ir technologijas, naudojamus vertinimo, analizės, informavimo ir mokymo tikslais. Analizuojamos visų problemų ir nukrypimų priežastys, laiku numatant ir inicijuojant veiksmingas priemones. Naudojamos nepriklausomų ekspertų konsultavimo paslaugomis ir lyginamąja analize.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinio socialinio draudimo
 fondo valdybos prie Socialinės
 apsaugos ir darbo ministerijos
 informacinės sistemos bendrosios
 kontrolės vertinimas“
 4 priedas

Neatitiktis privalomiems vykdyti teisės aktų reikalavimams ir rekomendacijoms

1 lentelė. Valstybinių auditorių pastebėjimai dėl teisės aktų reikalavimų ir rekomendacijų laikymosi

Eil. Nr.	Teisės akto reikalavimai ir rekomendacijos	Valstybinių auditorių pastebėjimai
Lietuvos Respublikos registrų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1490 (Lietuvos Respublikos 2004-07-15 įstatymo Nr. IX-2371 redakcija).		
1.	<i>8 straipsnis 3 dalis:</i> Vadovaujantis registro nuostatais, parengiama registro veikimo schema. Joje nustatoma registro vidinė organizacinė struktūra, išoriniai ryšiai, jų palaikymo priemonės. Vadovaujančiosios registro tvarkymo įstaigos patvirtintoje registro veikimo schemoje turi būti nustatyta registravimo sistema, registro duomenų kaupimo ir saugos sistema, sąveikos su susijusiais registrais priemonės, registro duomenų teikimo sistema.	VSDF valdyba nepatvirtino registrų veikimo schemų teisės aktų nustatyta tvarka.
Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-05-03 nutarimu Nr. 485 patvirtintos „Valstybės registrų ir kadastrų steigimo, reorganizavimo ir likvidavimo taisyklės“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-10-10 nutarimu Nr. 1105 redakcija).		
2.	<i>13 punktas:</i> Prieš rengiant registro techninį aprašymą (specifikaciją), vadovaujančioji registro tvarkymo įstaiga turi patvirtinti registro duomenų saugos nuostatus.	Išmokų gavėjų registro duomenų saugos nuostatai ¹⁹² patvirtinti tą pačią dieną (2007 m. spalio 19 d.) kaip ir patvirtintas registro priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti aktas ¹⁹³ , praėjus beveik dviem mėnesiams nuo registro techninio aprašymo (specifikacijos) patvirtinimo ¹⁹⁴ (2007 m. rugpjūčio 21 d.). Pensijų kaupimo sutarčių registro duomenų saugos nuostatai ¹⁹⁵ patvirtinti praėjus šešioms dienoms nuo registro priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti akto patvirtinimo ¹⁹⁶ (2007 m. gruodžio 14 d.) ir penkiolikai dienų nuo registro techninio aprašymo (specifikacijos) patvirtinimo ¹⁹⁷ (2007 m. gruodžio 5 d.).
3.	<i>16 punktas:</i> Registras kuriamas ir diegiamas pagal vadovaujančiosios registro tvarkymo įstaigos patvirtintą registro veikimo schemą ir techninį aprašymą (specifikaciją). Registro kūrimą organizuoja, kūrimo procesą prižiūri ir atliktus registro kūrimo darbus vertina vadovaujančioji registro tvarkymo įstaiga. Registro kūrimą ir diegimą atlieka vadovaujančioji registro tvarkymo įstaiga arba registro tvarkymo įstaiga, arba teisės aktų nustatyta tvarka paskirtas kitas juridinis asmuo. Jeigu registrą kuria kitas juridinis asmuo, jam vadovaujančioji registro tvarkymo įstaiga gali suteikti teisę tvarkyti registro duomenis registro kūrimo ir	Išmokų gavėjų ir Pensijų kaupimo sutarčių registrai sukurti ir įdiegti teisės aktų nustatyta tvarka nepatvirtinus registrų veikimo schemų.

¹⁹² Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-10-19 įsakymu Nr. V-505 patvirtinti „Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenų saugos nuostatai“.

¹⁹³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-10-19 patvirtintu priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti aktu Nr. 01-143 priimtas eksploatacijai „Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registras“.

¹⁹⁴ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-08-21 patvirtinta „Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro specifikacija“.

¹⁹⁵ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-12-20 įsakymu Nr. V-664 patvirtinti „Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo sutarčių registro duomenų saugos nuostatai“.

¹⁹⁶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-12-14 patvirtintu priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti aktu Nr. 01-154 priimtas eksploatacijai „Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo sutarčių registras“.

¹⁹⁷ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-12-05 patvirtinta „Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo sutarčių registro specifikacija“.

Eil. Nr.	Teisės akto reikalavimai ir rekomendacijos	Valstybinių auditorių pastebėjimai
	diegimo laikotarpiu. Tokiu atveju šis juridinis asmuo privalo užtikrinti tvarkomų duomenų apsaugą Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.	
Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-09-04 nutarimu Nr. 952 patvirtinti „Bendrieji elektroninės informacijos saugos valstybės institucijų ir įstaigų informacinėse sistemose reikalavimai“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-04-25 nutarimo Nr. 410 redakcija).		
4.	<u>6 punktas:</u> Informacinės sistemos valdytojas privalo turėti pagal Vidaus reikalų ministerijos tvirtinamas Saugos dokumentų turinio gaires parengtus, su Vidaus reikalų ministerija suderintus ir patvirtintus šiuos saugos dokumentus: 6.1. Nuostatus; 6.2. Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės; 6.3. Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planą; 6.4. Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės.	Neparengtos Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės, Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas, Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės. PASTABA. Audito metu, 2008 m. balandžio 18 d., VSDF valdyboje patvirtintas Informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas ¹⁹⁸ .
5.	<u>8 punktas:</u> Teisės aktu, kuriuo tvirtinami Nuostatai, skiriamas saugos įgaliotinis ir nurodomi saugos politiką įgyvendinančių dokumentų rengėjai bei saugos politiką įgyvendinančių dokumentų patvirtinimo terminai.	Nenurodyti saugos politiką įgyvendinančių dokumentų (Saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės, Informacinės sistemos naudotojų administravimo taisyklės) rengėjai ir dokumentų patvirtinimo terminai.
6.	<u>21 punktas:</u> Atlikdami informacinės sistemos funkcijų pakeitimus, administratoriai turi laikytis informacinės sistemos valdytojo nustatytos informacinės sistemos pokyčių valdymo tvarkos.	Fondo IS pakeitimų tvarka ¹⁹⁹ (sąrankos valdymo taisyklės) VSDF valdyboje patvirtinta 2005 metais, tačiau ji neįsigaliojo ²⁰⁰ , nes nebuvo paskirtas sąrankos valdytojas, nepatvirtinta ataskaitos sąranka ir Sąrankos kontrolės komitetas. Dėl to visiems IS pakeitimams taikoma 2002 metais patvirtinta Fondo IS programinės įrangos pakeitimų įgyvendinimo tvarka ²⁰¹ , kuri, valstybinių auditorių nuomone, neužtikrina tinkamo Fondo IS eksploataavimo priežiūros ir pakeitimų valdymo.
7.	<u>26 punktas:</u> Saugos dokumentai valstybės institucijoje turi būti persvarstomi (peržiūrėti) ne rečiau kaip kartą per metus. Saugos dokumentai turi būti persvarstomi (peržiūrėti) po rizikos analizės ar informacinių technologijų saugos atitikties vertinimo atlikimo arba valstybės institucijoje įvykus esminiams organizaciniams, sisteminiams ar kitiems pokyčiams. Prireikus saugos dokumentai turi būti tikslinami ir derinami su Vidaus reikalų ministerija.	Fondo IS saugos ir valdymo dokumentacija VSDF valdyboje nėra atnaujinama ir peržiūrima teisės aktų nustatyta tvarka.
8.	<u>30 punktas:</u> Saugos įgaliotinis, atsižvelgdamas į Vidaus reikalų ministerijos išleistą metodinę priemonę „Rizikos analizės vadovas“, Lietuvos ir tarptautinius „Informacijos technologija. Saugumo technika“ grupės standartus, kasmet organizuoja visų informacinių sistemų rizikos įvertinimą. Prireikus saugos įgaliotinis gali organizuoti neeilinį informacinių sistemų rizikos įvertinimą. Informacinės sistemos valdytojo rašytiniu pavedimu informacinių sistemų rizikos įvertinimą gali atlikti pats saugos įgaliotinis.	Informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų ²⁰² 8 punkte nustatyta, kad saugos įgaliotinio funkcijos ir atsakomybės išdėstytos jo pareigybės aprašyme. Tačiau pareigybės aprašyme ²⁰³ nėra nustatyta, kad saugos įgaliotinis turi organizuoti visų informacinių sistemų rizikos įvertinimą. Informacinės sistemos duomenų saugos 14 punkte nustatyta, kad rizikos analizė atliekama ne rečiau kaip IT sistemų kritiškumo vertinimas. Informacinių

¹⁹⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-04-18 įsakymu Nr. V-203 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planas“.

¹⁹⁹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2005-04-12 įsakymu Nr. V-137 patvirtintos „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos sąrankos valdymo taisyklės“.

²⁰⁰ Ten pat, 5 p.

²⁰¹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2002-07-22 įsakymu Nr. V-365 patvirtinta „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos informacinės sistemos programinės įrangos pakeitimų įgyvendinimo tvarka“.

²⁰² Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-01-28 įsakymu Nr. V-55 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatai“.

²⁰³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-07-27 įsakymu Nr. 320 patvirtintas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Informacinės sistemos eksploataavimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymas.

Eil. Nr.	Teisės akto reikalavimai ir rekomendacijos	Valstybinių auditorių pastebėjimai
		technologijų sistemų kritiškumo klasifikavimo tvarkos aprašo ²⁰⁴ 4 punkte nurodyta, kad IT sistemų kritiškumas turi būti atliekamas reguliariai, ne rečiau kaip kartą per dvejus metus.
9.	<u>32 punktas:</u> Atsižvelgdamas į rizikos įvertinimo ataskaitą, informacinės sistemos valdytojas prirėkė tvirtina rizikos įvertinimo ir rizikos valdymo priemonių planą, kuriame, be kita ko, numatomas techninių, administracinių ir kitų išteklių poreikis rizikos valdymo priemonėms įgyvendinti.	Neparengtas rizikos valdymo priemonių planas.
10.	<u>33 punktas:</u> Informacinės sistemos valdytojas užtikrina efektyvų ir spartų informacinės sistemos funkcijų pokyčių (toliau vadinama – pokyčiai) valdymo planavimą, apimančią pokyčių identifikavimą, suskirstymą į kategorijas, įtakos vertinimą ir pokyčių prioritetų nustatymo procesus. Su tuo susijusios nuostatos numatomos informacinės sistemos valdytojo tvirtinamoje Informacinės sistemos pokyčių valdymo tvarkoje.	Žr. lentelės 6 punktą.
11.	<u>36 punktas:</u> Informacinės sistemos sąrankos dokumentacija turi būti nuolat atnaujinama ir rodyti esamą informacinės sistemos sąrankos būklę.	Teisės aktų nustatyta tvarka Fondo IS sąrankos dokumentacija nėra nuolat atnaujinama ir nerodo esamos informacinės sistemos sąrankos būklės.
12.	<u>38 punktas:</u> Teisės aktų nustatyta tvarka atliekant informacinių technologijų saugos atitikties vertinimą rekomenduojama [...] <u>39 punktas:</u> Atlikus šių Reikalavimų 38 punkte nurodytą vertinimą, rengiamas pastebėtų trūkumų šalinimo planas, kurį tvirtina, atsakingus vykdytojus paskiria ir įgyvendinimo terminus nustato informacinės sistemos valdytojo vadovas.	VSDF valdyboje teisės aktų nustatyta tvarka nėra atliekamas sistemingas ir visapusiškas VSDF IT saugos atitikties vertinimas.
Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-19 nutarimas Nr. 451 „Dėl Valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklių patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-10-10 nutarimo Nr. 1104 redakcija).		
13.	<u>16 punktas:</u> Užbaigus informacinės sistemos arba jos sudedamosios dalies (komponentės, posistemės) diegimą, informacinės sistemos valdytojo vadovas tvirtina informacinės sistemos priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti aktą, kurio kopija per 5 darbo dienas nuo patvirtinimo pateikiama Komitetui. Informacinės sistemos valdytojas gali sudaryti komisiją atliktiems darbams įvertinti. Į komisijos sudėtį gali būti įtraukti suinteresuotų institucijų atstovai. Informacinės sistemos, kurioje yra tvarkomi asmens duomenys, priėmimo akto kopija papildomai pateikiama Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai.	Neparengtas Valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklių reikalavimus atitinkantis Fondo IS priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti aktas. Fondo IS priėmimo akto kopija nebuvo pateikta Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai.
14.	<u>17 punktas:</u> Informacinė sistema laikoma įteisinta nuo jos priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti akto patvirtinimo.	Fondo IS nėra įteisinta vadovaujantis Vyriausybės patvirtintomis valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklėmis.
15.	<u>22 punktas:</u> Duomenys kitoms institucijoms kompiuteriniu būdu gali būti teikiami tik iš įteisintų informacinių sistemų.	Audito metu Fondo IS buvo eksploatuojama, nors nebuvo įteisinta.
Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimas Nr. 480 „Dėl bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo“ (Vyriausybės 2006-10-25 nutarimo Nr. 1054 redakcija ir 2007-04-25 pakeitimas Nr. 408)		
16.	<u>6 punktas:</u> Įstaigos interneto svetainė turi atitikti šiame Apraše išdėstytas struktūros, informacijos, administravimo nuostatas, taip pat būti pritaikyta naudotis neįgaliesiems, vadovaujantis Neįgaliesiems pritaikytų Interneto tinklalapių	Tobulintinas http://www.sodra.lt interneto svetainės turinio prieinamumas ir pasiekiamumas ribotų galimybių žmonėms, t.y. neįgaliesiems.

²⁰⁴ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-08-10 įsakymu Nr. V-359 patvirtintas „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinių technologijų sistemų kritiškumo klasifikavimo tvarkos aprašas“.

Eil. Nr.	Teisės akto reikalavimai ir rekomendacijos	Valstybinių auditorių pastebėjimai
	kūrimo, testavimo ir įvertinimo metodinėmis rekomendacijomis, patvirtintomis Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2004 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. T-40. Pateikiama informacija turi būti susisteminta ir reguliariai atnaujinama. Įstaigos interneto svetainėje turi būti garantuotas abipusis ryšys tarp interneto vartotojo ir įstaigos (elektroninio pašto ir (arba) klausimų ir atsakymų forma)	PASTABA. Testavimas atliktas naudojant tikrinimo įrankius ²⁰⁵ ; Page Valet ²⁰⁶ ir TAW ²⁰⁷ .
17.	<u>7 punktas:</u> Įstaigos interneto svetainės įvadinis puslapis yra reprezentacinis, atspindintis įstaigos veiklą. Jis turi būti lengvai atpažįstamas. Įstaigos, kuri įstatymų nustatyta tvarka turi teisę naudoti Lietuvos valstybės herbą, interneto svetainės įvadiniame puslapyje turi būti Lietuvos valstybės herbas (arba įstaigos ženklas, įregistruotas Valstybiniame patentų biure), visas įstaigos pavadinimas, teisinė forma, buveinės adresas, juridinio asmens kodas, registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie tą įstaigą, pridėtinės vertės mokesčio mokėtojo kodas (jeigu įstaiga yra pridėtinės vertės mokesčio mokėtoja), įstaigos telefono numeris, fakso numeris ir elektroninio pašto adresas. Įvadiniame interneto svetainės puslapyje turi būti pateikiama pagal įstaigai priskirtas funkcijas aktualiausia, labiausiai akcentuotina informacija (aktualijos). Įstaigos interneto svetainės skyriuose skelbiant įstaigos struktūrą, kontaktus, naujienas ir atsakymus į klausimus, turi būti nurodyta informacijos pateikimo data, o skelbiant teisės aktų projektus – kiekvieno teisės akto projekto atnaujinimo data.	Interneto svetainės http://www.sodra.lt įvadiniame puslapyje nėra pateikta: Teisinė forma; Juridinio asmens kodas; Registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie įstaigą.
18.	<u>10 punktas:</u> Įstaigos interneto svetainės struktūra turi būti aiški, paprasta ir patogi, suformuoto meniu antraštės – tikslios ir neturėtų viršyti trijų reikšminių žodžių. Interneto svetainėje turi būti šie skyriai: 10.1. struktūra ir kontaktai; 10.2. teisinė informacija: 10.2.1. teisės aktai; 10.2.2. teisės aktų projektai; 10.3. veikla: 10.3.1. nuostatai; 10.3.2. planavimo dokumentai; 10.3.3. veiklos kryptys; 10.4. paslaugos: 10.4.1. informacijos rinkmenos; 10.4.2. prašymai; 10.4.3. viešosios paslaugos; 10.5. naujienos; 10.6. klausimai; 10.7. tarptautinis bendradarbiavimas; 10.8. nuorodos. <u>11 punktas:</u> Prireikus kiekviena įstaiga savo interneto svetainės struktūrą gali išplėsti, tačiau visi privalomi skyriai ir	Interneto svetainės http://www.sodra.lt struktūra neatitinka nutarimo 10 ir 11 punktų reikalavimų dėl šių skyrių: 10.3.3. veiklos kryptys; 10.4.1. informacijos rinkmenos; 10.4.3. viešosios paslaugos;

²⁰⁵ Testavimo įrankiai pasirinkti iš Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-03-31 įsakyme Nr. T-40 „Dėl neigaliesiems pritaikytų interneto tinklapių kūrimo, testavimo ir įvertinimo metodinių rekomendacijų patvirtinimo“ pateikto sąrašo.

²⁰⁶ Page Valet - apjungia formalų testavimą su prieinamumo, pagrįsto W3C Web Content Accessibility Guidelines nurodymams, testavimu. Generuoja XML pasirenkant pranešimo formatą kartu su Interneto naršyklių HTML versijomis. Šis įrankis yra Site Valet įrankių rinkinio dalis. Įrankis skelbiamas tinklapyje <http://valet.webthing.com>

²⁰⁷ TAW - tikrina puslapio prieinamumą automatiškai pažymėdama aptiktas klaidas su prioritetų lygiais užduotais WCAG kontroliniais taškais. Jis taip pat puslapyje pažymi vietas, reikalaujančias rankinio testavimo. Kiekviena atžyma, sujungta su pranešimu, paaiškinančiu kontrolinį tašką ir vieta, kurioje reikia atlikti patikrinimą. Įrankis skelbiamas tinklapyje <http://www.tawdis.net>

Eil. Nr.	Teisės akto reikalavimai ir rekomendacijos	Valstybinių auditorių pastebėjimai
	jų pavadinimai turi išlikti.	
19.	<p><u>13 punktas:</u> Įstaigos interneto svetainės skyriuje „Struktūra ir kontaktai“ turi būti pateikiami šie duomenys: įstaigos valdymo struktūros schema; vadovo (-ų) nuotrauka ir gyvenimo aprašymas; įstaigos struktūrinių padalinių pavadinimai, jos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, sąrašas su kontaktine informacija (vardas ir pavardė, pareigos, telefono numeris, elektroninio pašto adresas); įstaigos priimamojo darbo grafikas; įstaigos priimamojo telefono, fakso numeris, elektroninio pašto adresas; informacija apie įstaigos struktūrinius padalinius; informacija apie įstaigos reguliavimo sričiai priskiriamas kitas įstaigas; informacija apie komisijas bei darbo grupes, sudarytas svarbiems uždaviniams spręsti, ir jų veiklą.</p>	<p>Interneto svetainės http://www.sodra.lt skyriuje „Struktūra ir kontaktai“ nėra nurodyta:</p> <p>Įstaigos priimamojo darbo grafikas;</p> <p>Įstaigos priimamojo telefono, fakso numeris, elektroninio pašto adresas;</p> <p>Informacija apie įstaigos struktūrinius padalinius;</p> <p>Informacija apie komisijas bei darbo grupes, sudarytas svarbiems uždaviniams spręsti, ir jų veiklą.</p>
20.	<p><u>15 punktas:</u> Įstaigos interneto svetainės skyriuje „Veikla“ skelbiama visa vieša informacija, susijusi su įstaigos veikla, trumpa įstaigos istorija, planavimu ir veiklos kryptimis.</p> <p>Interneto svetainės srityje „Nuostatai“ skelbiami įstaigų nuostatai arba įstatai.</p> <p>Interneto svetainės srityje „Planavimo dokumentai“ skelbiami programiniai ir strateginiai dokumentai, kiti su įstaigų veiklos planavimu susiję dokumentai, kurių pagrindu įstaigos organizuoja savo veiklą.</p> <p>Interneto svetainės srityje „Veiklos kryptys“ skelbiama įstaigos veikla pagal skirtingas veiklos šakas. Informacija pateikiama sugrupuota pagal pagrindines įstaigos veiklos kryptis.</p> <p>Atskiros veiklos kryptys, atsižvelgiant į poreikį, gali būti pateikiamos atskiruose puslapiuose, atitinkančiuose šio Aprašo nuostatas.</p>	<p>Interneto svetainėje http://www.sodra.lt nėra srities „Veiklos kryptys“.</p>
21.	<p><u>16 punktas:</u> Interneto svetainės skyrių „Paslaugos“ sudaro sritys „Informacijos rinkmenos“, „Prašymai“ ir „Viešosios paslaugos“.</p> <p>Interneto svetainės srityje „Informacijos rinkmenos“ pateikiamos įstaigoje elektroniniu būdu įvairia forma (duomenų bazė, registras, elektroninis sąrašas ir panašiai) tvarkomos informacijos rinkmenos. Šiame skyriuje gali būti skelbiamos informacijos teikimo ir naudojimo sąlygos. Kai informacija teikiama atlygintinai, nurodomas valstybės rinkliavų arba atlyginimo už informacijos teikimą dydis.</p> <p>Interneto svetainės srityje „Prašymai“ pateikiamos prašymų formos, atitinkančios Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 12 straipsnio reikalavimus, skirtos gauti informaciją ar dokumentą iš įstaigos. Prašymų formose nurodoma, koku būdu ir forma pareiškėjas pageidauja gauti informaciją.</p> <p>Interneto svetainės srityje „Viešosios paslaugos“ pateikiamos įstaigos viešosios paslaugos, teikiamos elektroniniu būdu. Šioje interneto svetainės srityje gali būti pateikiama informacija apie įstaigos reguliavimo srityje išduodamas licencijas (leidimus) verstis ūkine komercine veikla, nurodant licencijuojamos ūkinės komercinės veiklos rūšis, teisės aktų, reglamentuojančių ūkinės komercinės veiklos licencijavimą, pavadinimus su atitinkamomis nuorodomis į teisės aktų aktualias redakcijas, esančias Lietuvos Respublikos Seimo ar kitose teisės aktų bazėse, licencijų (leidimų) rūšis, licencijas (leidimus) išduodančias įstaigas, asmenis, kuriems gali būti išduodamos licencijos (leidimai), ir asmens, teikiančio informaciją, kontaktinė informacija.</p>	<p>Interneto svetainėje http://www.sodra.lt nėra sričių „Informacijos rinkmenos“ ir „Viešosios paslaugos“.</p>
22.	<p><u>17 punktas:</u> Įstaigos interneto svetainės skyriuje „Naujienos“ skelbiamos įstaigos reguliavimo srities aktualijos, naujienos, įstaigos pranešimai spaudai, jos renginių, svarbiausių įvykių suvestinė. Įstaigos interneto svetainėje turi būti sudarytos</p>	<p>Interneto svetainėje http://www.sodra.lt nėra galimybės naujienas užsisakyti elektroniniu paštu.</p>

Eil. Nr.	Teisės akto reikalavimai ir rekomendacijos	Valstybinių auditorių pastebėjimai
	sąlygos užsisakyti naujienas elektroniniu paštu.	
23.	<u>20 punktas:</u> Įstaigos interneto svetainės skyriuje „Nuorodos“ turi būti pateikiamos nuorodos į kitų susijusių įstaigų, įstaigos padalinių, steigėjo interneto svetainės, Valdžios elektroninių vartų svetainę.	Interneto svetainėje http://www.sodra.lt skyriuje „Nuorodos“ nepateikiama nuorodos į Valdžios elektroninių vartų svetainę - http://www.evaldzia.lt/govgate/index.do . PASTABA. Audito metu, 2008 m. gegužės 29 d., paskelbta nuoroda į Valdžios elektroninių vartų svetainę http://www.evaldzia.lt/govgate/index.do .
24.	<u>21 punktas:</u> Įstaigos interneto svetainėje būtina įdiegti informacijos rodyklę, kurioje pateikiama nuosekli interneto svetainės puslapių struktūra pagal klasifikaciją, nustatytą šio Aprašo 10 punkte, taip pat papildoma informacija.	Interneto svetainėje http://www.sodra.lt įdiegta informacijos rodyklė neatitinka nutarimo 10 punkto reikalavimų. Trūksta informacijos apie skyrių „Draudėjų portalas“.
25.	<u>25 punktas:</u> Įstaigoje turi būti paskirtas įstaigos valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, arba atitinkamas padalinys, atsakingas už informacijos teikimą skelbti įstaigos interneto svetainėje. Informacija apie paskirtus atsakingus asmenis arba atitinkamus padalinius teikiama Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.	Informacija apie paskirtus atsakingus asmenis arba atitinkamus padalinius nėra pateikta Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. PASTABA. Audito metu, 2008 m. balandžio 10 d., informacija apie paskirtus atsakingus asmenis arba atitinkamus padalinius pateikta Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ²⁰⁸ .
26.	<u>26 punktas:</u> Įstaigų interneto svetainėse siūloma laikytis Pasaulinio interneto tinklo konsorciumo rekomendacijų, apibrėžiančių interneto tinklalapių modeliavimo kalbų naudojimą (rekomendacijos skelbiamos tinklalapyje http://www.w3.org/TR). Įstaigų interneto svetainių peržiūrai negali būti reikalaujama specialios komercinės programinės įrangos. Dokumentai tinklalapiuose turi būti prieinami naudojant ir atvirus (aprašytus) duomenų failų formatus (HTML, PDF ir kita). Rekomenduojama tinklalapius pritaikyti duomenų perdavimo protokolą palaikantiems bevielams ryšio įrenginiams.	Testavimo metu nustatyti neatitikimai Pasaulinio interneto tinklo konsorciumo rekomendacijoms. PASTABA. Testavimas atliktas naudojant tikrinimo įrankius: W3C HTML Validator Service ²⁰⁹ ir W3C HTML Validator ²¹⁰ . PASTABA. Audito metu, 2008 m. gegužės 29 d., ištaisyti nustatyti neatitikimai Pasaulinio interneto tinklo konsorciumo rekomendacijoms.
<u>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-02-24 nutarimas Nr. 193 „Dėl Lietuvos Respublikos 2007 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektų rengimo plano patvirtinimo“.</u>		
27.	<u>12 punktas:</u> Informacinės visuomenės plėtros investicijų projektai, kuriems finansuoti numatomos valstybės lėšos (Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, savivaldybių biudžetai, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetas, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetas, kitų valstybinių fondų lėšos ir valstybės skolintos lėšos), turi būti suderinti su Informacinės visuomenės plėtros komitetu prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Suderinti projektai pateikiami Finansų ministerijai, kad būtų įtraukti į Valstybės investicijų 2007–2009 metų programos projektą.	Fondo IS vystymo 2006-2009 m. investicinis projektas patvirtintas VSDF vadovybės nesuderinus su Informacinės visuomenės plėtros komitetu prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.
<u>Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007-05-08 isakymas Nr. 1V-172 „Dėl saugos dokumentų turinio gairių patvirtinimo“.</u>		
28.	<u>3 punktas:</u> Informacinės sistemos duomenų saugos nuostatus (toliau – nuostatai) sudaro šie skyriai:	Informacinės sistemos duomenų saugos nuostatuose ²¹¹ nenurodytos elektroninės informacijos saugumo užtikrinimo prioritetinės kryptys.

²⁰⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2007-08-10 raštas Nr. (13.6)I-2465 „Informacija apie Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos padalinius bei paskirtus asmenis, atsakingus už interneto svetainės tvarkymą“.

²⁰⁹ W3C HTML Validator Service – tikrina HTML dokumentą dėl atitikimo, ar atitinka W3C HTML rekomendacijoms/rekomendacijas ir kitiems kitus HTML standartams/standartus. Įrankis skelbiamas tinklalapyje <http://validator.w3.org/>

²¹⁰ WDG HTML Validator – naudoja tą pačią techniką kaip ir W3C HTML Validator, bet išduoda suprantamesnius pranešimus, bei ir palaiko platesnį koduojamų simbolių spektrą, negu W3C Validator. Gali tikrinti puslapių paketą. Įrankis skelbiamas tinklalapyje <http://www.htmlhelp.com/tools/validator>

Eil. Nr.	Teisės akto reikalavimai ir rekomendacijos	Valstybinių auditorių pastebėjimai
	<p>3.1. „Bendrosios nuostatos“, kuriame turi būti nurodyta:</p> <p>3.1.2. elektroninės informacijos saugumo užtikrinimo prioritetinės kryptys;</p> <p>[...]</p> <p>3.1.4 informacinės sistemos valdytojo ir tvarkytojo (tvarkytojų) vadovų, saugos įgaliotinio, administratoriaus funkcijos ir atsakomybė;</p>	<p>Informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų 8 punkte nustatyta, kad saugos įgaliotinio funkcijos ir atsakomybės išdėstytos jo pareigybės aprašyme. Tačiau pareigybės aprašyme²¹² nėra nustatyta, kad saugos įgaliotinis turi organizuoti visų informacinių sistemų rizikos įvertinimą.</p>
29.	<p>3.2. „Elektroninės informacijos saugos valdymas“, kuriame turi būti nurodyta: [...]</p> <p>3.2.2. pagrindinės informacinės sistemos valdytojo nuostatos dėl rizikos veiksnių vertinimo, pagrindinių rizikos vertinimo kriterijų apibūdinimas (rizikos veiksnių vertinimo metodika, naudojama rizikos vertinimo programinė įranga, vertinimo periodiškumas, už vertinimo organizavimą atsakingi asmenys, vertinimo apimtis ir kt.)</p> <p>3.2.3. elektroninės informacijos saugos priemonių parinkimo principai.</p>	<p>Informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų 12 punkte nustatyta, kad „Rizikos analizė rašoma įvertinus informacinių technologijų sistemų kritiškumą ir kitus vertinimo darbus, remiantis Kokybės rizikos analizės ir/ar kitais metodais“. Auditorių nuomone, minėtas punktas nėra išsamus ir neatitinka teisės akto reikalavimų.</p> <p>Informacinės sistemos duomenų saugos nuostatuose²¹³ neapibrėžti elektroninės informacijos saugos priemonių parinkimo principai.</p>
30.	<p>3.3. „Organizaciniai ir techniniai reikalavimai“, kuriame turi būti nurodyta:</p> <p>[...]</p> <p>3.3.4. kompiuterių tinklo filtravimo įrangos (užkardų, turinio kontrolės sistemų, įgaliotųjų serverių (angl. proxy) ir kt.) pagrindinės naudojimo nuostatos, už šios įrangos administravimą ir priežiūrą atsakingi asmenys;</p> <p>3.3.5. leistinos kompiuterių (ypač nešiojamųjų) naudojimo ribos (jei kompiuterius leidžiama naudoti nustatytiems funkcijoms vykdyti ne institucijos patalpose, turi būti nurodytos papildomos saugos priemonės, taikytinos tokiems kompiuteriams (šifravimas, papildomas tapatybės patvirtinimas, prisijungimo ribojimai, rakinimo įrenginių naudojimas ir pan.);</p> <p>3.3.6. metodai, kurie leidžiami užtikrinant saugų elektroninės informacijos teikimą ir (ar) gavimą (nurodant nuotolinio prisijungimo prie informacinės sistemos būdą, protokolą, duomenų keitimosi formatus, šifravimo, duomenų kopijų skaičiaus reikalavimus, reikalavimą teikti ir (ar) gauti duomenis automatinio būdu tik pagal duomenų teikimo sutartyse nustatytas specifikacijas ir sąlygas ir t. t.);</p> <p>3.3.7. pagrindiniai atsarginių duomenų kopijų darymo ir atkūrimo reikalavimai.</p>	<p>Informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų 18 punkte užsiminta, kad valstybės tarnautojų ar darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, funkcija administruoti tinklo filtravimo įrangą nurodyta pareigybės aprašymuose ar įsakymais patvirtintose tvarkose, tačiau nėra konkrečiai įvardyti nei pareigybės aprašymai, nei tvarkos.</p> <p>Informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų 19 punkte užsiminta, kad leistinos kompiuterių naudojimo ribos nurodytos įsakymais patvirtintose tvarkose, tačiau tos tvarkos nėra konkrečiai įvardytos.</p> <p>Informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų 20 punkte užsiminta, kad metodai, kuriais leidžiama užtikrinant saugų elektroninės informacijos teikimą ir (ar) gavimą nurodyti įsakymais patvirtintose tvarkose, tačiau tos tvarkos nėra konkrečiai įvardytos.</p> <p>Informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų 21 punkte užsiminta, kad pagrindiniai atsarginių duomenų kopijų darymo ir atkūrimo reikalavimai nurodyti įsakymais patvirtintose tvarkose, tačiau tos tvarkos nėra konkrečiai įvardytos.</p>
<p>Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2004-05-06 įsakymas Nr. IV-156 „Dėl Informacinių technologijų saugos atitikties vertinimo metodikos patvirtinimo“.</p>		
31.	<p><u>4 punktas:</u> Įstaigos informacinių technologijų saugos atitiktis informacinėse sistemose vertinama dviem etapais:</p> <p>[...]</p> <p><u>5 punktas:</u> Informacinių technologijų saugos atitikties įstaigos informacinėse sistemose vertinimas atliekamas vertinant atskirai kiekvieną objektą.</p> <p>[...]</p> <p><u>6 punktas:</u> Vertintojas parengia informacinių sistemų saugos atitikties vertinimo ataskaitą ir teikia ją įstaigos vadovui, kuris</p>	<p>VSDF valdyboje teisės aktų nustatyta tvarka nėra atliekamas sistemingas ir visapusiškas VSDF IT saugos atitikties vertinimas.</p>

²¹¹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-01-28 įsakymu Nr. V-55 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatai“.

²¹² Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2006-07-27 įsakymu Nr. 320 patvirtintas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymas.

²¹³ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2008-01-28 įsakymu Nr. V-55 patvirtinti „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatai“.

Eil. Nr.	Teisės akto reikalavimai ir rekomendacijos	Valstybinių auditorių pastebėjimai
	<p>organizuoja trūkumų šalinimo priemonių plano rengimą.</p> <p><u>7 punktas:</u> Kaip vykdomas trūkumų šalinimo priemonių planas, prižiūri įstaigos saugos įgaliotinis.</p>	
<p>Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2004-10-15 įsakymu Nr. T-131 patvirtinta „Valstybės informacinių sistemų kūrimo metodika“ (Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2005-03-08 įsakymo Nr. T-26 redakcija).</p>		
32.	<p><u>41 punktas:</u> IS trūkumų šalinimo etapo metu šalinami IS bandomosios eksploatacijos metu pastebėti trūkumai. Pašalinus trūkumus ir atlikus numatytus pakeitimus, IS vėl bandoma. Baigus bandymus, pasirašomas valstybės informacinės sistemos perdavimo-priėmimo aktas (šios Metodikos priedas).</p>	Nepasirašytas Fondo IS perdavimo-priėmimo aktas.
33.	<p><u>42 punktas:</u> IS naudojimo, administravimo, priežiūros ir modernizavimo stadijos metu svarbiausia yra:</p> <p>[...]</p> <p>42.3. Eksploatuojant IS, rekomenduojama vesti IS eksploatacijos žurnalą ir fiksuoti visus IS sutrikimus bei visas vartotojų pastabas. Peržiūrint IS eksploatacijos žurnalą, apibendrinamos jame sukauptos vartotojų pastabos, sprendžiama, ar reikia rengti IS tobulinimo specifikaciją.</p>	Fondo IS eksploatacijos žurnalas nevedamas. Fondo IS specifikacija nėra atnaujinta ir galioja 1996 metų redakcija ²¹⁴ .
<p>Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos „Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės“. (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2006-12-29 įsakymo Nr. 1K-436 redakcija).</p>		
34.	<p><u>26 punktas:</u> Kiekvienam ilgalaikio turto vienetui, išskyrus patalynę, aprangą, avalynę, specialiuosius drabužius, taip pat ilgalaikį turtą, pagal atitinkamas programas įsigytą perduoti pavaldžioms įstaigoms arba kitiems ūkio subjektams, suteikiamas atskiras inventoriaus numeris, kuris nekeičiamas per visą turto vieneto buvimo biudžetinėje įstaigoje laiką. Inventoriaus numeris gali būti pakeistas tik tais atvejais, kai keičiamos ilgalaikio turto apskaitos taisyklės arba nustatoma, kad turtas buvo klaidingai sunumeruotas. Jei turto vienetas susideda iš kelių elementų, sudarančių kartu su pagrindiniu visumą, kiekvienam jų suteikiamas tas pats inventoriaus numeris.</p>	VSDF valdybos ilgalaikiam nematerialiajam turtui nesuteikiami inventoriniai numeriai.
<p>Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-05-02 įsakymas Nr. 1K-117 „Dėl Pavyzdinės vidaus audito metodikos ir vidaus auditorių profesinės etikos taisyklių patvirtinimo“.</p>		
35.	<p><u>2 punktas:</u> Atliekant vidaus auditą, vidaus auditoriams rekomenduojama vadovautis Finansų ministerijos parengtomis bei Nuolatinės tarpžinybinės komisijos vidaus audito sistemos kūrimo valstybiniame sektoriuje koordinuoti patvirtintomis metodinėmis rekomendacijomis vidaus auditui atlikti.</p>	VSDF valdyboje atliekant IT saugumo ir duomenų apsaugos auditus nesivadovauta teisės aktais rekomenduota metodika.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

²¹⁴ Prieiga per internetą <http://www.ivpk.lt/dokumentai/is/Registravimai.pdf> (žiūrėta 2008-02-07).

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinio socialinio draudimo
 fondo valdybos prie Socialinės
 apsaugos ir darbo ministerijos
 informacinės sistemos bendrosios
 kontrolės vertinimas“
 5 priedas

VSDF valdybos naudojamų ir diegiamų Fondo IS taikomųjų sistemų trumpas aprašymas

Eil. Nr.	Taikomosios sistemos pavadinimas	Taikomosios sistemos funkcija, trumpas aprašymas
1.	Draudėjų, apdraustųjų ir socialinio draudimo įmokų apskaitos taikomoji sistema	Sistema skirta fizinių asmenų registravimui apdraustaisiais, juridinių ir fizinių asmenų registravimui draudėjais bei jų mokamų socialinio draudimo įmokų fiksavimui ir apskaitai.
2.	Socialinio draudimo ir valstybinių pensijų skyrimo, mokėjimo bei apskaitos taikomoji sistema	Sistema atlieka valstybinio socialinio draudimo ir valstybinių pensijų bei kompensacijų skyrimo, mokėjimo ir apskaitos funkcijas.
3.	Pašalpų ir kompensacijų skyrimo ir mokėjimo bei nedarbingumo kontrolės taikomoji sistema	Sistema atlieka pašalpų ir kompensacijų skyrimo ir mokėjimo bei nedarbingumo kontrolės veikla susijusias valstybinio socialinio draudimo vykdomų pašalpų bei kompensacijų skyrimo, mokėjimo ir apskaitos funkcijas.
4.	Įmokų į pensijų kaupiamuosius fondus valdymo taikomoji sistema	Sistema skirta darbo procesų automatizavimui, administruojant pensijų kaupimo dalyvių ir pensijų kaupimo sutarčių registrą, skaičiuojant ir perdant pinigines lėšas į pensijų kaupiamuosius fondus bei atliekant kitas funkcijas, numatytas Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatyme ir kituose teisės aktuose.
5.	Valdymo informacinė taikomoji sistema	Skirta VSDF administravimo įstaigų bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vadovams ir specialistams teikti efektyviam planavimui ir sprendimų priėmimui reikalingą informaciją pagal sukauptus Fondo administravimo įstaigų informacinėje duomenų bazėje duomenis veiklos statistinei analizei ir prognozei vykdyti, bei teikti duomenis elektroniniu būdu valstybinėms institucijoms, organizacijoms ir kitiems Fondo valdybos klientams.
6.	Finansų valdymo taikomoji sistema	Skirta VSDF administravimo įstaigų finansų valdymo ir veiklos sąnaudų apskaitai, biudžeto prognozavimui, piniginių srautų tarp Fondo valdybos ir valstybės biudžeto, Užimtumo fondo, Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos, pensijų kaupimo bendrovių valdomų pensijų fondų apskaitai, finansinių ataskaitų konsolidavimui.
7.	Dokumentų valdymo sistema	Skirta VSDF administravimo įstaigų dokumentų projektų pagal galiojančius teisės aktus tinkamam įforminimui ir rengimui, teisingos dokumentų valdymo procedūrų (vizavimo, pasirašymo, tvirtinimo, registravimo, supažindinimo, grupavimo į bylas, aprašus) eigos užtikrinimui, darbo su dokumentais (dokumentų judėjimas, paieška, panaudojimas, išsaugojimas, vykdymo kontrolė) organizavimui bei elektroniniam dokumentų archyvavimui.
8.	Valstybės tarnautojų registras (VATARAS)	VSDF administravimo įstaigų darbuotojų apskaitai naudojamos Valstybės tarnybos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos administruojamos valstybės tarnautojų registro nuotolinės darbo vietos papildomai perkeltant iš valstybės tarnautojų registro į Fondo IS reikiamus duomenis apie VSDF administravimo įstaigose dirbančius asmenis.
9.	Išmokų skyrimo ir mokėjimo pagal tarptautines sutartis, Europos Sąjungos teisyną ir nacionalinius teisės aktus, reglamentuojančius tarptautines išmokas, taikomoji sistema	<ul style="list-style-type: none"> Socialinio draudimo išmokų skyrimas ir mokėjimas pagal tarpvalstybines sutartis socialinės apsaugos srityje, Europos Sąjungos teisės aktus dėl migruojančių asmenų socialinės apsaugos, susitarimus su kitų valstybių institucijomis ar tarptautinėmis organizacijomis socialinės apsaugos srityje; Socialinio draudimo išmokų skyrimas ir mokėjimas pagal nacionalinius teisės aktus užsienyje gyvenantiems asmenims; Duomenų apie išmokų gavėjus, gyvenančius Lietuvoje, kuriems išmokos paskirtos kitose valstybėse, registravimas, kontrolė ir apskaita;

		<ul style="list-style-type: none"> • Importuojamų iš kitų valstybių išmokų sumų registravimas, mokėjimas ir apskaita, numatant galimybę duomenis iš kitų valstybių gauti elektronine ir popierine forma.
10.	E-formų duomenų, reikalingų įgyvendinti ES Reglamentus dėl migruojančių asmenų socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, rinkimo ir valdymo, taikomoji sistema	<ul style="list-style-type: none"> • Keitimas su Europos Sąjungos šalimis formalizuota informacija apie migruojančius asmenis pagal formas (E-formas); • Keitimas su kitomis šalimis formalizuota informacija apie migruojančius asmenis pagal formas, kurias numato dvišalės sutartys; • E-formų duomenų apie asmenis, jų draudimo laikotarpis, draudimo faktus, įgytą užsienyje stažą išmokoms skirti, sveikatos būklę (nedarbingumą), paskirtas kitose valstybėse išmokas ir kt. kaupimas Fondo administravimo įstaigų informacinėje duomenų bazėje, atsižvelgiant į tai, kad duomenys turi būti panaudoti išmokoms skyrti ir mokėti pagal tarpvalstybinius teisės aktus; • E-formoms pildyti reikalingo asmens socialinio draudimo stažo apskaičiavimas, naudojant Fondo administravimo įstaigų informacinėje duomenų bazėje sukauptus duomenis apie asmens darbinę veiklą ir pajamas iki 1994 metų bei apdraustųjų asmenų duomenis apie draudimo laikotarpius ir draudžiamąsias pajamas po 1994 metų; • Keitimasis E-formų duomenimis su Europos Sąjungos šalimis elektroniniu būdu, dalyvaujant tarptautinės TESS (<i>Telematic for Social Security</i>) programos projektuose.
11.	Taikomoji sistema, skirta klientams aptarnauti elektroniniu būdu Elektroninė draudėjų aptarnavimo taikomoji sistema (EDAS)	Elektroninė draudėjų aptarnavimo sistema leidžia draudėjams elektroniniu būdu teikti socialinio draudimo pranešimus ir prašymus bei gauti informaciją iš „Sodros“ duomenų bazės.
12.	Elektroninių nedarbingumo pažymėjimų bei nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų tvarkymo išdavimo ir registracijos taikomoji sistema (EPTS)	Taikomoji sistema, skirta Elektroninių nedarbingumo pažymėjimų bei nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų tvarkymui, išdavimui ir registracijai.
13.	Elektroninė apdraustųjų aptarnavimo TS (EGAS)	Taikomoji sistema, skirta klientams aptarnauti elektroniniu būdu.
14.	Interneto svetainė www.sodra.lt	Interneto tinklalapių sistema, kurioje pateikiama teisinė informacija, reglamentuojanti valstybinį socialinį draudimą Lietuvoje bei socialines garantijas Europos Sąjungoje, informacija skirta apdraustiesiems, socialinio draudimo išmokų gavėjams bei draudėjams, pateikiamos dokumentų, skirtų VSDF administravimo įstaigoms, elektroninės formos, VSDF administravimo įstaigų struktūra bei kontaktinė informacija, atsakymai į dažniausiai užduodamus klausimus, statistinė informacija apie valstybinį socialinį draudimą Lietuvoje, informacija apie skelbiamus konkursus bei visa kita informacija, susijusi su valstybinio socialinio draudimo fondo veikla.
15.	Integracinė terpė	Integracinė platforma Fondo IS taikomųjų sistemų tarpusavio integracijai.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinio socialinio draudimo
 fondo valdybos prie Socialinės
 apsaugos ir darbo ministerijos
 informacinės sistemos bendrosios
 kontrolės vertinimas“
 6 priedas

VSDF valdybos IS vystymo strateginiame plane numatytų darbų įvykdymo rezultatai

1 lentelė. VSDF valdybos IS vystymo strateginiame plane numatytų priemonių įgyvendinimo rezultatai

Eil. Nr.	Darbas	Įvykdymo data	Darbai	Darbu pradžia	Darbu pabaiga	Vykdytojai	Sėkmingos veiklos rodikliai	Įrašai apie vykdymą	
1.	Sukurta ir įdiegta draudėjų, apdraustųjų ir socialinio draudimo įmokų apskaitos taikomoji sistema, dirbanti WEB technologijų pagrindu.	2007m. IV ketv.	2006 metų planas	Iš dalies įvykdyta					
			4.2.1.1.4. Projektuoti, kurti ir diegti įmokų surinkimo ir apskaitos bei subjektų registracijos taikomas sistemas	2006-07-03	2006-12-31	1. Informacinės sistemos plėtros skyrius	SVPK posėdžiams pateiktos ataskaitos	Pradėtas sistemos kūrimo inicijavimo etapas.	
			2007 metų planas	Įvykdytas					
2.	Sukurta ir įdiegta finansų valdymo taikomoji sistema.	2007m. I ketv.	2006 metų planas	Įvykdytas					
			2007 metų planas	Neįvykdytas					
				4.2.1.2.1. Sukurti ir įdiegti Finansų valdymo taikomąją sistemą bei „Biudžeto planavimo ir sąmatų ruošimo“ modelį	2007-01-02	2007-05-01	Finansų ir apskaitos skyrius, Informacinės sistemos plėtros skyrius, Statistikos, analizės ir prognozės skyrius	Pasirašyti darbų priėmimo ir perdavimo aktai	Vyksta veiklos apskaitos programinės įrangos bandomoji eksploatacija, kurią užbaigti numatoma 2008 m. kovo mėnesį.
4.2.1.2.2. Vykdyti Finansų valdymo sistemos bandomąją eksploataciją	2007-03-01	2007-09-03	Finansų ir apskaitos skyrius, Informacinės sistemos plėtros skyrius	Pasirašyti darbų priėmimo ir perdavimo aktai					
			4.2.1.2.3. Vykdyti Finansų valdymo sistemos garantinę priežiūrą	2007-09-03	2007-12-31	Informacinės sistemos plėtros skyrius	SVPK posėdžiams pateiktos ataskaitos	2007-09-17 SVPK posėdžio nutarimu vyksta FVS veiklos apskaitos posistemų bandomoji eksploatacija ir Fondo apskaitos posistemų testavimas. Garantinės priežiūros darbai bus pradėti, prasidėjus FVS gamybinei	

Eil. Nr.	Darbas	Įvykdymo data	Darbai	Darbu pradžia	Darbu pabaiga	Vykdytojai	Sėkmingos veiklos rodikliai	Įrašai apie vykdymą	
								eksplotacijai, ne anksčiau, kaip 2008-04-01.	
3.	Sukurta ir įdiegta dokumentų valdymo taikomoji sistema.	2006m. IV ketv.	2006 metų planas	Iš dalies įvykdyta					
			4.2.1.3.4. Dalyvauti DVS 1 etapo pakeistų ir 2 etapo realizuotų naujų funkcijų testavime	2006-07-01	2006-07-19	1. Dokumentų tvarkymo skyrius, 2. Informacinės sistemos plėtros skyrius	Pasirašyti testavimo dokumentai	2006-10-05 gautas Lietuvos valstybės naujojo archyvo suderinimas (rašto Nr. 4R-460). Išnagrinėję bei atsižvelgę į Fondo administravimo įstaigų DVS projekto vykdytojo UAB „Blue Bridge“ 2006-12-12 rašte Nr. RST061211DFA1-01 išdėstytas aplinkybes bei objektyvias priežastis, užsakovo DVS projekto vadovai konstatavo pagal 2006-12-12 tarnybinį pranešimą Nr. 85-393, kad DVS rangovas negalės atlikti sutarties 4 priede numatytų antrojo etapo įsipareigojimų iki 2006-12-31. Pagal planą DVS turi būti integruojama su Pašalpų ir kompensacijų skyrimo, mokėjimo bei nedarbingumo kontrolės taikomąja sistema (toliau vadinama – PTS). Dėl šios priežasties turi būti sukurta abipusė sąsaja su DVS ir PTS, kuri reikalauja didelių darbo sąnaudų ir yra vykdoma skirtingų rangovų. Be to, PTS priežiūros rangovų pasirinkimas vėliau nei numatyta įtakojo PTS ir DVS sąsajos sukūrimo darbų termino atidėjimą, o tai savo ruožtu iššaukė mokymo terminų koregavimą į laikotarpį, nepalankų pašalpų specialistų mokymams. Dėl minėtų priežasčių buvo pasiūlyta atidėti antrojo etapo DVS projekto darbų įvykdymo terminą iki 2007-02-28 ir neskaičiuoti delspinigių. DVS SVPK pirmininkas M. Strumskis pasiūlė apsvarstyti SVPK posėdyje. 2006-12-28 protokolo Nr. 61-1-329 nutarimu (2 p.) pratęstas sutartyje numatytų punktų vykdymo terminas iki 2007-03-01.	
			4.2.1.3.5. Atlikti galutinį visos DVS funkcijų ir procedūrų testavimą (įskaitant sistemos priimtinumą, galios, atstatymo testus)	2006-09-15	2006-11-10	1. Dokumentų tvarkymo skyrius, 2. Informacinės sistemos plėtros skyrius	PVK ir SVPK posėdžiuose apsvarstyti dokumentai	PTS integracijos terminas pagal 2006-12-28 DVS SVPK protokolą Nr. 61-1-329 pratęstas iki 2007-03-01.	

Valstybinio audito ataskaita

Eil. Nr.	Darbas	Įvykdymo data	Darbai	Darbų pradžia	Darbų pabaiga	Vykdytojai	Sėkmingos veiklos rodikliai	Įrašai apie vykdymą
			2007 metų planas	Įvykdytas				
4.	Sukurta ir įdiegta išmokų skyrimo ir mokėjimo pagal tarptautines sutartis, Europos Sąjungos teisyną ir nacionalinius teisės aktus, reglamentuojančius tarptautines išmokas, taikomoji sistema.	2007m. IV ketv.	2006 metų planas	Įvykdytas				
			2007 metų planas	Įvykdytas				
5.	Sukurtos ir įdiegtos taikomosios sistemos, skirtos klientų aptarnavimui elektroniniu būdu, tam panaudojant Internet tinklą.	2007m. IV ketv.	2006 metų planas	Įvykdytas				
			2007 metų planas	Iš dalies įvykdyta				
			4.2.1.7.1. Paruošti techninę užduotį taikomosios sistemos, skirtos teikti elektronines paslaugas apdraustiesiems ir išmokų gavėjams, ir nustatyti kvalifikacinius reikalavimus vykdytojui, įgyvendinsiančiam šią užduotį	2007-10-01	2007-12-17	Informacinės sistemos plėtros skyrius	Paruošta techninė užduotis bei nustatyti kvalifikaciniai reikalavimai	Parengti techninės užduoties bei kvalifikacinių reikalavimų projektai. Šie projektai pristatyti direktoriui. Tolesni darbai nepradėti vykdyti, kadangi nėra priimti atsakingų institucijų sprendimai dėl projekto finansavimo ES struktūrinių fondų lėšomis. Šis darbas įtrauktas į Informacinės sistemos plėtros skyriaus 2008 m. veiklos planą, planuojama įvykdymo data – 2008-05-30.
6.	Užtikrinamas eksploatuojamų taikomųjų sistemų vystymas.	Nuolat	2006 metų planas	Žiūrėti 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11 punktus				
			2007 metų planas	Žiūrėti 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11 punktus				
7.	Įdiegtos Tarnautojų Registro nuotolinės darbo vietos personalo apskaitos reikmėms tenkinti.	2006m. IV ketv.	2006 metų planas	Šios priemonės įgyvendinimas nepriklauso nuo VSDF valdybos, todėl ji nebuvo įtraukta į strateginius planus				
			2007 metų planas	Žiūrėti 2 punktą				
8.	Įdiegta integracinė	2007m.	2006 metų	Žiūrėti 2 punktą				

Eil. Nr.	Darbas	Įvykdymo data	Darbai	Darbu pradžia	Darbu pabaiga	Vykdytojai	Sėkmingos veiklos rodikliai	Įrašai apie vykdymą
	platforma Fondo valdybos IS taikomųjų sistemų tarpusavio integracijai.	I kv.	planas	PASTABA. Audituojamu laikotarpiu, 2008 m. sausio 1 d., įdiegta integracinė platforma Fondo valdybos IS taikomųjų sistemų tarpusavio integracijai²¹⁵.				
			2007 metų planas	Įvykdytas				
9.	Pertvarkyti Fondo administravimo įstaigose vietiniai kompiuteriniai tinklai.	2008m. II kv.	2006 metų planas	Iš dalies įvykdyta				
			4.2.1.6.1. Pertvarkyti ne mažiau kaip 20 Fondo administravimo įstaigų lokalių kompiuterinių tinklų (LAN)	2006-02-01	2006-12-31	1. Informacinės sistemos eksploatavimo skyrius, 2. Informacinės sistemos plėtros skyrius	Atnaujinta 20 LAN	Atnaujinta 10 LAN. 2006-12-27 PVK protokolas Nr. 61-1-320. Tolimesnis vykdymas numatytas 2007 metų skyriaus veiklos plano 4.2.1.8. punkte.
			4.2.1.6.2. Įdiegti tinklo įrangos bei informacinių technologijų infrastruktūros stebėjimo priemonės	2006-02-01	2006-12-31	1. Informacinės sistemos eksploatavimo skyrius, 2. Informacinės sistemos plėtros skyrius	Suprojektuotos tinklo ir IT infrastruktūros stebėjimo priemonės, atlikti sistemos instaliavimo ir pradėti konfigūravimo darbai	2006-12-27 PVK protokolas Nr. 61-1-320. Tolimesnis vykdymas numatytas 2007 metų skyriaus veiklos plano 4.2.1.9. punkte.
			2007 metų planas	Įvykdytas				
10.	Sukurta ir įdiegta Fondo valdybos IS infrastruktūros darbo stebėjimo (monitoringo) centras.	2007m. I kv.	2006 metų planas	Iš dalies įvykdyta				
			4.2.1.6.1. Pertvarkyti ne mažiau kaip 20 Fondo administravimo įstaigų lokalių kompiuterinių tinklų (LAN)	2006-02-01	2006-12-31	1. Informacinės sistemos eksploatavimo skyrius, 2. Informacinės sistemos plėtros skyrius	Atnaujinta 20 LAN	Atnaujinta 10 LAN. 2006-12-27 PVK protokolas Nr. 61-1-320. Tolimesnis vykdymas numatytas 2007 metų skyriaus veiklos plano 4.2.1.8. punkte.
			4.2.1.6.2. Įdiegti tinklo įrangos bei informacinių technologijų infrastruktūros stebėjimo priemonės	2006-02-01	2006-12-31	1. Informacinės sistemos eksploatavimo skyrius, 2. Informacinės sistemos plėtros skyrius	Suprojektuotos tinklo ir IT infrastruktūros stebėjimo priemonės, atlikti sistemos instaliavimo ir pradėti konfigūravimo darbai	2006-12-27 PVK protokolas Nr. 61-1-320. Tolimesnis vykdymas numatytas 2007 metų skyriaus veiklos plano 4.2.1.9. punkte.
			2007 metų planas	Įvykdytas				
11.	Sukurta ir įdiegta Fondo valdybos IS saugumą užtikrinančių sistemų darbo stebėjimo centras.	2007m. I kv.	2006 metų planas	Įvykdytas				

²¹⁵ AS „Webmedia“ 2007-12-21 išvada „Elektroninių SD formų priėmimo ir apdorojimo sistemos kūrimo ir diegimo bandomosios eksploatacijos etapo rezultatų vertinimo išvada“ ir UAB „Alna Software“ 2008-02-29 sutartis Nr. F1-0-40 „Dėl elektroninės draudėjų aptarnavimo sistemos, informacinės sistemos Integracinės terpės priežiūros ir vystymo bei Elektroninių nedarbingumo pažymėjimų bei nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų tvarkymo taikomosios sistemos sukūrimo bei tolesnės jos priežiūros ir vystymo“.

Eil. Nr.	Darbas	Įvykdymo data	Darbai	Darbų pradžia	Darbų pabaiga	Vykdytojai	Sėkmingos veiklos rodikliai	Įrašai apie vykdymą	
			2007 metų planas						
12.	Fondo valdybos IS pakeitimų valdymui pradedamos naudoti Fondo valdybos informacinės sistemos sąrankos valdymo taisyklės.	2006m. I ketv.	2006 metų planas					Neįvykdytas	
			2007 metų planas						
13.	Aprašyti ir įdiegti informacinių technologijų teikiamų paslaugų valdymo procesai pagal ITIL modelį, bei sukurta ir įdiegta reikiama programinė įranga.	2007m. IV ketv.	2006 metų planas					Iš dalies įvykdyta	
				4.3.1.1. Paruošti techninės užduoties informacinės sistemos saugos užtikrinimo ir rizikos valdymo procedūrų sukūrimui ir įdiegimui projektą	2006-10-02	2006-12-31	1. Informacinės sistemos plėtros skyrius, 2. Informacinės sistemos eksploatavimo skyrius	Paruoštas techninės užduoties projektas	Atlikta formalizuotų IT procesų analizė ir paruošta bei PVK posėdyje patvirtinta IT paslaugų valdymo sistemos diegimo programa (2006-12-27 protokolas Nr. 61-1-320)
			2007 metų planas					Iš dalies įvykdyta	
				Sukurti ir įdiegti IS saugos užtikrinimo ir rizikos valdymo procedūras, atitinkančias geriausios praktikos (ITIL) pavyzdžius ir LST ISO/IES 17799:2005 standartą	4.3.1.1. Parengti ugniasienių konfigūravimo tvarką	2007-02-01	2007-10-01	Informacinės sistemos eksploatavimo skyrius, Informacinės sistemos plėtros skyrius	Parengtas įsakymo projektas ir pateiktas derinti
14.	Sukurta ir įdiegta Fondo valdybos pagalbos informacinės sistemos vartotojams tarnyba.	2007m. IV ketv.	2006 metų planas					Iš dalies įvykdyta	
				4.3.3.1. Parengti išorinių duomenų nešėjų naudojimo tvarką	2006-01-01	2006-02-01	1. Informacinės sistemos eksploatavimo skyrius, 2. Informacinės sistemos plėtros skyrius	Parengtas įsakymo projektas ir pateiktas derinti	2006-02-22 įsakymas Nr. V-77.
				4.3.3.2. Parengti duomenų ir programinės įrangos, gaunamų iš išorės, autentifikavimo ir priėmimo tvarką	2006-02-01	2006-04-01	1. Informacinės sistemos eksploatavimo skyrius, 2. Informacinės sistemos plėtros skyrius	Parengtas įsakymo projektas ir pateiktas derinti	2006-04-25 įsakymas Nr. V-181.
				4.3.3.3. Parengti būtinas procedūras su informacinių technologijų technine įranga, jos priežiūra ir remontu susijusiems darbams reglamentuoti	2006-03-01	2006-04-01	1. Informacinės sistemos eksploatavimo skyrius, 2. Informacinės sistemos plėtros skyrius	Parengtas įsakymo projektas ir pateiktas derinti	2006-04-20 įsakymas Nr. V-168.

Valstybinio audito ataskaita

Eil. Nr.	Darbas	Įvykdymo data	Darbai	Darbų pradžia	Darbų pabaiga	Vykdytojai	Sėkmingos veiklos rodikliai	Įrašai apie vykdymą
			2007 metų planas	Iš dalies įvykdyta				
			4.3.3.1.1. Parengti reikalavimus paslaugų tarnybos ir Incidentų valdymo proceso diegimui	2007-03-01	2007-11-01	Informacinės sistemos eksploatavimo skyrius, Informacinės sistemos plėtros skyrius	Reikalavimai parengti	Reikalavimai pateikti Vidaus reikalų ministerijai. Paskutinis patikslinantis pranešimas elektroniniu būdu buvo išsiųstas 2007-09-11.
			4.3.3.2.1. Parengti reikalavimus konfigūracijos valdymo proceso diegimui	2007-03-01	2007-11-01	Informacinės sistemos eksploatavimo skyrius, Informacinės sistemos plėtros skyrius	Reikalavimai parengti	Reikalavimai pateikti Vidaus reikalų ministerijai. Paskutinis patikslinantis pranešimas elektroniniu būdu buvo išsiųstas 2007-09-11.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinio socialinio draudimo
 fondo valdybos prie Socialinės
 apsaugos ir darbo ministerijos
 informacinės sistemos bendrosios
 kontrolės vertinimas“
 7 priedas

VSDF valdybos Fondo IS atskirų dalių valdytojų ir tvarkytojų sąrašas ir jo palyginimas su *CobIT* gerosios praktikos rekomendacijomis

1 lentelė. Fondo IS atskirų dalių valdytojų ir tvarkytojų sąrašas ir jo palyginimas su *CobIT* gerosios praktikos rekomendacijomis

Fondo IS atskirų dalių valdytojų ir tvarkytojų sąrašas	VSDF valdybos dokumentuose nustatyti atsakingi asmenys	<i>CobIT</i> gerosios praktikos rekomendacijos
Draudėjų, apdraustųjų ir socialinio draudimo įmokų apskaitos taikomoji sistema		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Draudimo organizavimo skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Draudimo organizavimo skyriaus vadovybės atstovas.
Socialinio draudimo ir valstybinių pensijų skyrimo, mokėjimo bei apskaitos taikomoji sistema		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Pensijų skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Pensijų skyriaus vadovybės atstovas.
Pašalpų, ir kompensacijų skyrimo ir mokėjimo bei nedarbingumo kontrolės taikomoji sistema		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Pensijų skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Pensijų skyriaus vadovybės atstovas.
Įmokų į pensijų kaupiamuosius fondus valdymo taikomoji sistema		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Draudimo organizavimo skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Draudimo organizavimo skyriaus vadovybės atstovas.
Valdymo informacinė taikomoji sistema		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Statistikos, analizės ir prognozės skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Statistikos, analizės ir prognozės skyriaus vadovybės atstovas.
Finansų valdymo taikomoji sistema		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Finansų ir apskaitos skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Finansų ir apskaitos skyriaus vadovybės atstovas.
Dokumentų valdymo sistema		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Dokumentų tvarkymo skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Dokumentų tvarkymo skyriaus vadovybės atstovas.
Valstybės tarnautojų registras (VATARAS)		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Personalo valdymo skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Personalo valdymo skyriaus vadovybės atstovas.

Fondo IS atskirų dalių valdytojų ir tvarkytojų sąrašas	VSDF valdybos dokumentuose nustatyti atsakingi asmenys	CobIT gerosios praktikos rekomendacijos
Išmokų skyrimo ir mokėjimo pagal tarptautines sutartis, Europos Sąjungos teisyną ir nacionalinius teisės aktus, reglamentuojančius tarptautines išmokas, taikomoji sistema		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Užsienio įmokų tarnybos vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Užsienio įmokų tarnybos vadovybės atstovas.
E-formų duomenų, reikalingų įgyvendinti ES Reglamentus dėl migruojančių asmenų, socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, rinkimo ir valdymo taikomoji sistema		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Užsienio įmokų tarnybos vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos plėtros skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Užsienio įmokų tarnybos vadovybės atstovas.
Elektroninis paštas (@sodra.lt)		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus vadovybės atstovas.
Naujienu grupių sistema		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus vadovybės atstovas.
Savininkas		
Interneto tinklalapių sistema (www.sodra.lt)		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Komunikacijos skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Komunikacijos skyriaus vadovybės atstovas.
Intraneto tinklalapių sistema		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Komunikacijos skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Komunikacijos skyriaus vadovybės atstovas.
Active Directory		
Atsakingas už sistemą darbuotojas	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus darbuotojas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus darbuotojas.
Savininkas	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus vadovybės atstovas.	Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo skyriaus vadovybės atstovas.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinio socialinio draudimo
 fondo valdybos prie Socialinės
 apsaugos ir darbo ministerijos
 informacinės sistemos bendrosios
 kontrolės vertinimas“
 8 priedas

VSDF valdyboje nustatyti reikalavimai IT paslaugų pirkimo sutartims ir IT paslaugų teikėjams

1 lentelė. VSDF valdyboje nustatyti reikalavimai IT paslaugų pirkimo sutartims ir IT paslaugų teikėjams

Pavadinimas	Trumpas apibūdinimas
Privalomų reikalavimų paslaugų kokybei apibrėžti sudaromoms informacinių technologijų pirkimo sutartims aprašas.	Aprašas skirtas rengiant VSDF valdybos IT paslaugų pirkimo sutartis, siekiant aiškiai apibūdinti IT paslaugas, šių paslaugų teikimo aspektus, veiklos rodiklius, problemų valdymą, garantijas, saugumą, paslaugų atlikimo laiką, kokybės standartus, atsakomybes ribas ir kitas numatytas sąlygas.
Trečiųjų šalių darbo su duomenimis ir prieigos prie jų tvarkos aprašas.	Aprašas taikomas sudarant sutartis dėl informacinių sistemų ir technologijų projektavimo, diegimo, priežiūros ir kitų paslaugų teikimo.
Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų informacinių technologijų techninės įrangos priežiūros ir remonto darbų tvarkos aprašas.	Aprašas nustato VSDF valdybos ir administravimo įstaigų santykius su techninės įrangos priežiūra ir remonto darbus vykdančiu rangovu.
Rangovų, dirbančių Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patalpose, personalinių kompiuterių administravimo ir priežiūros tvarkos aprašas	Aprašo tikslas – užtikrinti rangovams pagal sutartis skirtų personalinių kompiuterių administravimą ir priežiūrą, atliekant Fondo IS priežiūrą.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinio socialinio draudimo
 fondo valdybos prie Socialinės
 apsaugos ir darbo ministerijos
 informacinės sistemos bendrosios
 kontrolės vertinimas“
 9 priedas

Sudarytų IT paslaugų pirkimo sutarčių atitiktis VSDF valdybos nustatytiems privalomiems reikalavimams IT paslaugų kokybei

1 lentelė. Su Fondo IS atskirų dalių kūrimu ir priežiūra susijusių IT paslaugų pirkimo sutarčių atitiktis VSDF valdybos nustatytiems privalomiems reikalavimams IT paslaugų kokybei

Privalomų reikalavimų paslaugų kokybei apibrėžti sudaromoms informacinių technologijų pirkimo sutartims aprašo nuostatų	2006-12-19 sutartis Nr. F1-0-338 ²¹⁶	2007-01-12 sutartis Nr. F1-0-19 ²¹⁷	2007-11-26 sutartis Nr. F1-0-300 ²¹⁸
Šalių juridiniai adresai ir rekvizitai, šalių už sutarties vykdymą atsakingi darbuotojai ir jų kontaktiniai, duomenys, taip pat sutarties pildymo, keitimo bei nutraukimo procedūros.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Pirkimo objekto priežiūros terminai.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Įspėjimai ir/arba sankcijos dėl nevykdomų ir/arba netinkamai vykdomų tiekėjo įsipareigojimų.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Nuostatos dėl atskirų sutarties dalių galiojimo teisiniu sąlygų.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Tiekėjo įsipareigojimas nesiūlyti įsidarbinti ir neįsidarbinti VSDF valdybos darbuotojams jų įmonėse sutarties galiojimo metu.	Nenumatyta	Nenumatyta	Nenumatyta
Skelbimo apie viešąjį pirkimą leidinio „Valstybės žinios“ priede „Informaciniai pranešimai“ paskelbimo data ir numeris bei VSDF valdybos pirkimo komisijos protokolo numeris.	Numatyta	Numatyta iš dalies	Numatyta
Turi būti aptarta, kokia informacija gali būti perduodama elektroniniu paštu.	Numatyta iš dalies	Numatyta	Numatyta iš dalies
Standartinės paslaugos.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Nestandartinės paslaugos.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Paslaugų prieinamumas.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Paslaugų teikimo vieta.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Paslaugų pokyčiai.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Paslaugų monitoringas.	Numatyta	Nenumatyta	Nenumatyta
Palyginamieji rodikliai, planuojami rodikliai bei vertinimo skalės.	Numatyta	Nenumatyta	Nenumatyta
Ataskaitos apie paslaugų kokybę.	Numatyta	Nenumatyta	Nenumatyta
Aptarnavimo „pagalbos langelio“ (<i>help desk</i>) ir kitokios paramos kriterijais.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Išplėstine galimų problemų sprendinio procedūra.	Numatyta	Nenumatyta	Nenumatyta
Tiekėjo aptarnavimo „pagalbos langelio“ ir kitokios Tiekėjo paramos kriterijais.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Galimų problemų apibrėžimas.	Numatyta	Nenumatyta	Numatyta

²¹⁶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir UAB „Etnomedijos intercentras“ 2006-12-19 sutartis Nr. F1-0-338 „Dėl TS „Įmokos“ sukūrimo, įdiegimo ir garantinės priežiūros bei senosios TS „Įmokos“ priežiūros ir vystymo paslaugų teikimo“.

²¹⁷ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir UAB „Modernių technologijų linija“ 2007-01-12 sutartis Nr. F1-0-19 „Dėl interneto svetainės atnaujinimo ir priežiūros paslaugų teikimo“.

²¹⁸ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir UAB „Blue Bridge“ 2007-11-26 sutartis Nr. F1-0-300 „Dėl personalinių kompiuterių ir pateiktos įrangos instaliavimo ir garantinio remonto darbų teikimo“.

Privalomų reikalavimų paslaugų kokybei apibrėžti sudaromoms informacinių technologijų pirkimo sutartims aprašo nuostatų	2006-12-19 sutartis Nr. F1-0-338 ²¹⁹	2007-01-12 sutartis Nr. F1-0-19 ²²⁰	2007-11-26 sutartis Nr. F1-0-300 ²²¹
Galimų problemų sprendimo būdai.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Turi būti nurodoma techninė specifikacija ir vienetines kainos. Sutartyje privalo būti aiškiai numatyta teisinė atsakomybė Tiekėjui, nevykdančiam ir/arba netinkamai vykdančiam įsipareigojimus.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Siekiant kokybiškų IT paslaugų rodiklių, sutartyje turi būti numatoma Tiekėjo atsakomybė, esant VSDF valdybos informacinės sistemos, o tuo pačiu ir sistemos vartotojų, prastovoms dėl Tiekėjo kaltės.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Sutartyje privalo būti numatyta Tiekėjo atsakomybė už saugų sutartyje numatytų darbų vykdymą.	Numatyta	Nenumatyta	Numatyta
Paslaugų kokybė.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Nuostolių atlyginimas.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Galimi trečiųjų šalių ieškiniai.	Numatyta	Numatyta	Nenumatyta
Teisinės priemonės VSDF valdybos teisėms apginti pažeidimų atvejais.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Išlygos	Numatyta	Nenumatyta	Numatyta
Nenugalimos jėgos aplinkybės (<i>Force Majeure</i>).	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Tiekėjas privalo vykdyti VSDF valdybos saugumo nuostatas ir procedūras, su kuriomis Tiekėjo atstovas pasirašytinai supažindinamas.	Numatyta	Numatyta iš dalies	Nenumatyta
Intelektinės nuosavybės teisės.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Konfidencialumas.	Numatyta	Numatyta	Numatyta
Asmens ir kitų duomenų apsauga.	Numatyta	Numatyta	Nenumatyta
Asmens, kitų duomenų ir įrašų naikinimas, jei jie pagal sutartį buvo perduoti Tiekėjui.	Numatyta	Numatyta	Nenumatyta

Šaltinis – Valstybės kontrolė

²¹⁹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir UAB „Etnomedijos intercentras“ 2006-12-19 sutartis Nr. F1-0-338 „Dėl TS „Įmokos“ sukūrimo, įdiegimo ir garantinės priežiūros bei senosios TS „Įmokos“ priežiūros ir vystymo paslaugų teikimo“.

²²⁰ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir UAB „Modernių technologijų linija“ 2007-01-12 sutartis Nr. F1-0-19 „Dėl interneto svetainės atnaujinimo ir priežiūros paslaugų teikimo“.

²²¹ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir UAB „Blue Bridge“ 2007-11-26 sutartis Nr. F1-0-300 „Dėl personalinių kompiuterių ir pateiktos įrangos instaliavimo ir garantinio remonto darbų teikimo“.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinio socialinio draudimo
 fondo valdybos prie Socialinės
 apsaugos ir darbo ministerijos
 informacinės sistemos bendrosios
 kontrolės vertinimas“
 10 priedas

VSDF valdybos Fondo IS taikomųjų sistemų būklės suvestinė

1 lentelė. VSDF valdybos Informacinių sistemų eksploatavimo skyriaus pateikta informacija apie Fondo IS taikomųjų sistemų būklę (2008 m. kovo mėn. duomenys)

Taikomosios sistemos pavadinimas (2005 m. IS nuostatai)	Taikomosios sistemos pavadinimas (1996 m. IS specifikacija)	Taikomosios sistemos būklė
Draudėjų, apdraustųjų ir socialinio draudimo įmokų apskaitos taikomoji sistema (Įmokų taikomoji sistema)	Senoji įmokų taikomoji sistema: Ūkio subjektų ir fizinių asmenų taikomoji sistema Socialinio draudimo įmokų fiksavimo ir apskaitos taikomoji sistema Draudėjo revizijos taikomoji sistema	Šiuo metu eksploatuojamos Įmokų taikomios sistemos naujos versijos, dirbančios WEB technologijų pagrindu, programinės įrangos kūrimo etapas.
Socialinio draudimo ir valstybinių pensijų skyrimo, mokėjimo bei apskaitos taikomoji sistema (Pensijų taikomoji sistema)	Socialinio draudimo išmokų skyrimo ir mokėjimo taikomoji sistema	Sukurta
Pašalpų ir kompensacijų skyrimo ir mokėjimo bei nedarbingumo kontrolės taikomoji sistema (Pašalpų taikomoji sistema)	Socialinio draudimo išmokų skyrimo ir mokėjimo taikomoji sistema	Sukurta
Įmokų į pensijų kaupiamuosius fondus valdymo taikomoji sistema	–	Sukurta
Valdymo informacinė taikomoji sistema (VIS)	Vadovų informavimo taikomoji sistema	Sukurta
Finansų valdymo taikomoji sistema (FVS)	Biudžeto ir finansų taikomoji sistema Vykdyimo ir išlaidų apskaitos taikomoji sistema Turto valdymo taikomoji sistema Ekonominio prognozavimo ir modeliavimo taikomoji sistema	Bandomosios eksploatacijos etapas
Dokumentų valdymo taikomoji sistema (DVS)	Dokumentų tvarkymo taikomoji sistema	Sukurta
Personalo valdymo taikomoji sistema	Personalo mokymo taikomoji sistema Padalinių revizijos taikomoji sistema	Taikomoji sistema nenaudojama nuo 2006-09-01, vietoje jos naudojama Valstybės tarnybos departamento prie LR vidaus reikalų ministerijos tvarkoma Valstybės tarnautojų registro VATARAS ir Valstybės tarnybos valdymo informacinė sistema VATIS.
Išmokų skyrimo ir mokėjimo pagal tarptautines sutartis, Europos Sąjungos teisyną ir nacionalinius teisės aktus, reglamentuojančius tarptautines išmokas, taikomoji sistema (Užsienio išmokų taikomoji sistema)	–	Sukurta
E-formų duomenų, reikalingų įgyvendinti ES Reglamentus dėl migruojančių asmenų socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, rinkimo ir valdymo taikomoji sistema (E-formų taikomoji sistema)	–	Sukurta

Taikomosios sistemos pavadinimas (2005 m. IS nuostatai)	Taikomosios sistemos pavadinimas (1996 m. IS specifikacija)	Taikomosios sistemos būklė
Taikomoji sistema, skirta klientų aptarnavimui elektroniniu būdu Elektroninė draudėjų aptarnavimo taikomoji sistema (EDAS)	–	Sukurta
Elektroninių nedarbingumo pažymėjimų bei nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų tvarkymo, išdavimo ir registracijos taikomoji sistema (EPTS)	–	Kuriama
Taikomoji sistema, skirta klientų aptarnavimui elektroniniu būdu Elektroninė apdraustųjų aptarnavimo taikomoji sistema (EGAS)	–	2006 m. buvo atlikta analizė ir parengtas investicinis projektas (galimybių studija) projektui „Socialinio draudimo paslaugų piliečiams integravimas ir perkėlimas į elektroninę terpę“. 2007 metų pradžioje Informacinės visuomenės plėtros komitetui pateiktas pasiūlymas dėl šio projekto finansavimo iš ES struktūrinių fondų
Interneto svetainė www.sodra.lt	Visuomenės informavimo taikomoji sistema	Sukurta
Integracinė terpė	–	Sukurta
–	Informacinės sistemos valdymo taikomoji sistema	Neaktuali, 2008 m., vadovaujantis <i>ITIL</i> rekomendacijomis, bus organizuojama paslaugų valdymo tarnyba

Šaltinis – VSDF valdybos Informacinių sistemų plėtros skyrius

Valstybinio audito ataskaitos
 „Valstybinio socialinio draudimo
 fondo valdybos prie Socialinės
 apsaugos ir darbo ministerijos
 informacinės sistemos bendrosios
 kontrolės vertinimas“
 11 priedas

VSDF valdybai gyvybiškai svarbių įrašų sąrašo analizė

1 lentelė. VSDF valdybai gyvybiškai svarbių įrašų sąrašo analizė

<i>Saugomų (archyvuojamų) duomenų sąrašas</i>		<i>Valstybinių auditorių pastebėjimai</i>
DB „Laukas“ (Registru duomenys) TS „Vidaus veiklos buhalterinė apskaita“ duomenys Personalo valdymo IS DB Dokumentų kontrolės (raštinės) IS TS „Kompiuterinės technikos remonto apskaita“ DB	Išmokų per Hansa-LTB už mėnesį iš teritorinių skyrių: 1) gauti duomenys; 2) duomenys apie lėšų judėjimą centraliz. sąskaitose VSDF valdybos sudarytų sutarčių registracijos žurnalas VSDF valdybos Personalo įsakymų DB TS „Lėšų judėjimas VSDF valdybos centralizuotose sąskaitose“	Atsakingas asmuo šių saugomų (archyvuojamų) duomenų įrašų kopijų nedaro.
Savivaldybės „jungimas“		Pasikeitė informacija apie šio saugomo (archyvuojamo) duomenų įrašo duomenis
<i>Saugomos (archyvuojamos) informacinės sistemos programinės įrangos sąrašas</i>		
TS „Vidaus veiklos buhalterinė apskaita“ programinė įranga Personalo valdymo informacinės sistemos programinė įranga VSDFV biudžeto planavimo informacinės sistemos programinė įranga Dokumentų kontrolės (raštinės) informacinės sistemos programinė įranga TS „Lėšų judėjimas VSDF valdybos centralizuotose sąskaitose“ programinė įranga TS skirtos dokumentų bei duomenų bankams paruošimui ir perdavimui, programinė įranga TS „Komandiruočių įsakymai“ programinė įranga TS „Kompiuterinės technikos remonto apskaita“ programinė įranga	TS „Pajamų mokesčio deklaracijos formavimas“ programinė įranga TS „Darbo užmokestis“ programinė įranga TS „Pensijų pagal tarptautines sutartis skyrimas ir mokėjimas“, skirta VSDF valdybos Užsienio pensijų skyriui „SoDros“ dokumentų tvarkymo sistema (DTS) Valdymo informavimo sistema TS įmokų į kaupiamuosius pensijų fondus valdymo sistema Versijų kontrolės sistema VSDF valdybos sudarytų sutarčių registracijos žurnalas VSDF valdybos „Personalo įsakymai“ VSDF valdybos „Valstybės stažo skaičiavimas“	Atsakingas asmuo šių saugomų (archyvuojamų) informacinės sistemos programinės įrangos įrašų kopijų nedaro.
VSDF valdybos interneto svetainė		Paskutinė kopija padaryta: 2007-06-20 (programiniai tekstai) 2006-08-03 (tinklapio duomenys).
Pašto ir vardų serverio konfigūraciniai parametrai, vartotojų bazė		Pasikeitė informacija apie šio saugomos (archyvuojamos) informacinės sistemos programinės įrangos įrašo duomenis
Apsikeitimo su HANSA šifravimo automatas		Paskutinė kopija padaryta 2006-08-03

Šaltinis – Valstybės kontrolė